

לו
1560

5820

ואלה שמות הרבנים אשר היו בזמן הרב המכילת והוכאזו בספרו בח"א מחשבותיו דרבי ר' יוסף בן זמרון כס"י י"ג ושם אוצר שהיה תלמיד מהר"ר שלמה בר שמעון בר צמח(ה) הרב ר' יעקב בירב ס"ו וי"ו ושאר מקומות ה"ר שלמה חזק וה"ר יוסף סאנים ס"ו ט"ו ה"ר לוי ה' היב ס"י כ"א ושאר מקומות ה"ר אליא קפסלי וה"ר יצחק משען ס"ו ל"א ה"ר שלמה אלקבץ וה"ר אברהם אלעלוף וה"ר אברהם בירב בנו של מהר"י בירב וה"ר אברהם שלום הכיר וה"ר שלמה סיריקין ס"י ל"ב ושאר מקומות ה"ר משה גאלאשקאר והרד"כ מרבני מצרים סוף סימן ס"ב וס"ה ה"ר אברהם שלוש וה"ר יעקב קורילאנ(ל) וה"ר שלמה חזן וה"ר אברהם בירב וה"ר ישועה סימן ס"ה ה"ר אברהם צרפתי וה"ר אברהם שלום וה"ר יוסף קארן וה"ר יחיאל ס"י ס"ח ה"ר שמואל עטיארה ס"י ע"ה ה"ר אלעזר בן יוחאי ס"י (צ"א) וצ"ב ושאר מקומות ה"ר יצחק ה' לב בר צדיק ה' לב מברוסא ס"י ק"ו ה"ר אברהם ה' יעיש מברוסא והוא אביו של ה"ר יום טוב ה' יעיש(ג) ס"י קכ"ה ה"ר חיים עובדיא סימן ר"ח ה"ר שמואל ה' וירנה ס"י רמ"ג והר"ה ושאר מקומות ומביאו הרב בית יוסף בכסף משנה כפ"א מה' ק"ש ה"ר יוסף ה' צייאח כס"י רמ"ו ה"ר יעקב בירב בן ה"ר אברהם והוא נכדו של מהר"י בירב כסימן רמ"ו ה"ר אברהם אפומארן ס"י רנ"ג ה"ר דוד ה' זמרא ס"י רנ"ג ה"ר משה ננארה מדרמשק(ד) ס"י רפ"א והוא אביו של החכם המשורר כמה"ר ישראל נאגרה בעל זמירות ישראל וחבר עזר שארית ישראל ולא נרפס ואביו ה"ר משה חבר ספר על פרש"י ועל המצות וקראו לקח טוב ה"ר יצחק ערזאמה(ה) ס"י רפ"ד ה"ר יוסף קורקוס ס"י ר"ע ה"ר שמואל די מדינה כס"י רצ"ב ה"ר משה באולה סוף ס"י ש"ד ושם כס"י ק"פ על ענין ברכות השחר בהשיבו על דברי ה"ר ישראל די קוריאל הוכיר לה"ר יוסף מיטאצאק וה"ר אברהם ירושלמי וכחב עוד גם אני הייתי בימי בחורתי שם ונתנדלתי במקום שנתנדל הוא בישיבת מורינו הרב הגדול כמה"ר יוסף פאסי ז"ל ומעולם לא נהגו בן בכל בחי כנסיות שבאנדרינופולי באחו זמן וכו' ומשם נר' כי הרב ר' יוסף פאסי שהיה תלמיד מה"ר יצחק אבוהב אחר שיצא מנרש ספרד בא לו לאנדרינופולי ושם הרכיז חורה רבה בתלמידים .

ואלה שמות הרבנים שזכרו בתשובותיו בח"ב מהר"י בירב כס"י ג' ושאר מקומות ה"ר יצחק די מולינא ס"י י"ו ה"ר אלעזר בן יוחאי ס"י ל"ה ושאר מקומות ה"ר דוד ה' אבי זמרא סימן ס"ו ושאר מקומות ה"ר יעקב קאוילירין(ו) ה"ר משה ננארה וה"ר משה אלשיך וה"ר אלישע גאליקן סימן ק' והוא חבר פ"י על ס' שיר השירים וס' קהלת ה"ר יצחק ארחא והוא אביו של ה"ר אליעזר ארחא שהיה חושב חברון והר"ה יעקב בירב נכדו של הרב סוף ס"י קכ"ח ה"ר יצחק ארחא וה"ר שמואל ה' וירנה וה"ר דוד ה' אבי זמרה ס"י קל"ב וקל"ג ושאר מקומות ה"ר ברוך חוקטו וה"ר משה פרוינצאל וה"ר פינחס וה"ר יצחק מלטאש וה"ר שמואל מפיסא וה"ר יצחק צרפתי וה"ר יצחק ממונצולינו וה"ר יוסף אמינו וה"ר יהודה ארדוטאל וה"ר מיכאל קורטו וה"ר משה פינצי וה"ר חוקיה לוי(ז) וה"ר יצחק פינצי וה"ר יוסף מיינוש כס"י קל"ח וכל אלו הרבנים הם רבני אטליא כמו שיראה המעיין שם ה"ר יוסף בן לב כסימן קצ"ט ה"ר יוסף בן צייה וה"ר משה ברוך ס"י ר"ב ה"ר חיים באסאן מרויש דף קי"ב(ח) ה"ר יצחק ארדבי דף ק"ו ה"ר יוסף פירסון וה"ר שמואל קלעי וה"ר מנחם רוטו מגליל המוריאה דף קכ"ו ה"ר יחיאל אשכנזי וה"ר חייא ברוקאש וה"ר יעקב פאפו וה"ר משה חזון וה"ר יוסף פירסון מגליל המוריאה דף קל"ד וכפי הנראה שם ב"ח קנ"ג שר"ה יחיאל אשכנזי היה בזמן ה"ר יוסף טאייטצן והיה ג"כ בעיר שאלוניקי שכ"כ שם והראו לי העתק מכתבת יד מה"ר יחיאל אשכנזי ז"ל וה"ל נשאלתי בשאלוניקי על מי

(א) ע"ל כ"ו ב' הנהה י"ד . (ב) קאליאל כ"ה סס בא"ת מח"ל וע"י הנהה ו' . (ג) ע"י נקייחם לבית מהר"ש
 ולשל ל"ז ב' . (ד) ע"י סה"ג ח"ל ח' כ"ה . (ה) הוא נכדו של בעל עקידה . (ו) ר' יעקב די קליאל כ"ה סס וע"י הנהה
 ג' . (ז) בא"ת מח"ש"ט סס יחלח ח"ה חוקיה הלויני . (ח) יז לבית שבא"ת מח"ש"ט ח"כ המיחסס ולח"ס ח"ל ע"ד
 ככ"ה הינו חזק"י ע"ד דף קל"ג ע"ג וסס מחמל ע"ד ס"י א' (ולא ידעתי למה) לכן סתמתי חזין מחזן וחיזן בדפיס
 ובחל לעיל כ"ו ב' הנהה ט"ו .

שקבל עליו נזירות שמשון אם יכנס עוד בבית הכנסת פלוני אם יש לו התרת חכם בחרבה והותר לי ע"פ החכם מה"ר יוסף טאייטצקא) ז"ל ושאר החכמים וזה דרוב יחיאל אשכנזי נפטר בירושלים והיה חכם חסיד ומקובל וחרב ספ' מעט הכמות ורב האיכות בסודות הקבלה ונקרא אפר היכל ה' עוד שם בס' המביט הרב ר' אברהם די בוטון משאלוניקי דף קנ"ה וקע"ה מהר' משה רמזי והר"י יעקב חבון והר"י כצאלא אשכנזי מרבני מצרים דף ק"ץ הר"י כצאלא אשכנזי והר"י יעקב קשטרו דף קצ"ה .

ובזמן ההוא היו בשאלוניקי כמה רבנים גדולים והגדול שבהם היה הרב מהרי"בל והיינו הרב ר' יוסף בן לב בר דוד ך' לב רב מובהק ומפולפל גדול וכמו שנראה מענין תשובותיו כי למפורסמות אין צורך ראייה והיו לו ב' בנים חכמים ושםם היה דוד וה"ר משה וכח"אנ) מתשובותיו נרפסו כמה חרושין משם בניו וכמו שיראה המעיין שם בספרו וכתב מהרש"ך בח"ג דף כ' כי כל אותם הלשונות שכתב מהרי"בל בשם בנו בח"א הם שלו וכתבם בשם בנו לסבה ידועה אצל כבוד חכמתו וכ"כ הרב מהרי"בל בתשובותיו סי' ס"טג) ולא נודע לנו תלמיד של מי היה אך מה שנראה הוא שתחלתו היה מעיר מונשיטירוד) כדמוכח בח"כ מתשובותיו סי' ע"ו ואח"כ הלך משם לעיר שאלוניקי ושם למד עם הרבנים הזקנים שהיו בדור ההוא ונתגדל מאד בחורה אבל לא נודע לי בבירור מי היה רבו מובהק מאותם הרבנים הקדושים אשר היו בדור ההוא והנה שמעתי בשאלוניקי מפי זקנים כי יום אחד אירע לו מחלוקת למהרי"בל בהיותו בישיבה עם הרב ר' שלמה בן חסון הזקן אביו של הרב ר' אהרן חסון והוא הנוכח בתשובות הרשד"ם בחלק א"ה ויורר דעה סי' מ"ג על ענין דבור אחד מהתוספות שהקשה הר"י מקורביל ואמר ה"ר שלמה ך' חסון שקשייתו של הר"י מקורביל לא היה קושיא כלל אלא שמעה ועל זה נתגלגלו הדברים ונתרבה המחלוקת בין שני הרבנים הנוכחים ונתגדלה המדורה עד שהגיעו הדבר שבירכו זה את זה בישיבה בתוך (החבורה) גדולה של חכמים ואחר ימים מועטים היתה מנפה בעיר שאלוניקי והלכו ככפרים ושם בהיותם בכפר נהרג החכם כה"ר דוד ך' לב בנו של הרב מהרי"בל וזאת היתה לו סבה להרב מהרי"בל ז"ל שעקר דירתו משאלוניקי והלך לו לדור בעיר קשמנידניא ושם הרביץ תורה הרבה בישראל ולמד כל שירא ימי חייו בישיבת הנכרה מ' גראסיא נשיא"ה) וכרזב בסוף מחזור האשכנזים ומביאנו ג"כ בשלשלת הקבלה) שישראל אחד איש בליעל נתקוטט עם הרב ר' יוסף ך' לב בשאלוניקי על ענין פסק דין שכתב נגדו והכהו על הלחי בשוק בפני כל העם ולא היה מי שימחהו בידו ואין דובר אליו דבר על ענין זה מפני היות האיש הבליעל ההוא עשיר גדול ורזקן ואלם מאד ובהיות הרב לפני החנות ההוא שהיה של בשם אחד ושמו אברהם קטלאנו קרע את בגדיו ואמר שומו שמים על זאת ובלילה ההוא נכנס הבשם בחנות וראה שם עכבר וקרב אליו הנ"ל לשרפו והואר נאחו ונסבך בניירות שרדיו לו בחנות ונתחברו הלהב וקם שריפה גדולה ונשרפו כמו חמשת אלפים בתים מיהודים ומאחים נפשות וכמה בתי כנסיות ובתי מדרשות ואח"כ עלה הנגף בעם והיו מתים בכל יום כמה נפשות מישראל עד שהגיעו (ביום א') ביום א' של שבוע שנקברו ביום ההוא שי"ד מתים כמנין שקי ומדיום ההוא והלאה היה הנגף הולך ומתמעט עד שנעצרה המגפה וכל זה היה בשנת ה'ש"ה ליצייה וכבר נודע דברים מהרי"בל ז"ל חבר ר' חלקים משר"ה ושמו"ח וחרושין על" כמות מסכתות וכמה לשונות המורים מרש"י ותוס' והפוסקים הרי"ף והרמב"ם והרא"ש והר"ן ובע' השורים ורבינו יוחנן ויתר הפוסקים האחרונים כפלפול גדול ועצום וכמו שיראור המעיין שם בספריו .

ואלה שמות הרבנים שנוכרו בספרו בח"א הרב ר' יחיאל אשכנזי בס' י"ב הר"י חיים אל

(א) כ"ה ס. (ב) ע"כ ס' י"ח וגם בח"כ נחלשו ומשובות ר' חזק בן לב . (ג) לא ידעתי על איזה חלק מהרי"בל כיון ולדעתי הסנה הידועה היא כדלפניו ס' לבנו הנכבד בח"י יומי כדכתיב . (ד) ש"כ"ב שם כי בניו חרשו בסיומי גזוטישעירי . (ה) הוא הנביא הנזכר המכבד לגוב בזמ"ת דש"ס (החלק א"ה וי"ד סי' ל"ב וז"ל ופניו וכמ"ת סתני"ט ח"ה סי' דל"ו ובמ"ת הר"י"ל הדנה ובכמה ליהוצה הדנה ועי' טוולונויא ס"ד וס"ה) חס"ט לא פון כדלמי . (ו) קי"ו א' ועי' יחזק ח"ה ס"ב .

לח

1550

5310

ופעיל וה'ר חיים כאמן רבני רודיש כסימן ס"ז וכח"ג ה'ר יצחק חן כסימני כ"ב וכסימן ק"ב כחב ואני מודיע לכה שוה יותר משלשים שנה היה כפרסא וכיוצא בזה וקצת מהחכמים שהיו באותו זמן כחבו להחיר והחכם השלם היה המוכה קרובי ושאר כמיה'ר יצחק ו' לב כתב להחמיר וחכמי שאלוניקי אשר היו כימים אהם הסכימו לרעתו ולסבתו וכתבו להחמיר ולאסור הכלים וכתב מביא להרב בית יוסף וכן הרב בית יוסף מביא להרי"ב כל במיד סימן י' וכנסף משנה כפרק י"ג מהלכות נירושין ובזמנו היה ה'ר דוד בנבנשה וכמ"ש הר"ש הלוי בתשובתו חלק ח"ה"ס סימן כ"ח שכ"כ שם וקבלתי שאותו חכם אשר מרבר עמו הר"י ו' לב ז"ל הוא חכם המופלא גדול כדורו ורב מוכה כמיה'ר דוד בנבנשה ולה"ה ע"ש .

ג כדור ההוא היה בשאלוניקי מחביריו של מהר"י ו' לב הרב מהרש"ם דהיינו הרב ר' שמואל די מדינה רב גדול ומובהק ופסקן גדול וכמו שנראה מספריו שחבר שלש משות' על ס' ד' טורים והדפיסם בנו ה'ר משה די מדינה(ה) ועוד חבר ס' קטן הכמות משלשים דרושים וקרא ס' בן שמואל והדפיסו נכדו בן בנו ה'ר שמעיה די מדינה בויניצאה(ג) וכמו שיראה המעיין שם כספר ההוא והוא היה תלמיד מהרב מיהר"י טיטאק ו'ל וגם היה תלמיד מהרב מהר"ל ו' חניכ וכמ"ש הוא כעצמו בספריו שהיה מגדולי חביריו של מהר"ב כל הנה היה צעיר ממנו לימים . והנה כהיותו בשאלוניקי ספר לי זה שנים רבות וכן אחד נכדו ושמו ר' שלמה די מדינה נ"ע בן בנו של הרב הרש"ם ז"ל שהרב וקנו ז"ל היו ימי חייו פ"ד שנה ומשננס בוקנה עד היותו בן פ' שנה קורא בבתי עינים וכשהיה בן פ' שנה יום אחד כהיותו יושב בשיבה פתח הנמרא לקרוח ההלכה כמו שהוא מנהג שאלוניקי שהיה ראש ישיבה קורא ההלכה הוא כעצמו ולא יכול לראות בבתי עינים ונתן הנמ' לחכם היושב כדורו שיקרא ההלכה וכשהלך בכיתו פתח נמרא וקרא בלי בתי עינים ושוב לא הוצרך להם כמו ר' שנים עד יום פטירתו והיו לקיים מאי דכתיב בהו בצדיקים וקוי ה' יחליפו כח וכו' ואני הכותב וכתי לבקר על בקרו שם בשאלוניקי כמה פעמים והרב ואשוח קבורים זה בצד זה וכחוב על האבן של מצבה קבורתו פסוק זה לבד שלום רב לאזהכי הורחך ואין למו מכשול . ומחביריו של הרב מהרש"ם ז"ל היו הרב מהר"א דהיינו הרב ר' יצחק ארבי שהיה תלמיד מהר"ר יוסף טיטאק וחבר ס' דברי ריכות משות' וס' דברי שלום מדרושים וגם ה'ר מרדכי טטאלון רב מובהק וחסיד וכולל ככל מיני חכמות וכמו שהעיר עליו הרב מהרש"ם ז"ל שכתב בתשובתו חלק ח"מ ס' מ' שהרב הגו' היה לומד באותם החכמות לרקחות ולמכתחות והיה לו אח חכם גדול ושמו ה'ר שלמה טטאלון וזה ה'ר שלמה היו לו ב' בנים חכמים ומתו בחייו והבן האחד שמו ה'ר יעקב טטאלון חבר ס' שארית יעקב מדרושים נחמדים וס' חולרות יעקב והוא פ' מאמרים רבים מהתלמוד וממדרשי ר"ל בפלפול גדול ועצום ועוד שאר דרושים ומאמרים שלא נדפסו . וְגַם מחביריו של מהרש"ם היה הרב אלמשינו(ג) חכם גדול ועצום וכולל בחכמות וחבר כמה ספרים והם ידי משה פ"י על חמש מגילות ותפלה למשה ומאמץ כח ושאר ספרים ועוד חבר ספר בתכמה החכונה והוא מכתבה די שלא נדפס(ד) וגם כתב פסקים רבים ויש קצת מהם שנדפסו בתוך ספריו האחרונים גם מחביריו של מהרש"ם היה הרב ר' בנימין הלוי אשכנזי רב ועוסף(ה) .

ג כדור ההוא היה הרב ר' יוסף פירטון בשאלוניקי והוא רב מובהק ואח"כ ר' דוד לגליל המוריה וקבלתו שם עליהם לראש ולקצין וה'ר יעקב הלוי בתשובתו מכבר אותו מאד שכ"כ שם כמ"י י"ז ושאלתי את פי וקני עירנו ואמרו שהיו זוכרים בימי קדם בזמן

(א) כונת החסיד על אול"ת דל"דס חדמות כלוניקי (שנת ש"ל) אבל נדפסו חסדקיו שם חלקים קודם לכן בקוט' כמ"י כדל"ס חליות שנילות וחלואים רע ע"י בנקדות ר' משה די חזינה לב' אול"ת אנו ר' שמואל פ"ל חדשם סלוניקי . . (ב) בנבנשה כ"ל לפי דעתו והוא חשבת שצ"ל וצ"ל ז' ב' . (ג) נדפסו שלמי אלוהיזימ וכן סדקס סעודים . (ד) ע"י וולף פ"ג כ"י אלק תקבל . (ה) אולי כונתו על ר' בנימין בר נחירי הלוי (לקטן ל"ט א') שדלטים מחזור אשכנזים כלוניקי והבט עזר לקטן .

הרב הקדוש מהר"ר יוסף פירמון שהיה מאריה דאחרא הדין מכל אלו הגלילות וגם כמ"ו כ"ח כתב והנה מצאתי כתוב כפסק אחר אשר השיב הרב הגדול והקדוש כמהר"ר יוסף פירמון וז"ל כוונתי על מה שנשאל וכו' וזה הרב היה פסקן גדול וכתב פסקים רבים ולא נדפסו והרכיב תורה הרכבה כתלמידים והגדול שכתלמידיו היה הרב מדרוש"ן דהיינו הרב ר' שלמה הכהן וכמ"ש מהרש"ך בעצמו בחשובותיו בח"א סימן קפ"ב ובחלק שני סימן ק"ס ועד שהרב מהרש"ך תחלתו היה מעיר שירון הנקרא עיר שירון ואח"כ בא לעיר שאלוניקי ושם נתגדל הן בתורה הן במעלה וגם כפי הנראה שעיר הרב מהר"י פירמון תחלתו היה מעיר שירוש שכ"כ מהרש"ך בחלק ג' סימן מ"ו וז"ל האמרת כי לא הייתי רוצה להטפל בענין זה וכו' שראוי לי לחוש ליקרא דשכני כבוד הרב הגדול מורי ורבי ולה"ה וקנו של החכם השלם כהה"ר יוסף גר"ו אשר עליו בא הענין הזה וכבוד החכם השלם החסיד אביו ול"ה שנתגדלנו יחד באהבה ואחוה בארץ מולדתינו [עיר] שירון וכו' והרב מהרש"ך חבר ג' ספרים משו"ת 6) ומענין חשובותיו נודע וניכר מעלת חכמתו הגדולה כי רבה היא והיו לו ב' בנים חכמים שם הגדול החכם השלם וקו ונשוא פנים מגדולי העיר כמהר"ר חיים הכהן ושם השני כמו כן וקו נכבד החכם השלם החסיד כה"ר אברהם הכהן ז"ל והוא היה מגדולי חבירי בישיבתי בשאלוניקי שלמתי יחד בחברתי .

ג כזמן ההוא היה הר' שלמה לבית הלוי הוקן בן הר' יצחק משטרי (שלמה) לבית הלוי והוא אשר נורש בזמן הגירוש ספרד ממלכות פורטוגאל ונתיישב בשאלוניקי וכמ"ש מהר"ש הלוי עצמו ברוש הקדמתו לס' חשק שלמה שחבר על ישעיהו ועוד חבר ס' דברי שלמה מדרושים וס' לב אבות ופי' על מסכת אבות ונוסף על' זה ספ' שולח וסוגיות מהרזלמוד בקשויות והיוות וכמו שכתב שם בהקדמת ספ' חשק שלמה בנו הרב ר' יצחק הלוי ז"ל והפסקים והסוגיות לא באו לדפוס .

ג בזמן ההוא היה חרב ר' יוסף בן יחיאל בן הרב רוד בן יחיאל שעשה פי' על חמש מגילות וכתובים ונדפסו בעיר בולניא 7) וכתב כעל שלשלת הקבלה ג) שוה הרב ר' יוסף ו' יחיאל היה בעני' אמו כשיצאו הוריו מלישבונו וכתב עוד שם שוה הרב חבר אורחוריה 8) וס' רדך החיים כס' נר מצוה וכתב שם ששני חבורים אלו רדך חיים נר מצוה נשרפו בפראווה ושפטר הרב הזח בן מ"ה שנת הרצ"ט ליצירה ואחר פטירתו עשרה שנים שלחו עצמותיו לצ"ת ונקברו ע"י הגאון ר' יוסף קארו ז"ל ואביו הר' רוד בן יחיאל מיוצאי גרוש ספרד מלישבונו וכמ"ש שם בשלשלת הקבלה ועד שוה הר' רוד בן יחיאל אביו של הר' יוסף יחיאל (זה) הוא בן הר' יוסף בן יחיאל כמבוא' שם בספרו והר' גדליה בן יחיאל שחבר ס' שלשלת הקבלה אשר מספרו העתקתי קצת דברים מסנו הוא בנו של זה הרב דון יוסף בן יחיאל וכמ"ש הוא עצמו שם ואחר ימים שכתבתי ענין זה בא לידי ס' תורה אור 9) וראיתי שם בהקדמתו שכתב שחבר שלשה ספרים אלו שזכרנו שהם תורה אור רדך חיים נר מצוה והזכיר עוד שם מענין גרוש פורטוגאל שהיה בשנת רנ"ו דברים רבים וצרות גדולות קשות ורעות שהם מבחילים לכל קורא בהם וכמו שיראה הרואה שם וכרוב עוד הר' גדליה בן יחיאל כספרו שלשלת הקבלה שהוא חבר כ"א ספרים .

ג הרב סר שמואל טייטלבוך (השוכן) כס' שארית יהודה היה בזמן אלו הרבנים שזכרנו לעיל והם מהר"בל ומהרש"ם ומהר"א ומהרש"ך כרמזכח שם כספ' שארית יהודה וגם בחשובות מהר"י אדרכי סימן רכ"ז ובחשובות מהר"בל חלק ב' דף מ"ו וכ"ט וס"ג וכל אלו הרבנים היו בזמן הרב מהר"י קארו ז"ל שהיה עדין חי בעולם הזה וגם בזמן הרב הסב"ט ז"ל .

6) מ"ל ל"ט ב' . 7) נדפסו שלמה כתוב מולמל והוא ט"ס . 8) כ"י ב' . 9) כ"ה בש"ק ואלה 53 תורה אור פי' לקמן בסתיו . 10) נדפסו בולניא נ"א והקדמותיו יש לתקן קצת דבני ג"ק בענין תולדות אבותיו . 11) מ"ל נ"ד ב' בהנה ד' וזכרנו כלן עיקר .

לט

1560

גם כוסן ההוא היה בשאלוניקי הרב ר' דוד ו' שושן רב כולל ככל החכמות הן בחלמוד הן בכל שאר החכמות בחכונה ובפלוסופיא וגם היה בקי מאד בספרי דת הישמעאלים עד שהיו באים אצלו חכמי הישמעאלים ושופטיהם ללמוד דתם ויהיה סני הנור ועשיר גדול והלך לו משאלוניקי לקושטנדינא לדור שם וגדולי חכמי הישמעאלים היו מכבדים אותו שם מאד מפני חכמתו הגדולה ונפטר שם בקושטנדינא .

ואלה שמות הרבנים שהיו כוסן הרשד"ם ונוכרן כחך ספריו בח"א בחשובות השייכות לטא"ח וטי"ד הר" נרליא בן חיון סימן ל"ב הר" יוסף פאררו סימן ל"ב והוא אביו של הר" יצחק פאררו והר" אברהם פאררו א) הר" שמואל ששון ס' ל"ג ורי"ג הר" שלמה בן חסון הוקן סימן מ"ג הר' אברהם סארדלוונ) ס' מ"ד וק"ע הר' נסים רוכהן מעיר ארטא סימן ס"ז הר' בנימן הלוי בר מאיר הלוי אשכנזי הר' שמואל קלעי הר' יעקב בר שמואל סמוט ס' ע"ה הר' משה אלמושנינו ס' צ"ד הר' משה עובדיא ס' ק"ד הר' יעקב קשטרו סמצרים ס' ק"ז הר' אב"י ס' קט"ו הר' אברהם שלום הר' יוסף קאריו הר' יוסף סאניס רבני צפ"ח ס' פ"ו הר' יצחק לבית חון ס' צ' הר' שמעיה שרביט הוהב סימן קל"ט הר' סחתיא צרפתי ס' קמ"ח הר' מרדכי מטאלון ס' קנ"ח הר' שמואל בן יצחק סבע ס' ק"ע הר' יצחק ארביי סוף ס' קפ"ב הר' דוד בן יעקב הכהן סימן קצ"ח הר' אהרן אביוב ס' ר' הר' יוסף פירמון סימן ר"ך הר' משה רוטו הר' מאיר יוחנן מגליל המוריארה סימן ר"ך ונוכר עוד הר' משה רוטו כסימן רכ"ו .

ובחלק ב' בחשובות השייכות לאבן העזר הר' חיים עובדיא בר יעקב עובדיא ס' ב' וזה הרב חיים עובדיא נחב פסקים רבים ולא נרפסו וקצת מהם מפורים בספרי הפוסקים האחרונים ז"ל ועוד חבר ב' ספרים קטנים באר מים חיים ומקור מים חיים נ) ושכעתי אומרים כי לזה הרב היו מיחסים אותו בשאלוניקי חר' חיים דיבושאלד) הר' שלמה צרפתי סימן מ"ז הר' משה אלמושנינו סימן ל"ד הר' נדריא חיוון ס' ל"ז הר' יוסף ו' לב ס' ל"ז וקע"ט הר' בנימן הלוי סימן מ"ג הר' מרדכי מטאלון ס' נ' ופ"ה הר' שמואל לבית קלעי ס' ב' הר' שמואל בר משה הלוי והר' אברהם ירושלמי סימן נ"ג הר' בצלאל אשכנזי ס' ס"ז הר' יוסף פירמון והר' שמואל הכהן סימן פ"ד הר' מנחם פולסטארו סימן פ"ו הר' חיים באסן מעיר רודים ס' פ"ח הר' אהרן אביוב ס' ק' ורל"ט ור"ס עד ס' רמ"ד הר' יעקב קשטרו מצרים ס' קט"ד רודרנ"ו סוף סימן קכ"ג הר' עובדיא והר' שלמה אלמושנינו והר' יצחק אמיריליוו סימן קכ"ז הר' יחיאל אשכנזי והר' יוסף ו' לב והר' בנימן לוי סימן קל"ח הר' יהושע ו' עורא ס' ק"ס הר' משה אלבילרה מרכיץ חורה באוילונה) ס' ק"ס הר' שמואל בר יוסף עוויאל סימן קס"ה הר' אברהם מונסון מצרים סימן קע"ה וקע"ו הר' שם טוב עטיאס סימן רכ"ו ורל"ח הר' שלמה הלוי סימן רל"ח .

ובחלק שלישי בחשובות השייכות לחשן משפט הר' שמואל קלעי והר' שלמה ברוך סימן כ"ט הר' יצחק ארביי והר' מרדכי מטאלון ס' מ' הר' יהודה צרפתי ס' ע"ג הר' בצלאל אשכנזי ס' ע"ו הר' שמואל הלוי בן חכים סימן צ"ה הר' אליהו ארבראו מעיר אקסופיא ס' קיא הר' דוד ו' נחמיאס ס' קס"א הר' שמואל טיטאצאק ובנו הר' יעקב טיטאצאק ס' ר"ג הר' יוסף טיטאצאק והר' יוסף ו' לב והר' שמואל הלוי ו' חכים והר' אברהם ירושלמי ס' רכ"ד הר' אברהם סיראלוו והר' חיים עובדיה ס' רכ"ו הר' אברהם ו' עיש והוא אביו של הר' יום טוב עיש והר' יום טוב בן אריויו) ס' ר"ס ור"ס הר' יעקב

א) ע"ל ס"א ב' וליב' א' . ב) נכס"ס סאלון או סילאלון וכו"ל ומש"ס רש"ד"ס לא דלמי כי א"ס הלך א' . ג) ע"י נחלף ס' מרי"ח גלמי דנינו סס הפטר ככלל בלז ויס חיים (בלוניקי ע"י) וחלף ב' וחנני שנו וחוקי חיים וטני הלוקים באחרונים כאחד . ד) וליב' כ"ק ס"ב ו' והוא סס עיר באשילא . ה) הוא ר' משה אלבילדה האחרון כמו שזכרנו ע"ל ח"ג א' . ו) בידו ע"ב נשאר מקומות אלגיות והוא הא .

מיטאצאק בן הר' שמואל מיטאצאק והר' שלמה לכיה הלוי והר' דוד ן נחמיאש סי' רס"ד הרדב"ו והר' חיים אלפולס והר' חיים בר יעקב באסאן והר' מרדכי טיול"י סימן רס"ה והר' יוסף די שיגוביא בן הר' משה די שיגוביא כס"י רע"ז והוא זקנו של הרב ר' שלמה אלנאווי אביו יצמו וחבר ספ' דובב שפתי ישנים הר' שמואל לכיה קלעי סימן רצ"ו הר' חנניא ן יקר סי' רצ"ט והוא היה תלמיד מהרב מהרי"ל ז"ל וזה הרב הוא אביו של הר' יום טוב ן יקר נר"ו הר' יוסף ן לב והר' בנימן בר מאיר הלוי אשכנזי והר' אברהם סידאלון סי' ס"ה הר' יוסף פירסון סימן שצ"ט וח' הר' משה אלמושיניו סימן ת"א הר' אהרן אביוב סי' חנ"א וחנ"ט והס"ב הר' שמואל יפה אשכנזי סימן ח"ט וד"ר ב' הוה היה מקוטגנדינ"א וחבר ספ' יפה מראה על כל הגדות מחלמוד ירושלמי וספר יפה חואר פי' על כל מדרש רבה וחמש מגלות ועד עתה לא נדפס ממנו רק סי' בראשית וסי' שמות וסי' ויקרא בלבד (6) וגם חבר ספ' יפה עיניים מדרושים ושפעיה אומרים שחבר עוד סי' משה של"א נדפסו וקרא שם הספר ההוא כ"ד יפה ז).

ואלה שמות הרבנים אשר ריבוה מהרב מהר"י אדרכי הרדב"ו סי' ד' הר' יהושע צנצני סי' ס' הר' חיים עובדיא סי' ק"ל ושאר מקומות הר' יוסף מיטאצאק רבו סימן ק"ק הר' יוסף ן לב סי' קצ"ו הר' שמואל סבע בכ"ר יצחק סבע סימן ס' הר' שמואל די מדינה סימן ר"ו ושכ"ט הר' מרדכי מטאלון סימן ר"ו ושכו' הר' יעקב מאייטצק והר' שלמה לכיה הלוי סימן שכ"ו הר' יום טוב בן אלרוי"א (א) סימן רפ"ח הר' גדליא חאיון סי' רצ"א רבני צ"ח הר' יעקב בירב והר' משה אלשיך והר' שלמה יאבסכאן סימן שס"ט ונראה שוהו בן בנו של הרב הגדול מהר"י בירב ז"ל גם מחלמידי מהר"י טאייטצק היה הר' יצחק ן אלרוייו שחבר ס' תתומות אל והוה דרושים על התורה (ד) וכן מוכח בדברי הקדמת ספרו .

ואלה שמות הרבנים אשר הוצאו בספרי הרב מהרש"ך כת"א מחשוכותיו הרשד"ם והר"ם מאטאלון והר' שלמה ברוך מארטא סי' א' הרשד"ם סימן ד' ושאר מקומות הר' מרדכי מטאלון סי' כ"ב ושאר מקומות הר' יום טוב פאראני סי' ל"ב הר' דוד ן נחמיאש סימן נ"א הר' מאיר יוסף סי' ק"ג הר' יצחק בן ארוי סי' ק"ד והוה אשר חבר ספר תתומות אל הר' אשר ברודו שם נהור סי' ק"ד הר' יוסף פירסון סי' קפ"ב והוא רבו של מהרש"ך מהר"י קארו דף ר"ב הר' חיים באסאן מרודיש דף נ"ב ונ"ד הר' שמואל הכהן בר פרחיא הכהן והוא אחיו של הר' דניאל הכהן שהוסיף קצת חדושים על ס' שאריח יוסף מחכמת העבור נזכר בסוף הספר וכחכ שם בסוף דבריו שהוא ממשפחת הכהנים הגוריונים ראשונים לכל דבר שבקדושה ר"ל שהוא ממשפחת יוסף בן גוריון הכהן וזה הר' שמואל הוא אביו של הר' חסדאי הכהן שהוא מרבני שאלוניקי .

ובחלק ב' מחשוכותיו הרב אברהם מונסון מצמצים סי' ה' הרשד"ם סימן י"ב ושאר מקומות הר' שמעון בר דוד שאבי סי' ט' הר' יצחק בר יום טוב בן אלפארני סי' פ"א הר' יוסף אלבו בסופ"א סי' צ"ה הר' צדיק פורטונו (ה) בן הר' יוסף פורטון סימן ק"ח הר' יוסף בן עזרא בעל ס' עצמות יוסף סי' ק"ו הר' אהרן אביוב סי' ק"ב הר' שמואל עזיאל סי' קל"ה הר' מאיר ן שנ"י והר' יוסף עזיאל סי' קמ"ד הרב ר' יוסף פורטון רבו של מהרש"ך סי' ק"ס הר' יהודה בנבנשחו) סי' קע"ג הר' יהודה עזיאל והר' משה די מדינה בנו של הרשד"ם סי' קצ"ה הר"א מונסון סי' ר"ד ור"ה הר' אברהם מונאל קונטרס אחרון סי' נ' הר' אליהו ארבה קונטרס אחרון סי' ט' והוא היה מרביץ חורה בעיר אסקופיא הר' שמואל חאיון בעל ס' בני שמואל קונטרס אחרון סימן כ' .

(6) גם נדפס על חננות חזק ונקמה (ס"ג ח"ט ז' ח"ט) ונדפס יפה פנק וישה קול . (ב) והוה ככ"י נאמר בפנים של ר"ד איסטרסיס וצ"י וזלף סי' ב' אלפסי ס"ו . (ג) ע"י דף זה ע"ל הנהגה . (ד) ע"י נחמקון . (ה) כ"ס עס . (ו) כולן נכנס פ"ה עס וצ"ל ל"ב א' הנהגה נ' .

מ

1560

ובחלק שלישי מרשבותיו הר' רוד ו' שנסן והר' שלמה לבית הלוי הזקן והר' רוד ו' יחיא ביסמן א"ה הר' אברהם מונסון סי' כ' ושאר מקומות הר' יצחק בר יעקב מיני סי' יב הרבנו סי' ט"ו הר' רוד ו' נחמיאס סי' י"ח ושאר מקומות הר' יוסף פירמון בן בנו של הרב מר"י פירמון סי' מ"ו הר' יוסף ו' עורא סי' מ"ו הר' משה עבאס מר"י מיריא חכם גדול ורופא מובהק והיה לו פרס מאת המלך כס' מ"ו והוא היה קרוב מצד אמי שהיה חתנו של בעל לית חנו' והיה פייטן גדול וחבר קצת תוכחות הר' אברהם בון ריאה והר' שלמה נאכיוון סי' ס"ה והם מרבני מצרים הר' בנימן אליאש סי' ע"א הר' יוסף ו' עורא סי' ע"ג וע"ט הר' אברהם בון ריאה סי' ע"ח הר' אליהו ארכנו סי' ק"ב הר' מרדכי קלעי ול מורי ורבי הזקן סי' פ"ה וכימים ההם היה ראש ישיבה בחברת רזלמוד תורה בשאלוניקי החכ' החסיד הר' יהושע ברולי שהיה מרביץ תורה בתלמידים .

גם כדור ההוא היה בגליל המוריאה הרב ר' שמואל לבית קלעי והיה תלמיד מהרב ר' רוד הכהן ול והיה חתנו של הרב בנימן בן מחתאי בעל סי' בנימן ואב וזה הרב חבר סי' משפטי שמואל משי"ת .

ואלה שמות הרבנים שהיו כומנו והוכחו כספרו הר' מנחם רשו והר' שלמה בר מחתיה סי' א' ושאר מקומות הר' יוסף פירמון והרש"ם והר"ם מטאלון סי' ל"ג ושאר מקומות הרב ר' שמואל יהודה בן מהר"ם מפדואה הר' [בן] ציון צרפתי סי' כ"ט הר' יוסף ו' לב סימן ל"א ושאר מקומות הר' יצחק אררבי והר' משה אלמושנינו סימן ל"ה ושאר מקומות הר' שמואל קלעי קרובו סי' ל"ז ושאר מקומות הר' יעקב נחמיאס סי' ס' הר' ישעיאל שרביט והרב הר' רוד טוביא הר' מנחם פולסטרו הר' מנחם ו' אלחריב סי' ס"ה רוד ו' זמירא סימן ס"ז הר' משה מטרנא הר' יצחק ארחאי) הר' שלמה אכסבן הר' שלמה הלוי בן אלקבץ הר' משה גאלאנטי הר' יעקב בירב נכדו של מהר"י בירב ושאר רבני צ"ת שבדור ההוא סי' ע"ג הר' שמואל אלמושנינו סי' ע"ט הר' יוסף מאייטצק והר' שמואל הלוי סימן פ"ב הר' משה חנון סי' צ' ושאר מקומות הר' יעקב בר שמריא סי' צ"א ושאר מקומות והרב הזה היה זקנו של הרב ר' יעקב הלוי כמ"ש ברשבותיו סי' נ' ע"ש הר' יעקב אלעלוף סימן צ"ה הר' מאיר מפדואה הר' שמואל אלמושנינו הר' בנימן הלוי אשכנזי הרש"ם הר' חיים עובדיא סימן ק' הר' אברהם ירושלמי סי' ק"ו הר' יחיא מאיר סי' ק"ג הר' יצחק קאריאון סי' קכ"ו .

גם כדור ההוא היה באשכנז רש"ל דהיינו הרב ר' שלמה לוריא אשכנזי בן הרב יחיאל אשכנזי שחבר סי' חכמת שלמה הגהות על חשעה עשר מסכתות מלבד קצת מסכתות אחרות שיש בקובץ אחר וחבר עוד סי' ים שלמה משי"ת) ועוד חבר סי' עטרת שלמה והוא פי' על סי' שערי דורא וגם פי' על הסמ"ג ומתוכה עם דברי הרב ר' איזאק שטיין ושם הספר ההוא נקרא עמודי שלמה .

גם כדור ההוא היה הרב ר' משה איסרלס מקראקא בעל המפה וחבר עוד ספר גדול וקרא שמות דרכי משה ולא נרפסו) וחבר עוד סי' שולת והיה שואל ומשיב אל הרב מר"י קארו ול כתלמיד השואל מרבו כדמוכח בתשובתו בעל המפה עצמו סימן מ"ו ומ"ח וגם אל הרב מהר"ם מפדואה כסימן מ"ח ונ"א ומקומות אחרים וגם אל הרב רש"ל) כסימן ה' ו' ומקומות אחרים .

גם כדור ההוא היה הרב ר' עמנואל בר יקותיאל איש בנינינוטו מגלילות אטליא והוא היה אביו של זקני אביו מר"י חמ"ב כהר"י יקותיאל המכונה יקותיאל עזו והיה מדקדק גדול ומקובל וחסיד והוא חבר סי' לירית חן בחכמת הדקדוק והגיהו והרפסו וגם הרפסו ממנו הוא ושני חבריו (ט) סי' הוהור וס' רזקוני הוהור וס' מערכת האלהות) והגיהם

(א) תשובה זו היא וזאת כ"ל . (ב) נעדים מרחים בכל יום כמ"ס עם נחמד"ן ניהו נחננאל . (ג) ע"י לקמן כמיון . (ד) מזמיה כ"ל . (ה) עשה ל"ם כחשטי שחול . (ו) ידוע שב' ים של שלמה אינו שולת אלא חודשס נפסקים ושאל לתוד ותבונותיו לתוד וכבר פתיר מה בש"ל ח"א ש' ל"ב וקדונו לומר שהמחבר לא דלה שולת רש"ל חשטי דמוק החקוקות . (ז) ע"ד וזכנו זה כבר נדפס דובו כארצי . (ח) וע"י ש"ב ע"ד ב' . (ט) אולי ס' ר' חזקוני שומר בן אפרים וד' יעקב סקן בן כחמלי ע"י אונן לר' ליעזרעלטר דכ"ב . (י) שלחמס חדפסו וחננונה שנת ש"ס .

כמו כן מעם ודעת ובזמנו היו הרבנים מהר"ב ומהרש"ם ומהר"י אררי ומרש"ך ומר"ש הלוי הזקן ומהר"ם אלמושינו ומר"ם מטאלון ומהר"ר אברהם יצחקי ובני שאלוניקי ו'להה ומר"א יצחקי היה סופר מחא ראש כל הסופרים בקי גדול ופסקן ואני הכותב ראיתי פסקים שלו מכתובת ירו ובוזמנו של זה הרב מורי וקני ו'ל נשרף התלמוד בערי ארזים ובכלל התלמודים שנספרו נשרף גם התלמוד שלו כאשר כתב הוא ו'ל בספרו סי' ל'ית חזן ע"ש במקומו גם מהרש"ם בחלק ח"מ סי' ש' הוכיר ענין שריפת התלמוד שהיה בזמנו גם בזמן החוזה של שריפת התלמוד היה הר" יהודה לירמה הספרדי שחבר פי' מי' אבות ושם הספר לחם יהודה ושם בהקדמת ספרו כתב ענין שריפת התלמוד והענין יעקב וגם הרב אלפסי והמשניות וגם בחוק ספרי התלמוד שרפו כל ספריו שהיו אלף ת"ק ספרים וכתב עוד שם שגורת מלכות רמי' שגורו בכל מלכות ארזים וגם נודו בייניציאה לשרוף התלמוד ויחר ספרים היה כשנה שי"ד לפ"ק וסימן כי המר שד"י ג'י מאר ע"ש בספרו).

גם בזמן החוזה היה בשאלוניקי הרב ר' אברהם קונטבריאל(ג) חכם גדול ומרכיז תורה בתלמידים ודרשן גדול והיה דרוש מידי שבת כשכתו בחברת תלמוד תורה בחוק קהל גדול והוא אבי וקנתי אם אמי והוא היה נכדו של הקדוש מהר" אברהם קונטבריאל שנסרף על קדוה ד' בארזים יחד עם הרב ר' שמעון אלמושינו כמ"ש הרם אלמושינו בספר מאמץ כח .

וקרוב לזמן הרבנים האלו שוכרנו וסמוכים אליהם היו בצפ"ת הרב הקדוש המקובל האלהי כמ"הר"ר יצחק לוריא אשכנזי ו'ל שהיה גנלה לו אליהו ו'ל ומנלה לו סודות נפלאים ודיון עילאין וחבר ספרים ודרושים בחכמת הקבלה וגם פי' הספלות ע"ד הקבלה ה"ה כתובים כתיבת יד ושמעתי אומרים שבחכמת הקבלה ל"מדר עם הרב מהר"ם קורדוויורו והיה לו כמו תלמיד חבר אבל בחכמת התלמוד היה תלמיד מהרדב"ו ויש אומרים(ג) שהיה תלמיד הרב בצלאל אשכנזי ולא יתכן לומר כן שהרי נמצא בידי פסק אחד מכתובתו ש"ה מהר"ר יהושע שונצינו וכתב שם שכתבו לו פסק אחד ג' רבנים אשכנזים והם הרב יצחק לוריא אשכנזי והר" בצלאל אשכנזי והר" שמעון קשמילאץ אשכנזי ומשם משמע ששלשחם היו תבירים תלמידי הרדב"ו ו'ל והעמיד כמה תלמידים חכמים גדולים ומגדולי ר'הלמידיו היה מהר"זו ו'ל רהיינו ר' חיים ויטאל(ג) ו'ל בן החכם כנהר' יוסף ויטאל סופר התפילין והיה סופר מוכהק וכותב תפילין בקדושה ובטהרה ובכינה גדולה ובמכילה כמו שהוא ידוע ומפורסם לכל שהתפילין מכתובת מהר"י ויטאל ו'ל בחזקת קדושה הם ולפיכך דמיהן יקרים יורר משאר תפילין של שאר סופרים ונהנים בהם קדושה יתירה וקריין אותו תפילין רב קלכריש מפני שהיו אבותיו מגלילות קלבריאא ובאו לדור בארץ ישראל והרי לך מ"ש הר"ע מפאנו בתשובותיו סי' ל"ה ומה שראיתי וברקתי כמה פעמים בתפילין שעשה המוסחה כהר' יוסף ויטאל רידיעה) הקאלבריטי ו'ל אביהן של בני בר חב"ו בצפת ושעשו סופרים אחרים בשאר ערי הישיבות המפורסמות ומצאתים כהונן יספיקו לזמ' דאחמחי נבאר ואחמחי תפיליהו והמעטער עליהם עתיד ליתן את הדין ע"כ והר"י יוסף ויטאל זכה שיצא ממנו הרב ר' חיים ויטאל מקובל גדול והכמתה היתה קרובה לחכמת רבו מהר"ר יצחק לוריא אשכנזי ו'ל וגם מגדולי תלמידיו של הר" יצחק לוריא הנ"ל היו הרב ישראל טרוק כדמוכה בהקדמת סי' באר שבע וגם הר" עסקי מכול אביו של הגביר השר כה"ר יעקב טובל שגהרג במצרים על יד השר של מצרים גם התלמידיו היה ה"ר יהודה משען חכם מקובל ועשיר מופלג וה"ר מסעוד אוולאי והר" אברהם הלוי שהיה מורו את העם ככל ע"ש על ענין שמירת שבת שיאפו ויכשלו מבע"י ולא יבואו לחלל את השבת והיו קורים אותו הרב ברוכים והר" משה נארה

(ב) וגי' ש"ק קי"ז א' ובג"ד וגי' ב"ח ח"ה ק"ג . (ג) גי' זקן מ"ב ק"ז . (ג) גי' ט"ז ח"א ב' י"ד . (ד) גי' א' ח"ב א' . (ה) ר"ל המכונה .

כ"ט
1570

אביו של הר' ישראל ננארה בעל זמירות ישראל והר' יצחק ארחא אביו של הר' אליעזר ארחא והר' משה יונה והר' יעקב חנון והר' יצחק הכהן והר' משה הכהן והר' משה נגרין שעשה ספר ראש אשמורת ופיש ספר היראה של רבינו יונה ז"ל וגם עשה כתובות אחרות וזכר הר"ם נגרין כחשוכות הרב המביט כח"א סימן פ"ג וגם שאר רבנים שהיו בדור ההוא שלא נודעו לנו שמותם וכל אלו החכמים הנזכרים נחבו ספרים ושאר כתובות אחרות כחכמת הקבלה ואני הכותב ראיתי קצת מספריהם וכתובותיהם וכלם הם סודות נפלאים ועמוקים והרב האר"י ז"לה הפליא לעשות כמה מעשיות גדולים ונוראים מאד וכמ"ש במ' כתיבת יד מספור של הרב המ' ונפטר לב"ע בן ל"ח שנים במנפח בשנת ה'של"ב (6) ליצירה ונחטו הוקנים ס"י עליו ח"ל עליו הוכח הבעור קך שמעתי בשאלוניקי מפי זקנים מקובלים נוחי נפש .

ג מחלמידי הר"ם קירדוויר היה החסיד וקדוש הר' אליה ז"י וידאש שחבר ס' ראשית חכמה והוא קבור בחברון אצל הרב יששכר נפתלי הכהן יששכני בעל מחנות כהונה זה כמד זה ופני הנראה שניהם היו בזמן אחד שכ"כ בעל מחנות כהונה בסוף מדרש רבה שהשלים חברו בשנת השר"ם ליצירה וגם מחלמידי הר"ם קירדוויר היה הרב אברהם נלאנטי בר מרדכי נלאנטי שחבר ס' קול בוכים הנקרא קול נגידים פ"י על מגילת איכה ע"ד הקבלה ונרפס ע"י הרבנים מנחם עזריא מפאנו ומה"ר יצחק גרשון בשנת ה'שמ"ט ליצירה וגם מחלמידי הר' משה קירדוויר היה הר' משה רומי חכם גדול וכותב תפילין בקדושה גדולה וכן כדור ההוא היה הר' יהודה גדיליא בר משה גדיליא משאלוניקי שעשה הנהגות על מדש רבה ונרפס בשנת ה'דש"ן ליצירה .

ג כדור ההוא היה כמצרים הרב ר' בצלאל אשכנזי רב גדול מובהק בפלפול כדמוכח בחשוכותיו והיה תלמיד מהר"ב וגם היה תלמיד מה"ר ישראל די קוריאל וכ"כ בחש"י ס"י א' וכאוחו בקבוץ הנורא שני רבתי מה"ר דוד בן אבי זמרה זצ"ל והר' ישראל די קוריאל והר' בצלאל מלכד שחבר ספר שו"ת הנודע גם חבד שמתנו) על הגמרא ומפרים רבים ואני הנזכר האייתי השיטה ישכתב על מ' כזכות כלמדי כישיכת הרב אברהם סנדר ז"ל כמצרים וחיא שיטת גדולה כמו קובץ מדרש רבה בפלפול גדול ועצום גם כהיותו כירושלים ח"כב כא לירי תלמוד שלו מדפוס ויניציאה והיה כלו מונה מכתבת ידו ובפרטות במ' קרשים ומהרות וכל הגליון מלא פה לפה מכתבת ידו וחשברזי לקנות אחו ומפני סבה ידעה אצלי לא קניתו שלא לחרחר ריב ומדנים בין גדולי ונבירי העיר ירושלים ח"כב ולקך מנעתי עצמי מלקנותו .

ואלה שמות הרבנים שהוכאו בתוך חשוכותיו שהיו בזמנו הר' חיים באסן מרודיש סימן ז' הרשר"ם והר' חיים כפוס ס"י ח' הר' אברהם סאניש ס"י כ"ג הר' אברהם מונסון והר' אברהם הכהן ס"י כ"ד הרשר"ם ס"י כ"ה הרב ר' חיים עזון נחמני בר שמעון נחמני (ל ס"י כ"ו שזה הרב עזון נחמני הלך מצרים לברוסה וקבע שם ביתו ונפטר שם הרב ר' משה אלשיך סוף ס"י כ"ח ול"ז הרב ר' יוסף ז' לב ס"י ל"ב הר' שמעון אשכנזי ס"י ל"ז ונראה שזהו הרב ר' שמעון קשמילאץ אשכנזי אביו של הרב אביגדור קשמילאץ שהיה חכם חסיד ומקובל ורב במצרים ואני ראיתי ספר מפסקים מכתבת יד של הרב שמעון קשמילאץ והיו הרבה שו"ת וחדושים אחרים .

ג בזמן ההוא היה במצרים מה"ר קש ז"ל דהיינו הרב ר' יעקב קשטרו ז"ל שעשה ספ' מחודשין הנהגות על שלחן ערוך ע"ד שעשה הר"ם איסרלס מקראקה בעל המפה וקראו ספר ערך לחם וכתיב נ"כ ספ' שאלות וחשוכות מכתבת יד מפסקים רבים וקראו ס' אהל"י יעקב כמו שנודע ומפורסם במצרים) ושטעתי מפי זקנים שדורכ ר' יעקב קשטרו דהלך

(א) ובש"פ ח"א ז' כ"ז כתיב ה' אב ט"ז . (ב) וגם ס' ידע יקר על הוהר ע"י שה"ג ח"א ז' ל"ט . (ג) ע"י זקני נור ליעזרעלזאזל נ"ח . (ד) במסופה ט"ז חותם עזון בצל"א ר' שמעון נחמני . (ה) ע"י שה"ג ח"א ז' ס"ה .

לצפת תוכיכ לבקר על קברות הצדיקים ותחאכמן בכית מהרי קארו ול דהרב עשה לו כבוד גדול ונפטר שם .

גם בזמן ההוא של מהרי קשטרו היה כמצרים א) הרב ר' אברהם מונסון ול פסקן גדול וכתב פסקים רבים ושטות ודרושים ואני הכותב דאיתו ספ' אחד מקצת דרושים שלו והם כתובים מכתובת יד וקצת מסקיו כאו כתובים בספרי האחרונים וגם היה סופר מהיר בספ' תורת ה' וכתב כמה ספרי תורות מכתובת ידו ויש מהם היו פה מצרים והיא כתיבה נאה ומשובחת וכ"כ הרב מהרש"ך ז"ל בס' שני מחשבותיו סימן ר"ה משבחו מאד בכתיבתו שהיתה יפה ומשובחת מאד וכ"כ שם ויען כי עיני כבוד תורהך רוארת כי כתיבתי אינך מטולמלח ומיפנה ור"א אוכל לבנון לכתוב פסקי (פסקי) בכיוון וכיושר על האופן שבא מכתב רופסק של ל"ה המשמח אלהים ואנשים וכו' ע"ש ושמעתי אומרים שהיה תלמיד הרב כצלאל אשכנזי ול ואחר כך הלך הרב אברהם מונסון מצרים לקושטנדינא ונפטר שם .

גם ברור ההוא היה כמצרים הר' משה דמיהו והר' חיים כפוזי והר' מאיר גאביון והר' אליעזר מנולאנווי והר' בנימן קאניני והר' משה אלמלך חכמים גדולים ודיינין ושמעתי כי הר' בנימן קאניני היה תלמיד מהר' חייא רופא וגם הר' אהרן בירב חכ' חסיד וגביר מתניק ירי התור' ורומדיה והוא היה בנו של הר' יעקב בירב בן הר' אברהם בירב בנו של הרב מהרי בירב ז"ל .

וזכור ההוא היה כצ'פת הרב ר' משה אלשיך והיה תלמיד מובהק של מהרי קארו והר"ם אלשיך היה רב מובהק ודרשן גדול ועשה דרושים ופירושים על כל הל"ה תורה נביאים וכתובים והיה פסקן גדול וחבר ספר שאלות ותשובות .

ואלה הם שמות הרבנים שהובאו כס' תשובותיו הר' אברהם ו' יעיש סי' ג' הר' חיים החבר הר' משה בן חיים הר' אלישע גאליקו הר' שלמה אכסכאן הר' יעקב בירב הר' שלמה סאגיס הר' דוד נבארו הר' יהושע ו' דון הר' משה די קוריאל הר' משה גלאנטי הר' יוסף פיסו בסמ"ג הר' יוסף פירמון והר' דוד ומאל סימן נ"ט הרב שמואל די מדינה והר' יעקב בר יששכר טאווסג) סימן ק"ג .

וזכור ההוא היה בעיר חלב הרב ר' שמואל לאנייארו ז"ל חכם גדול ודרשן חבר ג' ספרים ספ' כלי חמדה על התורה וספ' כלי יקר על נביאים ראשונים וספ' כלי פז על ישעיה בלבד והיה לו בן חכם גדול ודיין שם בעיר חלב ושמו הר' אברהם לאנייארו ז"ל .

גם ברור ההוא היה כצ'פת ח"ו הר' משה גלאנטי רב מובהק ומקובל ופסקן ועשרה ספר ש"ת וכפי הנראה מחשוכורז"ל) שהיה רולמיד דהרב מהרי קארו ז"ל ומלכר שתבר ספר ש"ת גם עשה שטות על התלמוד ונרפסו שם עם תשובותיו .

ואלה שמות הרבנים שהובאו כספרו שהיו בזמנו הר' שם טוב עטיאה הר' אברהם גבריאל הר' יום טוב צהלון סי' נ"ב הר' שלמה אכסכאן הר' דוד נבארו והר' שלמה בן הר' משה סאגיס סי' ס"ה הר' משה מטראני סי' ס"ז הר' שלמה הנרכוני מחברון סי' קכ"ד והוא אביו של הר' צמח הנרכוני שנפטר בירושלים ומהר"ם גלאנטי היו לו ג' בנים חכמים גדולים שם הא' הר' יהודה שקרפים סי' הנו' ויש שם כמה חרושין של שטות שחדש הוא וכתב שם שיש עוד לאביו ח"ב משו"ת . ושם הבן הב' הוא הר' אברהם גלאנטי ונר' שאינו הוא שחבר סי' קול כוכבים) . והבן הג' הוא הרב יונתן גלאנטי . **גם** ברור ההוא היו כצ'פת הרב ר' חייא רופא) רב מובהק ופסקן וחבר סי' מעשה חייא משו"ת וחרושין על

א) ע"י ט"ס והר"ק ח"ג סי' ב' . ב) ע"י זנך כתיב לרא"ג ח"ל ט"א . ג) ע"י זנך ג"פ ח"ל . ד) ע"י ט"ס ט"י קכ"ד . ה) ע"י ט"ס ח"ל ט"א ע"ט . ו) ע"י מנולאנווי ר' ט"י ולפי דבריו נפטר שנת ט"פ .

מב
1600

5860

קצה סוגיות ונראה שהיה תלמיד מהר' שלמה סאנים שכ"כ בספרו מעשרה חייה דף פ"ג וזכרני בימי חרפי מקדמוני היה כשיכת הרב שלמה אברהם ארתי דרך אחד אשר מורי הרב הנו הסכים בו וכו' והוא היה חמיו של הר' אברהם שלום והיה גם כונן הר"י קשטרו והר' אברהם מונסון והר' חיים כפוס' וז"ל כדמוכה בחשבותיו סי' כ"ד וגם היו שם הר' שם טוב עטיאה והר' אברהם נכריאל והר' יום טוב צהלון שהיה פסקן גדול ור"ב מובהק וכתב פסקים רבים וז"ל נדפסו) וגם היו שם הר' יצחק ארחא והר' יעקב פאלקון והר' סד'טמן אבו חנה(ג) מקובל גדול וחסיד והיה כותב התפילין בקדושה ובכונה גדולה וזכר כסוף ס' השכות הר"ם גלאנטי ע"ש וגם הר' סליטמן הלוי וגם הר' שמואל אוזרה שחבר ספ' מדרש שמואל על ס' אבות וס' לחם רמעה על מגילת איכה וס' אגרת שמואל על מגילת רוח וגם הר' משה מכיר שחבר ס' סדר היום על התפלות וגם הר' יעקב גיילי היה חכם וחסיד גדול והיה מחור בכפרים של סביבות צפ"ה והיה מל את התנוקות ומהיר את הנשים על ענין נדתן ומבילתן ומלמד את בני הכפרים ומדריכים בעבודת השי"ת ובמצותיו והר' אלישע גאלקין כל אלו הרבנים היו בדור ההוא . [ג] כונן ההוא היה כדמשק הרב ר' יעקב אבואלעפיה(ג) רב מובהק ומוסמך ודיין והוא כן בחו של הרב מהר"י כירכ וגם דר"ב המקובל מהר"ח(ד) ול' והוא חבר ספרים כחכמת הקבלה והגם היום מנתיבת ירו שלא נדפסו וא"ל בנו החכם השלם הרב כמהר" שמואל ויטאל נר"ו כי אביו דר"ב ול' כחכמת התלמוד היה תלמיד מהרב משה אלשיך ול' והיו ימי חייו ע"ז שנה(ה) וא"ל כחלום רמטק מנוחהו ונפטר שם בדמשק כיום ר"ח אייר שנת הש"פ ליצירה וגם בימים ההם היה בדמשק הר' אפרים פאנסירי שכא מקושטרינא והיה זקן מופלג בשנים ורופא ומקובל וחסיד והם קבורים שם בדמשק הרב מהר"ח וז"ל והר' אפרים פאנסירי זה אצל זה ומכלל החבורה ההיא של הרב מהר"ח ול' היה הרב ר' חיים הכר"ן ול' שהיה מעיר חר"ב והיה מקובל תלמיד הרב מהר"ח ול' וחבר ספרים כחכמת הקבלה ומהם פירוש על שלחן ערוך על דרך הקבלה ועוד חכם ספר גדול רדושים על התורה וקרא שמו תורת חכם והלך לויניציאה והרפאים ואחר כך בא לליוורני ונפטר שם וגם באתה חבורה היה החכם כהר' יפת מצרי חסיד ומקובל וכימי נערותי כא זה החכם לעיר שאלוניקי וישב שם קצה ימים וכל אותם הימים וכתי' ללמוד עמו בספר הווה ובשאר ספרי הקבלה ואו הייתי אני הכותב ככן י"ו או י"ח שנים(ז) ולמתי מטנו קצה חרושין כחכמת הקבלה ממה שלמד וקבל מרבו מהר"ח ול' .

ובדור ההוא היה בקושטרינא הרב מהרא"ח רהיינו מהר"ב ר' אליהו ו' חיים רב מובהק ופסקן וחבר ספר שו"ת וטטה גדולה על מסכת כתובות ועוד כתב פסקים אחרים ונרפסו על קצה שנים(ח) ושם הספר ההוא מים עמוקים ויש שם פסקים מהרא"ח מרחי ופסקים מהרא"ח וחבר עוד ס' מדרושים נחמדים על התורה ונקרא שם הספר ההוא בפי דרררשנים ס' תנא רבי אליהו(ט) וגם כומונו הר' אליהו פילוסוף והיה חבירו שרדיו מסרדין גטין שניהם יחד ככתוב בספר שמות הנטין מהרב שמחה דף ע"ו .

ואלה שמות הרבנים שהיו כומונו שהובאו בספרו הרשד"ם סי' כ' הר' שמואל יפת סימן ג' הר' מנחם אגווי סי' ל"ח וזה דר"ב חבר ס' רדושים על ס' בראשית וקרא שמו גל של אגוויים הר' חיים כאסן סי' ל"ח וז"ב הר' מנחם בר בנימן אשכנזי סי' ס' . הר' משה משולם בר אלעזר הלוי סי' מ"ג הר' אלעזר בן היריאל ו' נחמיאש סי' נ"א ובס' מים עמוקים סי' נ"ח מביא להרב רוד ו' משולם עוד חיו כומונו החכמים הר' מאיר

(א) חלק מתשובותיו נדפסו שנת ת"ר בנייבולסה . (ב) הוא ר' סליטמן ו' אוחנה ונוי סה"ט ח"א סי' ו' . (ג) ע"י סה"ט ח"א י' ע"ד ולכן נזר לטענותיו מכ"ח הגהה ו' . (ד) ע"ל מ' כ' וסה"ט ח"א ח' י"ד . (ה) וז"ל בטה"ט ס' . (ו) ע"י סה"ט ח"א ח' כ"ה ועוד למכרים מ' ג' ו' . (ז) ול"כ היה זה שנת ש"ה ע"ל מ"ד ס' סה"ט ח' . (ח) ע"ל ל"א ח' הגהה ד' . (ט) נדפס בנייבולסה והוא ס' אחר שזר .

וְשִׁאנְיָ וְהָרָה שְׂמוּאל שׁוֹנְצִין וְהָרָה יוֹסֵף יֵפֶה בֶּן הָרִי שְׂמוּאֵל יֵפֶה וְהָרָה חַיִּים שׁוֹלֵם וְכַמִּשׁ בְּרִישׁ סִי יֵפֶה חוּאֵר וְדַע שְׂמִיִּשׁ כְּתוּבוֹתָיו סִימֵן קָא אֵלָא שְׂאחֵיכִי רֵאשִׁיךְ וְלֹא שֵׁם בְּסִי לֹא שְׂהִיָּא שֵׁם תְּשׁוּבַת הָרֵב הַגְּדוֹל הַשְּׂדֵיִם וְלֹא וְגַם חֲתִימַת מְרִי הָרֵב הַכּוֹלֵל מִהַרְרֵי מִרְדְּכֵי מִטְּוֹלֹן וְלֹא שְׂמִרְבוּן אֵלָּה נִרְאָה שְׂהִיָּה רִזְלִמִּידוֹ שֶׁל מִהַרְרֵי מִטְּוֹלֹן וְאִין הָרֵב כֵּן שְׂהִי הַפֶּסֶק הַהוּא אֵינּוּ מִטְּוֹרָאנָח אֵלָּא הוּא פֶּסֶק מִהַרְרֵי מִהַרְרֵי אַהֲרֹן שְׁשׁוֹן וְלֹא הוּא בְּחֻבוֹתָיו בְּסִימֵן קָפִיד עִישׁ בְּסַפְרֵיהוּ . וְגַם בְּדוֹר הַהוּא הִיָּה בְּגִלְיוֹת אֵיטְלִיא הַרְמִיעַ הַיְיִנוּ הָרֵב ר' מִנְחֵם עוֹרִיא מִפְּאֵנוּ וְנִקְרָא עוֹד הָרִי מִנְחֵם עַמְנוּאֵל(ב) וְהִיָּה עֵשֶׂר גְּדוֹל תּוֹרָה וְגִדּוּלָה בְּמִקּוֹם אַחַד וְזָקֵן מוֹפְלָג בְּשָׁנִים שְׂהִי כִשְׁלַח הָרֵב מִהַרְרֵי קָאֵרוּ וְלֹא לְהַרְפֵּס סִי כִסֵּף מִשְׁנֵה עֵשָׂה אוֹתוֹ פִּקִּיד עַל הַרְפַּסַּת הַסֶּפֶר כְּדַמּוּכַת בְּרִישׁ סִי כִסֵּף מִשְׁנֵה רַף א' שְׂבִשְׁנֵה הִיָּיא נִפְטָר הָרֵב לְבִיעַ הַצֶּדֶק וּמוֹכַרְח לְיוֹמֵר שְׂבִאוֹתוֹ זִמֵּן עֲרִין הִיָּה הָרִי מִנְחֵם בְּחוּר רַךְ בְּשָׁנִים וְאֵב בְּחֻכְמָה וּסְפָר לִי הָרֵב כְּמִהַר יִידִיא קָאֵרוּ זֵל נִכְדוּ שֶׁל הָרֵב מִהַרְרֵי קָאֵרוּ שְׂבִהוּתוֹ בְּחוּר כִּשְׁהֶלֶךְ הוּא בְּגִלְיוֹת אֵיטְלִיא וְהֶלֶךְ לִמְנַטּוּבָה נִתְאָכְסֵן בְּבִיחוּ שֶׁל הָרֵב מִנְחֵם הַנּוֹי וְעֵשָׂה לוֹ כְּבוֹד גְּדוֹל מִפְּנֵי זָקֵנוּ הָרֵב וְלֹא וּסְפָר לִי עוֹד שְׂהִיָּה חֲסִיד גְּדוֹל וּמְקוּבֵל וּמְרִאָה רַמּוֹת פְּנֵי חַיָּה רֹמְמָה לְמִלְאֵךְ ה' וְהָרֵב הוּא חֵבֵר סֶפֶר שְׂאֵלוֹת וְחֻשְׁבוֹת מַעַט הַכְּמֹרָה וְרַב הָאִיכוּרָה .

וְאֵלָּה שְׂמוֹת הָרֵבִינִים שְׂהִי בּוֹמְנוּ שְׂהוּכּוֹנוּ בְּסִי חֻשְׁבוֹתָיו . הָרִי בְּרוּךְ עוֹיָאֵל סִי פִּו הָרִי יִצְחָק פּוּאָה סִי פִּו הָרִי(ס מִדְּרֹאוּג) סִי פִּו וְקִין הָרִי חוֹקִיָּה בְּרִי יִצְחָק פּוּאָה סִימֵן פִּו הָרִי יִצְחָק בְּרִיָּה סִי פִּו וְשֹׁאֵר מְקוּמוֹת הָרִי עוֹבְדִיָּה בְּרִי יִשְׂרָאֵל מִפּוֹרְנוּ [סִי פִּו(ד)] הָרִי קְלָמֵן סִי קִין הָרִי אֲבֵרָהֶם בְּרִי יִצְחָק מִפִּיסָא סִי קִין הָרִי מְצִלִּיחַ מְגִלִּיל הָעֵלּוּן וְהָרִי שְׁלֵמָה מְעַרְבֵי סִי קָכִין וְעוֹד חֵבֵר סִי עֵשָׂה מֵאֲמֵרוֹת וְלֹא נִרְפַּס מִמֵּנוּ אֵלָּא ג' מֵאֲמֵרוֹת לְכַד וְהַשְּׂאֵר לֹא בֵּא בְּרַפּוּסֵי) וְעִינֵן הַסֶּפֶר הַהוּא הוּיָּה עֵמוּק מֵאֵד בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה וְאֵעִיפֵּ שִׁישׁ עֵלּוּן פִּירוּשׁ מִ'ס אֵינּוּ מִסְפִּיק לְבִאֵר רַק הַדְּבָרִים הַפְּשׁוּטִים אֲבָל אֵינּוּ מְבַאֵר עֲמִיק דְּכִרְיוֹ וּסְדוּחָיו וְגַם הוּא לֹא יוֹדֵל לְסוֹף דַּעְתּוֹ שֶׁל הָרֵב לְהִבִּין דְּכִרְיוֹ כִּי לֹא יִבְיִנוּ דְּכִרְיוֹ רַק מַעַט מוֹעֵד מִהַחֲכִמִּים הַכְּרִיאִים בְּחֻכְמָה וְעוֹד חֵבֵר סֶפֶר עֵסִים רְמוּנִים בְּחֻכְמַת הַקְּבֵלָה שֶׁהַסֶּפֶר הַהוּא חֲבֵרוּהוּ תַּחְלָה הָרִי שְׂמוּאֵל גְּאֻלִּיקוּ וְהָרִי מִרְדְּכֵי דֵאטוּ תְּלִמִּידֵי הָרֵב ר' מִשֶׁה קוֹדִירוּוִי וְנִרְפַּס בְּטַעֲנוֹת וּשְׂבוּשִׁים וְהָרִי מִנְחֵם חֲקֵנוּ מְטַעֲנוֹת יִישׁוּר בְּרִדֵּךְ נִכְוֵנָה כְּאִשֶׁר כָּתַב שֵׁם בְּהַקְדַּמְתּוֹ) וּוְרֵי הָרֵב הִיָּה תְּלִמִּיד מִהַרְרֵי יִשְׁמַעֵאל תְּנִינָא וְגַם הָרִי מִהַרְרֵי עוֹרִיא וְכַמִּשׁ דֵּהוּא בַּעֲצֻמוֹ בְּסַפְרוֹ בִּמְאֵל חֲקוֹר דִּין חֵא' פ' עֵשֶׂרִים וְחֵי' פִּד וְגַם בְּחֻשְׁבוֹתָיו סִי לִ"ב כָּתַב זוּ הִיא הַשְּׂטָה הַנִּכְוֵנָה וְקִלְסָה מְרִי הָרֵב ר' יִשְׁמַעֵאל תְּנִינָא נִרְ"ן אִשֶׁר יַדְעַת דְּמַחְדָּרֵן שְׂמַעְתִּיהָ וְנִהֲרִין טוֹכָא וְגַם מְבִיאֵד אוֹתוֹ שֵׁם בְּסִי מ' וְכַסִּי קִ"ב וְאֵל חֲכַם א' מַחֲכִמֵי אֵיטְלִיא וְשִׁמוּ כְּהִ"ר שְׂבִחֵי בֵּאֵר וְלֹא שְׂחֵבֵר ס' מְשׁוֹת וְהַרְפִּיסוּ עֵתָה מְקֻרְבוּ) וְקִרְאוּ בֵּאֵר עֵשֶׂק שְׂהַרְמִיעַ מִפְּאֵנוּ נִפְטָר בְּשַׁנַּת הַשְּׂפִי לְפִי' וְנִתְּנוּ סִי עֵלּוּן וּוִי דִּשְׁפֵי מְדוּכְחִיהָ . וְגַם בְּדוֹר הַהוּא הִיָּה בְּגִלְיוֹת אֵיטְלִיא הָרִי שְׂמוּאֵל אַרְקוּלְמִי הַמְדַקְדֵּק שְׂחֵבֵר סִי עֵרוּגַת הַבֶּשֶׂם בְּחֻכְמַת הַדְּקוּק וְהוּא הַגִּידָה סֶפֶר פִּי הַחֲתוּדָה מִהַרְבֵּי דוֹן יִצְחָק אֲבֵרְכָנָאל שְׂנַדְפַּס שְׁנַת הַשְּׁלִיט לִיצִירָה(ק) וְכּוֹמְנוּ הִיָּה הָרִי שְׂמוּאֵל הַכְּהֵן מֵאֲרִם צוֹבֵר שְׂחֵבֵר סִי נֵר מְצוּה מְדוּרְשִׁים וְחֵבֵר עוֹד סִי תוֹרִי אֲוֹר וּס' דֶּךְ חַיִּים וּס' חוֹכְמָה מוֹסֵר כְּתוּב שֵׁם בְּהַקְדַּמַּת סִי נֵר מְצוּה .

גַּם בְּדוֹר הַהוּא הִיָּה בְּאִשְׁכְּנוּ הָרֵב מִרְדְּכֵי יֵפֶה אִשְׁכְּנוּ כַּעַל הַלְבוּשִׁים וְהוּא הִיָּה תְּלִמִּידוֹ שֶׁל מִהַרְרֵי אִימְרֵלֶם כַּעַל הַמַּפָּה וְכַמִּשׁ הוּא עַצְמוֹ בְּסַפְרוֹ כְּכַמְהָ מְקוּמוֹת וְהוּא הִיָּה רַב מוֹדְבָח וְכוֹלֵל בְּחֻכְמָתוֹ הֵן בְּרִזְכוּנָה וְעֵשָׂה כְּמַה חֲכוּרִים וְכַמִּשׁ הוּא וְלֹא בְּהַקְדַּמְתּוֹ לְסִי הַלְבוּשִׁים שֶׁל כַּל הָעֵינִן בְּאוֹרֵךְ וְגַם הִיָּה הָרֵב כַּעַל מִשְׁאֵת בְּנִימֵן שְׂהוּ סִי

(א) עִילָּ חֵי' ג' . (ב) וְכּוֹמְנוֹתוֹ ד' עִין חוֹקִיָּה ד' עַמְנוּאֵל ד' פִּלְמוּ וְכַתֵּב שְׂאֵלוֹת בְּרִיָּה וְנִסְפַּר בְּחֻכְמָה . (ג) זִ"ב קָבֵל שְׂבִיחַ לְסִי וְשִׁלְחוֹת כְּכַל הַיְיִנִּים שְׂהִי גִזְוֵן דְּרִיעַ וְשִׁלְחוֹ וְיָגִי שְׂהִי חֵא' ח' חֵי' . (ד) עִילָּ חֵי' ג' . (ה) עִין שְׂהִי חֵא' ח' חֵי' . (ו) עִין וְגַד לְחֻכְמִים ב' ג' וְעִין ס' . (ז) חֵימֵי תְּלִיד בְּוִילְיָה . (ח) בְּוִילְיָה .

מג
1600

5360

שאלות וחשובות והיה תלמידו של מהרש"ל וגם תלמידו של בעל המפה כדמוכח שם בספרו בכמה מקומות וגם היה הרב רבי יהושע פלק הכהן אשכנזי שחבר ס' מאירת עינים על ה'ת"ט וס' בית ישראל וס' דרישה ופרישה וגם הרב הוה היה תלמיד מהרש"ל ומהרב בעל המפה וכמ"ש בהקדמתו לסמ"ע א).

וקרוב לזמן הרבנים האלו וסמוכים אליהם היו בשאלוניקי הרב אהרון ששון חתנו של הרב ר' שלמה הלוי הוקן והיה תלמיד מדרב"ר מרדכי מטאלון נכתוב בתשובותיו ס' קפ"ד) והיה רב מובהק ופסקן גדול וחבר ספ' שאלות וחשובות ונקרא שמו חורח אמת וכתב עוד ספרים אחרים) אלא שלא נדפסו כמ"ש שם בהקדמה וגם בנו הר' יוסף ששון היה חכם גדול וכתב הדושין על קצת מסכתות ומוניות כאשר כתב הוא שם בהקדמתו .

ואלה שמות הרבנים שהיו בזמנו והובאו בתוך ספרו מהר"ש הלוי דוקן חמיו בס' א' ובשאר מקומות הר' אברהם יצחקי והר' אהרן ייאני והרב ר' חיים שבתי בס' א' הר' לוי קווין ס' ה' ו' הר' יעקב רובין ס' ו' הרב מהרש"ך ס' ו' ושאר מקומות הר' חנניא ו' יקר והר' שמריא שרביט הוהב והר' אברהם ברוך והר' משה משולם הלוי והר' שמואל בר יהושע שונציין והרב ר' ישועה קנדינטי והר' אליה גלמירי ס' י"ט הר' יום טוב צהלון מצ"פ ס' ע"ז וע"ח מהרשד"ם ס' קמ"ב הר' דוד ו' נחמיאש ס' קמ"ז הר' אברהם ו' נחמיאס ס' קמ"ח וחכירו של מה"רר אהרן ו' ששון היה הרב ר' אהרן ו' חסון בן הר' שלמה חסון שהיה חבירו של מהר"ב"ל וזה הר' אהרן ו' חסון היה רב מובהק ופסקן גדול וכתב פסקים רבים אלא שלא נדפסו ויש קצת פסקים טמנו מפורים בספרי הפוסקים האחרונים ול' והרביץ תורה הרבה והעמיד תלמידים רבים גדולים כחכמה וטובים במעשים טובים גם מחבירי אלו הרבנים היה הר' אליהו רוסאנו חכם גדול . ועשיר תורה וגדולה במקום אחד והוא היה חמיו של הר' שלמה ו' חסון הבחור .

גם בזמן ההוא היה בשאלוניקי הרב אברהם די בוטון שחבר ס' לחם משנה על ספ' הרמב"ם ועוד חבר ספ' שו"ת שנדפסו מקרוב) ונקרא שמו לחם רב והוא היה תלמיד מהרשד"ם ול' כדמוכח בתשובותיו בכמה מקומות ולא האריך ימים ולא בא לכלל זקנה ונ"ל החכם השלם כמרה' יוסף די נויש בהקדמתו עשה כס' לחם משנה ושמתני' מפי זקנים כי נפטר בערב שבת במנורה ונקבר בין השמשות וביא השמש והחילו מצטער' לומר שחללו את רחשבת וכשחזרו מביית הקברות לבתיהם ורחה השמש והאיר להם היום ושמתו על שלא חללו ארץ השבת והרב הוה הניח שלשה כנים חכמים גדולים שם הגדול הר' מאיר די בוטון שהיה מרביץ תורה בעיר גאליפול ושם השני הר' יעקב די בוטון) שהיה בשאלוניקי ושם השלישי הר' אהרן בוטון שהיה בגאליפול .

ואלה שמות הרבנים שהיו בזמנו והובאו בספרו לחם רב מהרש"ך ס' ו' ושאר מקומות הר' חיים כאסן ס' ו' ושאר מקומות מהרשד"ם רבו בכמה מקומות הר' אברהם מונסון ס' כ"ח וכ"ט ושאר מקומות הר' בצלאל אשכנזי ס' כ"ט ושאר מקומות הר' אהרן אביוב ס' ל"ב ול"ג הר' שמריה שרביט הוהב ס' מ"ל הר' משה אלשיך והר' שלמה אכאסני והר' יעקב בירב בן בנו של הרב מהר"י בירב והר' שלמה סאניסו) אלו רבני צפת בס' ע"א הר' משה אלבילדה שחבר ספר מדרושים ונקרא עולת החמיר בסימן ע"ג ונראה שזוהו בן בנו של הרב משה אלבילדה שהוכא בתשובות הר"ל ו' חביבו) הר' משה עבאס סימן קכ"ח והוא היה קרובי מצד אמי מפני שהיה חתנו של מורי וקני בעל ליות חזק) ול' הר' יצחק בר יום טוב בן פרא"ג ס' קנ"ז הר' שמואל חאיון ס' קע"ג הר' יוסף אלמטירי סימן

א) ס' דרישה ופרישה הוא חלק ס' בית ישראל ועי' סה"ג ס"א י' ס"ו וינד לחכמים ק' ל"ד וכתב סה"ע זין שנת סה"ט לזאת שצ"ו ע"י ס"ס ס"א . ב) ע"ל ח"ב ז' . ג) חבור על הדגים ועל א"ס וה"ע וגם פיוזיס על סחוקלך נדרין בוד ונכדמו נכרפת קוצא' ונפטר מעט קודם שנת סה"ט שאל דכסם ספת ע"ג בנו . ד) היינו מ"ב נייכניא . ה) ע"י ועד לחכמים ע"י . ו) ע"ל ח"ד א' תבה ב' . ז) ע"ל ל"ג ב' ול"ט א' תבה ה' . ח) ע"ל ל"ג ב' א' .

קצ"א ה"ר' שלמה מבורך מעיר קאשטוריא ס"י רכ"ז וגם ה"ר אברהם די בוטון היה שואל שאלות מהרב המב"ט כדאיחא בח"ב מחשובות הרב המב"ט דף קנ"ה וקע"ה וקע"ו .

ג הרב ר' יוסף ו' עורא שחבר ספ' עצמות יוסף וספ' משא מלך היה תלמיד ממהרש"ם ו"ל כדמוכח בס' משא מלך ואח"כ הלך משאלוניקי לעיר סופיאה ושם קבלוהו עליהם לרב ולקצין והרביץ שם תורה הרבה בחלמידים ונפטר שם וגם ה"ר אברהם בן עזון המכונה בן בורגיל שחבר ספ' לחם אבירים היה מתלמידי הרב מהרש"ם כדמוכח בהקדמת ספרו ותיכירו היה ה"ר שמואל איריסה כדמוכח שם בהקדמת החכם ה"ר יוסף די נוביש .

ו בוסן ההוא היה בשאלוניקי ה"ר יוסף פארוו חכם גדול וחסיד ובעל מעשים טובים והוא היה אביו של הרב ר' יצחק פארוו וה"ר אברהם פארוו והלך לו משאלוניקי לאמשטרם ושם קבלוהו עליהם לרב ולקצין והרביץ שם תורה הרבה ונפטר שם וזרזו שנזכר בסוף ס' יפה תואר בחלק בראשית בדברי החכם ה"ר אברהם צלחה ע"ש .

ג בוסן ההוא היה בשאלוניקי ה"ר משה די מדינה בנו של הרש"ם חכם גדול ועשיר תורה וגדולה במקום אחד והוא מוציא ממון הרבה כדי להדפיס ספרים הן להדפיס ספרי הרב אביו ו"ל הן להדפיס ספרים אחרים עין יעקב ומדרש רבה ווולחם ספרים אחרים כ) כדי לזכות את הרבים זכות הרבים תלוי בו והיו לו שני בנים חכמים ועשירים שם הגדול החכם השלם שר וגביר כמח"ר יהודה [די] מדינה ואירע מקרה רע ומר שהרגו גוי ערל פתאום כפתח ביתו מחמת קנאה ושנאה והיהודים תפשוהו מיד ולקחו נקמתו ממנו ותלאוהו אצל ביתו של החכם נ"ע ושם אחיו החכם השלם הרב כמח"ר שמעיה די מדינה ו"ל ולסברה ידועה אצלנו הלך לו משאלוניקי לויניציאה ועסק כל ימיו שם בתורה והיה מרבני ויניציאה ונפטר שם בכבוד גדול ועיין בהקדמתו שעשר ל"ס בן שמואל מוקנו הרב מהרש"ם ו"ל מ"ש והאר"ך שם בענייני שאירע לו מחלוקת גדול עם גבירי אנשי שאלוניקי עד שהיו סבה שנתגרש מעיר מולדתו מקום נחלת אבותיו הקדושים והלך לו לדרו בעיר ויניציאה והאר"ך למעניתו לשורר שיר חדש על נאולתו ועל פדונו נפשו כאשר יראו המעיין שם בס' בן שמואל . **ג** בוסן ההוא היה בוניציאה הרב ר' יצחק גרשון חכם גדול והיה מגיה כל הספרים הנדפסים שם בעיר ויניציאה והרב הזה החלתו היה מעיר צפ"ה ואח"כ הלך לעיר ויניציאה ונתיישב שם וכפי הנראה שגם בוסן ההוא היה ה"ר נפתלי לוי אשכנזי חושב צפ"ה שחבר ס' אמרי שפר מדרשים וגם ה"ר אליעזר אוקריל חושב צפ"ה שחבר ס' חרידים על ענין המצות . **ג** בוסן ההוא היה הרב בעל באר שבע והיה תלמיד מהרב בעל לבושים כדמוכח שם בספרו והיה בוסן הרב ר' ליב טראוול אשכנזי והרב ר' משה גלאנטי וה"ר אברהם גבריאל וה"ר סלימאן אבותנה וה"ר מסעוד אזולי וה"ר חייא רופא וה"ר אהרן אבן חיים כדמוכח שם בפתיחת ספרו וגם משמע משם שהרב ר' עזריא פיגו היה תלמידו וגם בוסן ההוא היה הרב ר' מלכיאל אשכנזי חושב חברון וכתב פסקים רבים ותיכירו אחרות ולא נדפסו והביאו ה"ר ישעיה הלוי אשכנזי בס' שני לחות הברית דף רכ"ז ובשנת ה'שכ"ב לייציה נדפס ס' דבק טוב ביאורים על פרש"י ו"ל על ס' החומש והמכתב היה ה"ר שמעון הלוי אונשוברקו אשכנזי מעיר ורקנבורט ובהשלימו להדפיס הספר בוניציאה הלך אביו לירושלים .

ג בוסן ההוא היה ה"ר עובדיא ספורנו והוא עשה פ"י על התורה והיה בוסן הרמ"ע בוסנו וה"ר סאמינה כדמוכח בס' דרך ימין להר"י סאמינה ובתשובות הרמ"ע מפאנו סימן פ"ט וקרוב לזמן הזה היה בשאלוניקי היה הרב ר' שמואל פלורנטין רב מובהק ופסקן

(6) ע"ל ח"ב ב' . (ב) בהקדמה לנתיב רמ"ם (ע"ל ז"ח ב') כתב שהגאון חסידים חסידים וזנים וחסידים כתיבנו על ידו . (ג) כמסר חסידים כתיבנו אונן ג"ס ח"ל . (ד) אבני כ"ל ע"י ח"מ ללא"ה ח"ב תקי"ד . (ה) כתיבנו כ"ל . (ו) אשכנזי כ"ל . (ז) מ"ל ח"ב ב' .

והיה ראש ישיבה מק"ק שלום וגם הר"י שלמדו חודארת רב מובהק וחסיד וראש ישיבת מק"ק אברהם וגם הרב שמואל האיין והוא בן בחו של מהרש"ם וחבר ס' מפסקים חודשין על טהר"ם ונקרא שם הספר בני שמואל מפני שהרב הנז' לא הגיח בנינים והוא היה תלמידו של הר"א די בוטון כדמוכח שם בספרו .

ואלה שמות הרבנים שהיו בוטנו והובאו בספרו הר"י חיים פייוור סי' נ' וד' וה' מהרש"ך סי' ז' ושאר מקומות מהר"א די בוטון רבן כסי' ז' ול' ול"ד ול"ו הר"י אברהם ו' נחמיאס סי' ט' הר"י אברהם מוטאל סימן כ"ט ול"ח הר"י יוסף סאמינה סי' ל"ב והוא חבר ספר מקראי קדש וס' פורת יוסף על הר"י והר"ן מקצת מסכתות וס' דרך ימין על ענין כל פונות שאתה פונה יהיו דרך ימין והרב הזה תחלתו היה משאלוניקי ושם למד תורה הרבה ואח"כ הלך לויניציאה והיה מרבני ויניציאה ושם נפטר הר"י בנימן אליאש סימן ל"ד הר"י משה עבאס קרובי מצד אמי סי' ט' ונ"ה הר"י יוסף ו' עורא סי' מ' הר"י חיים ברוך מקאשטוריא סימן מ"ג ומ"ד ומ"ה ומ"ו הר"י אברהם אורי אשכנזי כסי' נ"ה וזר הרב היה מקובל וראש ישיבת מק"ק אשכנזים הרב ר' חיים שבתי סי' נ"ה .

ג בוטן הזה היה הרב ר' יצחק הלוי בן הרב ר' שלמה הלוי הוקן ראש ישיבת מק"ק עץ חיים וזה הרב היה כולל בחכמות וחסיד ודרשן והוא אביו של הר"ש הלוי בחבור גם הר"י יוסף דרלווי וכנו כה"ר אברהם הלוי שנפטר בקצרות שנים שניהם חכמים גדולים והר"י אברהם הלוי היה תלמיד מהרב ר' שבתי יונה כדמוכח בספ' שי למורא .

ג בוטן ההוא היה הרב ר' יעקב רובינ' רב מובהק ודרשן חסיד גדול וקן מופלג והיה יותר מתשעים שנה וגם בוטן ההוא היה הרב לוי קוויץ רב מובהק וחסיד ודרשן גדול והיה כולל בחכמות והוא חבר ס' עליה קיר קטנה דרושים על התורה וכתב עוד דרושים רבים וכמה חרשין רבנים אחרים מעייני שאר חכמות וכן ספר לי חבר אחד מחבירי ישיבתי החכם השלם כה"ר אברהם יצחקי נר"ו שהוא ראה כתיבות שלו והיו כתיבות רבות מכל מיני חכמות ולא נדפסו מכל כתיבותיו רק ס' עליה קיר קטנה לכד על ב' חלקים על יד בנו החכם השלם כה"ר שמואל קוויץ ז"ל שהלך לויניציאה והרפיסו וגם נדפס שם בשאלוניקי ס' קטן וקראו חוצות חיים שמברך בענין מילי דחסידותא(א) . **ג** בוטן ההוא היה בצפ"ח הרב ר' טוביה הלוי שחבר ס' הן טוב דרושים על התורה והוא היה תלמידו של הרב שלמה סאנים וכמ"ש בהקדמתו ולפי זה נראה שהיה חבירו של הרב מהר"י מטראניץ .

ג בוטן ההוא היה בירושלים הר"י מנחם די לונזאנו(ג) שחבר ס' שתי ידות והיה רב מובהק וחסיד ומקובל וכולל בכל החכמות ומדקדק ומשורר וכשהלך מהרש"ם לקושטנדינא בשביל שליחות העיר או נמצא מהר"ם די לונזאנו שם בקושטנדינא ולמד עמו קצת ימים ולכך קורא אותו בספרו מורי ורבי וחבר עוד ב' ספרים קטנים וקראם דרך חיים ועבודת מקדש וחבר עוד ספרים אחרים ולא נדפסו והיה בוטן הר"י יחיאל באסאן והר"י משה נגארה אביו של הר"י ישראל נגארה(ד) והוא היה אביו חמי החכם כה"ר אדוניקס די לונזאנו ז"ל שנפטר בקצרות שנים לבית עולמו הצדק . **ג** בוטן ההוא היה בשאלוניקי הר"י אברהם יאספניא חכם גדול וקן מופלג ונפטר שנת השצ"א ליציירה וביום שנפטר ירד מן השמים במקום מטר אבק דק ועפר הרבה ואז הייתה אני הכותב נער בן י"ג שנה או י"ד שנה(ה) וזכרתי שהיו לוקחים מן האבק ההוא ונוגשים ל"משמרת להראות לכאי העולם כמה גדולים מעשי ה' .

בוטן ההוא היה בשאלוניקי דורב מהר"ש ז"ל דהיינו הרב מהר"י חיים שבתי רב מובהק וגדול בדורו ראש ישיבה מק"ק שלום והוא היה תלמיד מדררב ר' אהרן ששון ז"ל

(א) פ"ח מ"ה כ' . (ב) ששה"ל חטאטי היה חתמו של ר' שלמה חטאטי שבת שנים עד שנת ר' שלמה בנחבה שנת שט"ו כח"ס כמקדמה לנ"ח חטאטי חטאטי וע"ל ח"י כ' . (ג) ע"י ש"ס ח"ל ו' ס"ג . (ד) פ"ח מ"ה כ' . (ה) וזהו מכתב שהמחבר מלך שנת שצ"ח או שצ"ט .

כתוב בתשובת מהר"ש עצמו בס"מ מ"ב דף קפ"ו ודף ר"ך ומנדולי חבירו היו ה"ר יצחק הלוי וה"ר יוסף הלוי וה"ר שמואל האיזן וה"ר יעקב רובין וגם מחבריו היה ה"ר ראובן חרידיה רב מובהק וזקן מופלג בשנים והלך לעיר ניקופול ושם הרבין תורה הרבה בישראל ונפטר שם והרב מהר"ש ו"ל הרבין תורה הרבה בישראל והעמיד תלמידים רבים ומנדולי תלמידיו היו הרב ר' שלמה הלוי בנו של ה"ר יצחק דלוי והרב ר' יצחק בארקי כדמוכה בפסק אחד של מהר"י בארקי שנדפס בסוף ס' בעל התרומוח"ט) וגם אביו של מהר"י בארקי ה"ר אליהו בארקי היה חכם גדול והלך לירושלים ונפטר שם וגם מנדולי תלמידיו היה קופינו אחר שלמד עם הרב מהר"ש בעיר שאלוניקי הלך לקושטנדינא ושם הרבין תורה הרבה בתלמידים ונפטר שם וגם מכלל תלמידיו של מהר"ש היה ה"ר אליהו גוארטייר מעיין גדול ופלפלא חריפא והרבין תורה בתלמידים ולא האריך ימים ונפטר בח"מ של פסח שנת ה'שצ"ד וגם מתלמידיו היה ה"ר עזריא יהושע ואחר שלמד עם הרב מהר"ש הלך לעיר איזמיר ושם הרבין תורה הרבה ונפטר שם וגם מנדולי תלמידיו היו ה"ר אברהם הלוי שהיה מרביץ תורה בתלמידים וה"ר יעקב טרפון וה"ר שלמה אביוב בן ה"ר אהרן אביוב והלך לעיר אסקופיא והרבין שם תורה ונפטר שם וה"ר יעקב טרשה הלך לעיר רוזיש והרבין שם תורה ונפטר שם וה"ר יצחק רוסו מעיין גדול וחסיד ואחיו ה"ר יעקב רוסו חכם גדול מעיין ודרשן שניהם כאחד טובים וגם מנדולי תלמידיו היה ר' חסדאי הכהן ממספחה פרחיה רב מובהק ופסקן וכרב חרושין אחרים על טה"מ ושטור על קצת מסכתות והרבין תורה הרבה בתלמידים) וגם היו לו תלמידים רבים כיצא בהם וגם מנדולי ישיברו היה ה"ר יוסף קראסו חכם גדול וחסיד ודרשן וה"ר יצחק פרנסים מעיין גדול ופלפלא חריפא והלך לקושטנדינא והרבין שם תורה בתלמידים ונפטר שם ושני רבנים אלו היו תלמידים מובהקים מהרב ר' יצחק בארקי ואחר שנפטר ה"ר בארקי למדו תורה הרבה מהרב מהר"ש והרב מהר"ש ו"ל כתב פסקים רבים לאין חקר ולא נדפסו מהם עד עתה רק חלק התשובות השייכות לחלק א"ה עם קונטרסים גדול הכמות ורב האיכות על עגנא דאחחא ויחר הפסקים הם גנויים ועומדים) ועוד כתב שטות רבות על מסכתות רבות וכמעט על כל התלמוד ועוד חבר ס' גדול מדרושים לבד מדרושי אחרים רבים ואני הכותב הלבתי יום אחד לדבר עם הרב ז"ל על ענין אחד וראיתי ס' הדרושים בידו והיה כמו קובץ מדרש רבה ויותר גדול וגם זכיתי קצת פעמים לשאול ממנו קצת ספקות שנחשקתי בהם לענין ספיקא דינא והוא ז"ל החיר לי ספקן והרב ז"ל האריך ימים יותר מתשעים שנה ונפטר בשנת ה'ת"ז ליצירה לבית עולמו הצדק .

ואלה שמות הרבנים שהובאו בפספיו של מהר"ש ז"ל הרי"ט ז' יעיש בס"י ב' ה"ר יוסף מטראני הרב שמואל וילייסר ס"י ז' ה"ר מאיר די בוטון ס"י י"ב ה"ר אברהם מלמד ס"י י"ז ומ"ט ה"ר שמואל בן ברוך ה"ר סע"ל"ח מנאגה ה"ר אשר ובלון ה"ר ברוך הכהן ה"ר משה די קאנפוש ה"ר דניאל פרנספאל ס"י י"ח וזה הרב ר' שמואל ז' ברוך שנוכר שם ובס"י י"ט הוא אביו של חבירי החכם השלם כמה"ר משה בן ברוך ז"ל ה"ר עזריה יהושע תלמידו ס"י כ"ו ה"ר מרדכי קלעי ה"ר אברהם מוטאל ה"ר שלמה ז' מאיור ה"ר שלמה הלוי ס"י ל"א ה"ר מוטאל ס"י מ"ג ה"ר אשטרונו ז' שאנגני ה"ר יוסף גאליינו ס"י מ"ח ה"ר חיים אמינו סוף ס"י מ"ט ה"ר אהרן ז' חסון סימן נ"ז .

ועוד מחבריו של הרב מהר"ש היה ר' אשר כהן ז' אדרות רב מובהק וכולל בחכמות

(6) חלמוס סלוביני כמו שגלה . (7) יצ"ל ל"ט ז' ולקח כ"ל ז' . (8) וכבר נדפסו גם חלקים אחרים ע"י ס"ה . ח"ל ח' ס"ה .

מה

1620

5380

וראש ישיבה מק"ק ארנון) והיה עשיר גדול תורה וגדולה במקום אחר והיה תלמיד מה"ר אשר ברודו מני נהור בחכמת התלמוד ובשאר החכמות היה תלמיד מהרב ר' רוד ו' שושן והיה לו בן חכם גדול ועשיר ושמו אברהם הכהן ונפטר בקצרות שנים בלא בנים כחיי אביו ול בשנת השצ"ד ליצירה ואביו ה"ר אשר נפטר בשנת הק"ה ליצירה לב"ע הצדק ומגדולי ישיבתו היו ה"ר יאודה בנבנשא וה"ר יעקב די בוטון וה"ר ברוך אנגיל וה"ר שמואל דניאל וה"ר שניאור אברבנאל מעיין גדול ודרשן ונפטר שם בקצרות שנים וה"ר אברהם די בוטון בן ה"ר יעקב די בוטון וה"ר מרדכי פינצי וה"ר אברהם קטלאן ואחיו ה"ר אליהו קטלאן ובנו ה"ר אברהם קטלאן וה"ר אליעזר גינליו וה"ר יוסף קאטריבש וה"ר נפתלי הלוי כל אלו היו חכמים גדולים מעינים .

גם מחביריו של הרב מהר"ש היה מורי ורבי הוקן הרב הגדול מה"ר מרדכי קלעי ול בר שלמה קלעי ול חסיד גדול וענותן מאד כהלל הוקן וראש ישיבה מק"ק פורטוגאל ויי"א ורואה היה תלמיד הרבנים מהר"א ו' חסון ומהר"א ששון ו'להה וכך היה אומר לנו לתלמידיו בני ישיבתו וכל בחתימת פסק אחד מן הפסקים שלי שחכם יד ימינו עליהם ועוד היה אומר לנו לתלמידיו שלמדו יחד ס' הרמב"ם עם הרב מר"א די בוטון ושרוב הדברים שכתב הרב הגו' בספר לחם משנה הם לקוחים ממנו לפי שהיו מפלפלין שניהם ומחדשים חדושים רבים וגם אחיו של מורי הרב הקטון ממנו היה רב מובהק ופסקן והוא הרב ר' ברוך קלעי שחבר ס' מקור ברוך משו"ח ורואה גם כן היה תלמיד מדירב ר' אהרן חסון והיה מרביץ תורה בעיר סדרקופים ומורי מהר"ם אלקלעי ול היה פסקן גדול וכתב פסקים רבים ודרושים רבים לאין חקר אלא שבשריפה הגדולה אשר שרף ה' את עיר שאלונקי שנת שממ"ה ליצירה בליל ט"ב שאו נשרפו כמה אלפים בתים מיהודים וכ"ח בתי כנסיות מלבד כמה בתי מדרשות ות"ת הגדול ומשנה תורה או נשרפו כל כתביו ופסקיו ואחר זמן השריפה חזר הרב והוסיף ידו שנית לכתוב כמה פסקין וכמה דרושין וחדושין אחרים כפי מה שבא לידו ומלבד חכמתו וחסידותו גם היה בעל מעשה מאד עושה ומעשה אחרים לכל דבר מצוה הן לפדיון שבויים הן להשיא יתומות הן לעניים הן לענין עובדים ושבים הן לענין בעלי תורה והוא היה ראשון לכל דבר שבקדושה עד שהיו אומרים עליו גדולים מעשי חייא שמעשיו היו כמעשיו של ר' חייא רבה והרביץ תורה הרבה בישראל והרחיב גבולו בתלמידים רבים גדולים וטובים בחכמה וטובים במעשים טובים ומגדולי תלמידיו היו מורי ורבי הרב הגדול מה"ר דניאל אשטרוסאני ו'להה וה"ר יהודה בנבנשא וה"ר שלמה הכהן וה"ר יוסף פרץ שהיה מרביץ תורה בעיר לארסו וה"ר יוסף צרפתי שהיה מעיין גדול ומפולפל והרביץ תורה בעיר סדרקופים ושם נפטר וה"ר יודיה קארו בן בנו של מהר"י קארו ול וה"ר יהודה עויאל בן ה"ר שמואל עויאל חכם גדול וחרף והרביץ תורה בתלמידים ונפטר בקצרות שנים בשנת השצ"ד ליצירה וגם ה"ר אברהם חנניא חכם גדול ופסקן וכתב פסקים רבים והלך לקושטניניא ולמד גם עם הרב ר' יוסף מטראני ואח"כ הלך לרוד בא"י ונפטר בירושלים הרבב וגם ה"ר יהודה חנדלי חכם גדול מעיין ורופא בקי בפילוסופיא וה"ר יוסף פרץ קרובו של מורי ורבי ול וה"ר משה טאייטצק הברדשי שניהם חכמים מעינים גדולים וה"ר חיים רומאני קרובי חכם מעיין גדול ועוד חכמים אחרים רבים כיוצא בהם וזכר שמותם וכמה רבנים שהיו בכל גלילות המוריאה גדולים וקטנים כלם היו תלמידיו שהיו באים מעריהם לשאלונקי ללמוד עמו בישיבתו ומכללם

ומכללם היה הרב ר' אברהם ברוך שהיה דד בעיר נאנניאה והיו ימי חייו של הרב קרוב
 לתשעים שנה וצוה בשעת פטירתו שיקברו אותו אצל הרב ר' יצחק פרנקו ז"ל מפני שהוא
 גם כן היה רבו ואמרו עליו על הר' יצחק פרנקו שהיה יודע התלמוד על פה וכן נעשה
 כדבריו ונקבר אצלו ונפטר בשנת ה'ת"ו ליצירה לבי'ע הצדק ז"ל לה'. גם מכלל הרבנים
 הוקנים הגו' היה הרב ר' אברהם מוטאל בר יעקב מוטאל רב מובהק וחסיד גדול וראש
 ישיבה מק"ק לישובתה ישן ופסקן גדול וכתב פסקים רבים ודרושים רבים ושמות רבות על
 כלה מסכתות ועוד חב"ר שפ"ר אחר כולל כל דיני נזירות וקראו ס' תורת נזיר ועוד חב"ר
 קונטרס על ענין שמוח אנשים ונשים שנוגע לכתיבת הגט ולא נדפס שום ס' מספריו (6)
 ושמעתי מפי וקנים כי הוא העתיק הכתיבות של הרב מהרש"ך ואולי היה תלמידו שכ"כ
 בח"ב מחשבונו וקוניו בקונטרס אחרון ס' ז' והנה הר' אברהם מוטאל י"צו ס' על רזלאותי
 ע"ש והארץ ימים כמו תשעים שנה ויותר ונפטר בשנת ה'ת"ח ליצירה לבית עולמו הצדק
 והוא הרביץ תורה הרבה בישראל והעמיד תלמידים רבים ומגדולי תלמידיו היה הרב ר'
 אהרן לפא שהיה מרביץ תורה בעיר מנסיא שנים רבות ובסוף ימיו הלך לאימיר וחבר
 ס' שרת שנקרא בני אהרן שנדפס מקרבנו. וחבר עוד פי' על רבינו יוחנן שמוותו על
 קצת מסכתות ונפטר שם באומיר וגם מגדולי תלמידיו היה הרב בנימן מלמד חכם מעיין
 גדול ומרביץ תורה בתלמידים בעיר אומיר והלך לעיר מנסיאה ונפטר שם וגם מתלמידיו
 היה הר' שמואל ארבי מעיין גדול והלך לקושטנרינא ונפטר שם וגם מתלמידיו היו אלופי
 ומיודעי החכמים השלימים כמה"ר אברהם נחמיאש מעיין גדול וחסיד והלך לקושטנרינא
 ונפטר שם וכה"ר אברהם גלאנטי מעיין גדול והרביץ תורה בתלמידים וכה"ר ישראל
 נחמיאש מעיין גדול וכן כיוצא בהם חכמים אחרים ומגדולי ישיבתו היו הר' נחם שלום
 רב מובהק ופסקן וה"ר מנחם כהן חכם ועשיר וה"ר חיים אמינו תלמיד מהר"ש חיון והיה
 דרשן גדול וה"ר אברהם מלמד רב מובהק ופסקן גדול ורופא והלך לאסקופיא ונפטר שם
 וכה"ר יצחק בר נתנאל פארו חכם מעיין ועשיר וכה"ר יצחק הלוי בן אלקאבין חכם
 ועשיר ונפטר בקושטנרינא וכה"ר וידאל סיד חכם ועשיר והרב ר' שמואל גאון רב מובהק
 וה"ר שלמה פרנסים חכם מעיין וקון וה"ר לוי פשריאל חכם גדול מעיין ודרשן ובקי בחכמ'
 הפילוסופיא ובהיותו בכפר בשנת ת"ח ליצירה לא תקום פעמים צרה בורחים מחמת אימת
 המגפה למדנו שם יחד אני הכותב וה"ר לוי פשריאל ז"ל פרקים רבים מס' מורה נבוכים
 בטוב טעם ודעת וראיתיו בקי מאד בספר ההוא עד שרוב הפרקים היו סדורים בפיו על
 ציצת הלשן על פה כמו ק"ש ואז ידעתי שהוסף על השמועה והרב הזה היה נכדו של
 הר' לוי קווין שחבר ספ' עלית קיר קטנה וכן אחיו הר' יוסף פאשריאל חכם מעיין גדול
 וחסיד והיו בני בתו של הר' לוי קווין.

גם מכלל הרבנים הוקנים הגו' היה הרב ר' יצחק פארו בן הר' יוסף פארו והוא היה
 רב מובהק וחסיד גדול וכל ימיו היה בחענית וזלח הימים שאין אומרים בהם תחנונים
 שלא היה מתענה והיה ראש ישיבה בישיבת תכירי ת"ת והרביץ תורה הרבה והעמיד תלמידים
 רבים וגם היה דרשן גדול והיה הורש בחברת ת"ת מידי שבת בשבתו ובסוף ימיו הלך לו
 משאלוניקי לעיר אשקופיא אצל בניו שהיו רדים שם ובתוך ימים טועמים נפטר שם לבי'ע
 הצדק וגם אחיו החכם השלם כמה"ר אברהם פארו שהיה קטן ממנו והיה התנו חכם גדול
 חסיד והלך לו משאלוניקי לירושלים ושם נפטר ועוד היה להם אח אחר ושמו הר' דוד
 פארו שהיה מרבני אסטטראם והוא התנו בהסכמת הרבנים בפתיחת ס' עשרה
 סאמרות (1).

(1) ב' ספרים אלו נדפסו בלונדון. (2) הימם שנת תל"ד. (3) ע"י ועד למכונים ב' כ"ז. (4) ע"ל מ"ו א'.
 (5) ע"ל מ"ד א' ומ"ו ב"י. (6) וע"ל לב' א'.

מז

1630

5390

גם מכלל הרבנים הוקנים היה ה"ר שלמה בן מאיר חכם וזקן וראש ישיבה מק"ק בעלי תשובות ומגדולי ישיבתו היו החכמים השלימים בה"ר יוסף פלורנטין ובה"ר שמואל הכהן ובה"ר אברהם פאלקון ובה"ר חיים הלוי ובה"ר משה די אבי"לה ובה"ר יצחק מנחם ובה"ר משה בן מאיר בנו ובה"ר ימשה גאטיניז כלם חכמים מעיינים וקצת מהם היו ררשנים ובעלי הגדרה .

גם מכלל הרבנים הוקנים הנו היה ה"ר שלמה נ' חסון(א) בן הרב ר' אהרן נ' חסון והיה רב מובהק ופסקן ולא האריך ימים ולא בא לכלל וקנה והיה תלמידו של אביו והיה חבירו של הרב מרדכי קלעי והרב ר' אשר הכהן ז"ל . גם מכלל הרבנים הנו היה ה"ר שבתי יונה(ג) רב מובהק וחסיד ופסקן וחבר ס' שי למורה מפסקים וחרושין על קצת סוגיאיות ועל טה"מ ועוד חבר פ"י על רבינו יוחם וקראו ספר מגיד לאדם ומגיד מישרים והיה תלמיד מהרב ר' אהרן ששון כרמוכח בחשוכותיו ס' מ' וק"ו וגם היה תלמיד מהרב אברהם די בוטנר ומהרב יוסף נ' עורא כרמוכח שם בס"י נ"ו וק"ו ובכמה מקומות ואלה שמות הרבנים שהיו בוטנר והוכחו בספרו כחוק תשובותיו ה"ר יוסף נ' עורא ס' ב' ושאר מקומות ה"ר אהרן חסון ס' ר' ושאר מקומות ה"ר אברהם מוטאל ס' י"ב ה"ר מאיר מלמד ס' י"ג ה"ר יוסף נאליינו ס' י"ו ה"ר חיים שבתי ס' י"ו ה"ר אברהם הלוי שהיה תלמידו ס' כ"א ושאר מקומות ה"ר יעקב הכהן תלמידו ס' כ"ג ושאר מקומות ונראה לי כפי מה ששמעתי שזהו רבן של ה"ר שמואל נאון(ג) ה"ר שם טוב שאלודים בס"י כ"ג וכ"ד וכ"ה וכ"ו וזה החכם היה מעיין גדול ופסקן ונפטר בקצרות שנים ה"ר אהרן קופינו ס' כ"ח ה"ר שלמה נ' חסון סימן ל"ו ול"ז הרב ר' שמואל חזיון סימן ט"ל ה"ר שמואל יצחק ס' מ"ו ושאר מקומות ה"ר משה אלקלעי סימן ק"ו וק"ז ה"ר אברהם חולידאנו ה"ר יום טוב האליגואה ס' ק"י .

ובזמן ההוא היה ה"ר משה אמראג"י חכם וזקן ועשיר ורופא מובהק והוא היה מחויק ביד מה"ר שבתי יונה כדי שיעסוק בחורה והלך לקושטניא ושם היה מהרופאים הקרובים למלכות ולעתה וקנתו בא לשאלוניקי לביתו ובחוק ימים מועטים נפטר שם ובנו של ה"ר שבתי יונה היה החכם רהשלם אלופי ומיודעי כמה"ר דוד יונת ז"ל היה מעיין גדול ופסקן והוא הגיה ספרו של הרב אביו ז"ל וכרכב כמה חרושין מדעת עצמו וכמו שיראה המעיין שם בס' שי למורה וגם היה חסיד ועניו מאד והיה תלמיד מהרב שמואל נאון ז"ל . גם מכלל הרבנים הוקנים הנו היה הרב ר' יוסף אישקאפה(ד) חבירו של מהר"ש רב מובהק ובזמן היותו כשאלוניקי הרבין תורה הרבה בתלמידים ואח"כ הלך לאומיר ושם קבלהו לראש ולר"ב עליהם וכברוהו ונשארו הרבה ושם הרבין עוד רזורה הרבה בתלמידים ואחר זמן שהלך מהר"י אישקאפה לאומיר הלך ג"כ משאלוניקי לאומיר ה"ר עזריה ישועה אשכנזי שהיה רזלמיד ממהר"ש וגם הוא הרבין רזורה הרבה בתלמידים והיה פסקן גדול והיה מחלוקת גדולה בין כ' רבנים אלו בהרבה דברים והיו שולחים פסקי דיניהם לרבני שאלוניקי שיכריעו ביניהם ואח"כ נפטר ה"ר עזריה יהושע אשכנזי הנו ונשארו הר"י אישקאפה לבדו לראש כל ימי חייו וחבר ס' ראש יוסף כ' חלקים חרושין על טא"ח וטה"מ ואני הכותב כשהלכתי לאומיר פעם א' וכתי להקביל פניו ולמרחי ממנו קצת חרושין והיה או זקן מופלג בשנים והיה קרוב למאה שנה ונפטר שם כשיבה טובה זקן ושבע .

גם בזמן הרבנים הנזכרים היו מרכיזים תורה בחכרת ת"ח של שאלוניקי לתלמידים מעיינין הרבנים ה"ר דוד לוי מינצי אשכנזי וה"ר יצחק ליאל וה"ר יום טוב גבירול ומשם היו יוצאים התלמידים לישיבות הרבנים שלחוק ת"ח(ה) .

(א) ע"י שה"ג ח"ל ע' ח"כ . (ב) ע"י ח"ד . (ג) ע"י ח"י רנ"י ב"ו חות י" . (ד) ע"י ח"ל י' כ" . (ה) לייט זלמן חכמת ת"ח לרבנים יתר וחסונים .

ג כּוֹמֵן הַרְבֵּנִים הַנּוֹלָדִים הִיּוֹת הַרְבֵּי ר' שְׁלֹמֹה הַלֵּוִי בֶן הַרְבֵּי ר' יִצְחָק הַלֵּוִי רַב מוֹבְחָק וּפְסָק וּדְרָשׁן וְהָיָה כּוֹלֵל כְּשֹׂאֵר הַחֲכָמוֹת וּמְקוּבֵל וְחָסִיד וְהָיָה רֹאשׁ יְשִׁיבָה מִקֶּץ עֵץ חַיִּים וְהָיָה תַלְמִיד מוֹבְחָק מֵהַרְבֵּי הַגְּדוֹל מֵהַרְבֵּי תוֹרַת הַרְבִּיחַ וּמְגֻדְלוֹי תַלְמִידָיו הָיָה הַרְבֵּי פְלוֹרְנְטִין הָאֲחֵרוֹן חָכֵם גְּדוֹל מְעִיֵּן וּדְרָשׁן וְהוּא הָיָה בְּנוֹ שֶׁל הַחֵץ כְּהִ"ר דּוֹד פְּלוֹרְנְטִין שֶׁהָיָה רֹאשׁ הַבּוֹדֻקִים וְהָרֵד דּוֹד הָיָה תַלְמִידוֹ שֶׁל חָמִיו הַחֲכָם כְּהִ"ר יוֹסֵף פִּינְגוֹן שֶׁהָיָה כְּבִי גְדוֹל מְדִינַת שְׁחִימָת וּבְדִיקוֹת וְכַתֵּב כַּמָּה מִנְהַגִּים כְּדֵינִי בְּדִיקַת הַרְיָאָה וְעַ"ט טְרַפְטִיּוֹת וְעוֹד הַיּוֹם נוֹהֲגִים כְּשֹׂאֲלוֹנִיקֵי עַ"פ הַמְנַהֲגִים שֶׁכָּתַב הָרֵד יוֹסֵף פִּינְגוֹן ז"ל וְזוֹה הַחֲכָם כְּמֵהָרֵד יוֹסֵף פִּינְגוֹן נֹכַח בֶּסֶ"ט מְקוֹר בְּרוּךְ סִי' ל"ח בְּדַבְרֵי הָרֵד אֲהָרֹן חָסוֹן שֶׁכָּתַב שֶׁכֵּן אַחֲרָי אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי מִ"שׁ לְמַעַלָּה כֹּאֵן כֹּל בּוֹדֵקֵי עֵירֵנוּ וּבְחוּכֵם הַחֲכָם הַשֶּׁלֵּם כְּמֵהָרֵד יוֹסֵף פִּינְגוֹן נִרְזָו וְאִמְרוּ שֶׁכֵּן נוֹהֲגִים וְמָה שְׁעוֹשִׂים נִפְיָחָה וְכוּ' עַ"שׁ וְהַחֲכָם כְּהִ"ר שְׁמוּאֵל פְּלוֹרְנְטִין הַלֵּךְ מִשֹּׂאֲלוֹנִיקֵי לְקוֹשְׁטַנְדִּינָא וּנְפַטֵר שֶׁם וּגַם מִתַּלְמִידֵי הַרְבֵּי הַלֵּוִי הָרֵד יְהוּדָה גִּירָאסִי חָכֵם גְּדוֹל מְעִיֵּן הַרְבֵּה וּדְרָשׁן וְהוּא הָיָה בְּנוֹ שֶׁל הַחֲכָם כְּהִ"ר דּוֹד גִּירָאסִי שֶׁהָיָה מְרַבֵּיץ תּוֹרַתְכֵתִלְמִידִים שֶׁל גַּמְרָא כְּחִבְרַת ת"ח וְאֵנִי הַכּוֹתֵב לְמַדְחֵי שֶׁם עִמּוֹ מִי מִצִּיעָא וְהָיָה חָכֵם זָקֵן וְחָסִיד וְגַם מִתַּלְמִידָיו שֶׁל הַרְבֵּי הַלֵּוִי הָיָה הָרֵד יוֹסֵף צְרַפְתִּי חָכֵם מְעִיֵּן וְחָסִיד וְהַלֵּךְ לִירוּשָׁלַיִם וּנְפַטֵר שֶׁם וְגַם גִּיסִי בַעַל אַחוּתִי הָרֵד שְׁלֹמֹה פֶּרֶץ ז"ל חָכֵם מְעִיֵּן וּמְפֹלֵל וּנְפַטֵר בֶּן ל"ח שָׁנָה בְּקוֹשְׁטַנְדִּינָא שָׁנָה הַת"ח לִיצִירָה וּמְגֻדְלוֹי יְשִׁיבְתוּ הָיוּ הַחֲכָמִים הַשְּׁלִימִים כְּמֵהָרֵד אֲבָרָהָם שִׁירָאֵנוּ חָכֵם זָקֵן וְנָכִיר וְכְמֵהָרֵד מִשָּׁה אֶלְפֵנְדָרִי (6) חָכֵם וְחָסִיד וְאֲחִיו כְּמֵהָרֵד יִצְחָק אֶלְפֵנְדֵרִי חָכֵם מְעִיֵּן גְּדוֹל וְהַלֵּךְ לַצִּפֹּת וּנְפַטֵר שֶׁכֵּן כְּמֵהָרֵד יוֹסֵף פִּינְגוֹן חָכֵם וְחָסִיד אֲחִיו שֶׁל כְּמֵהָרֵד לֵוִי פִּינְגוֹן וְכַתְּבֵי לְעֵילָן (7) שֶׁהָרֵד יוֹסֵף פִּינְגוֹן וְאֲחִיו הָרֵד לֵוִי הָיוּ בְּנֵי בֵתוֹ שֶׁל הַרְבֵּי קִינִין שֶׁכָּתַב סִי' עֵלִירָה קִיר קִטְנָה וְשִׁנְיָהם הָיוּ מְרַבֵּיץ תּוֹרַת לַחֲלָמִידִים מְעִיֵּנִים וְגַם אֲבִיהֶם הַחֲכָם כְּמֵהָרֵד אֲבָרָהָם פִּינְגוֹן הָיָה חָכֵם כַּעַל יְשִׁיבָה וְהָיָה לּוֹמֵד בִּישִׁיבַת הָרֵד יִצְחָק הַלֵּוִי וְהַרְבֵּי ר' שְׁלֹמֹה הַלֵּוִי לֹא הָאֲרִיךְ יָמָיו וְלֹא בָא לְכַלֵּל זְקֵנָה רַק נְפַטֵר בֶּן חֲמִשִּׁים שָׁנָה וְשָׁתִים שָׁנָה כִּמוֹ מֵהַרְבֵּי שֶׁל שְׁמוּאֵל הַרְמָזִי וּנְפַטֵר כְּשֶׁנֶּרְתַּם הַשְּׁעִיָּה לִיצִירָה (8) וְדְרָשׁן עַל פְּטִירָתוֹ הַרְבֵּנִים מֵהָרֵד יִצְחָק רֹבִינִי וּמֵהַרְבֵּי שֶׁל מֵהָרֵד אֲשֶׁר כָּתוּב וְכֵן מֵהָרֵד מְרַבֵּיץ קַלְעֵי וּמֵהָרֵד מוֹטָאֵל ז"ל וְצוּהָ כְּשֶׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁאֲשַׁתּוּ לֹא הִלְכֵשׁ שְׁחוּרִים כְּגַדֵי אֲלִמְנוֹת וְצוּהָ שֶׁהִסְפֵּסֵל שֶׁהָיָה מִשִּׁים עֲלָיו הַסְּפָרִים כְּשֶׁהָיָה לּוֹמֵד שִׁיעוּשׁ מִמֶּנּוּ אֲרוֹן כְּדֵי לְקוֹבְרוֹ כּוֹ וְעוֹד צוּהָ שִׁשְׁלִיכּוֹ בְּחֹךְ קִבְרוֹ מִיד וּמִמּוֹרוֹת שֶׁל נַפְגִּים וְעוֹד צוּהָ שֶׁכְּשֹׂאֲמִרִים הַשְּׁכַחָה עֲלָיו לֹא יִזְכְּרוּ הַתּוֹנִים לִבֵּי שֶׁם חָכֵם וְלֹא שֶׁם רַב רַק שְׁמוֹ לְכַרוּ וְכֵן נַעֲשֶׂה הַכֵּל כְּרַבֵּינֵי וְהָיָה לוֹ אֵךְ חָכֵם גְּדוֹל וְפִיטֵן וּנְפַטֵר שְׁנָרָה אֹו שְׁנַתִּים קוֹדֵם פְּטִירָתוֹ וְשִׁמוֹ הַחֲכָם הַשֶּׁלֵּם כְּמֵהָרֵד נָסִים הַלֵּוִי ז"ל וּמֵהָרֵד הַלֵּוִי כָּתַב דְּרוֹשִׁים רַבִּים וְהַדוּשִׁין אַחֲרֵיהֶם וּפְסָקִים וְלֹא נִדְפְּסוּ רַק הַפְּסָקִים בְּלִבְדֵי סִי' שוֹתָה עַל ר' טוֹרִים (9) .

ואלה שמות הרבנים שהובאו בספרו הר' יעקב הלוי מעיר ואנטי ס' ה' הרחש רבו סימן ט' ושאר מקומות הר' אברהם לבית חון ס' ר' ה' יצחק בארקי בן הר' אליה בארקי ס' ו' הר' מרדכי קלעי ס' ו' ושאר מקומות הרב יהודה לירמה מבילוגראדו ס' י' ג' ול' הר' מלמד ס' ו' ול' הרב ר' יצחק אביו ס' י' ג' ושאר מקומות הרב ר' שמואל הכהן ס' ו' הרב ר' יוסף הלוי ס' ו' ושאר מקומות הרב ר' אהרן חסון ס' ו' ושאר מקומות הרב ר' שמואל חיון סימן ח' הר' אברהם הלוי ס' י' ד' ושאר מקומות הרב ר' אשר הכהן ס' כ"ה הרב דניאל אסטרוסה מורי ורבי זלחה ס' כ"ח הר' אברהם יצחקי שם ס' כ"א הר' חיים שבת הרב ר' מרדכי קלעי הר' אברהם מוטאל הר' מנחם שולם ס' כ"ט הרב ר' משה הכהן ס' ל"ב הר' יהודה לירמא ס' ל"ד הר' שם טוב סאלודים ס' ל"ג ונ"ד .

(6) על אבות המסכת אלפנדארי ע"י גונץ נוד ליטענדאטור חכ"ם וילנץ . (7) ח"ס ב' . (8) וכלל בשכ"ג ס"א ס' ח"ו . (9) בטלמיו מ"ב .

מז
1630

5390

ג כוּמַן הוּא הוּא הַחֶכֶם ר' יַעֲקֹב בֶּן נַחֲמִיאִם (א) וְקִי וּבִעַל הַגְּדָה וְהוּיָה לּוֹ בֶּן חֲכָם כְּהָרִי יֵאָדָה (ו' נַחֲמִיאִם) שֶׁהָיָה תַלְמִיד מִהֲרָא מוּטָאֵל וְלֹא וּכְבֹר כַּחֲכוּי לְעִילָג) שֶׁהֵרֵב ר' בְּרוּךְ קִלְעִי אַחִיו שֶׁל מוֹרֵי הוֹקֵן מִהָרִי מִרְדְּכִי קִלְעִי וְלֹא הָיָה מִרְבִּיץ תּוֹרָה, כְּעִיר מִרְדְּקוּפִים וְהוּיָה רֵמְלִיד מִהֵרֵב ר' אֶהְרֹן חֲסוֹן וְחֵבֵר סִי שׁוֹת שֶׁנִּקְרָא מִקּוֹר בְּרוּךְ וְאַלְתָּה שְׁמֵי הֶרְבֵּנִי שְׁהוּבָא בִּסְפָרוֹ הָרִי אֶהְרֹן חֲסוֹן רְבוּ בְכֶמָה מִקּוֹמוֹת הָרִי שֶׁלְּמָה הִלּוּ הוֹקֵן דָּף יִבֵּי הָרִי שְׁמֵרִיָּה שְׂרִיבֵיט הוּחֵב דָּף יִבֵּי הָרִי דוּד (ו' נַחֲמִיאִם) דָּף יִבֵּי הָרִי מִרְדְּכִי קִלְעִי דָּף יִבֵּי הָרִי אֲכָרְהֵם לְבִירַת אֲלִיעוֹר בֶּר מִנְחָם דָּף כִּטֵּי הָרִי חֲיִים שְׁבֵתִי וְהָרִי מִרְדְּכִי קִלְעִי דָּף לִדֵּי הָרִי אֲכָרְהֵם לְבִירַת חוֹן דָּף לִיֵּה הָרִי מִרְדְּכִי קִלְעִי דָּף מִ"ה וְשָׂאֵר מִקּוֹמוֹת הָרִי יוֹסֵף פִּיגּוֹן דָּף מִ"ו הָרִי שֶׁלְּמָה (ו' חֲסוֹן דָּף פִּ"ו) . **ג** כוּמַן הוּוּא הוּיָה בְּגִלְלִי הַמּוֹרִיָּה הֵרֵב ר' מֵאִיר מִלְמַד (ו' בֶּן הָרִי שֶׁם טוֹב מִלְמַד שְׁחָבֵר סֵפֶר כְּתָר שֶׁם טוֹב וְוה הָרִי מֵאִיר כֹּא לְשֶׁאֲלוֹנִיקִי וְלִמַּד שֶׁם בִּישִׁיבַת הֲרִיא (ו' חֲסוֹן וְהוּיָה תַלְמִיד מִהָרִי יוֹסֵף עוֹרָא נְרַמְכַת שֶׁם בַּתְּשׁוּבוֹתָיו חִיב סִי לֵא וְהוּיָה פִּסְקוֹ נְדוּל וְחֵבֵר (ו' חֲלָקִים מְשִׁלָּה וְהָבִי חֲלָקִים נִדְפְּסוּ אֶךְ הַחֲלָק הָבִי נִדְפְּסוּ .

ואלת שְׁמֹות הֶרְבֵּנִים שְׁהוּבָאוּ בַּחֲזֵק סְפָרֵיו כְּחֵאֵל הָרִי אֶהְרֹן (ו' חֲסוֹן בְּסִי א' וְשָׂאֵר מִקּוֹמוֹת הָרִי שְׁמוּאֵל פְּלוֹרֶנְטִין הָרִי לִיב סְרוּוָּאֵל סִי יֵאָ וְשָׂאֵר מִקּוֹמוֹת הָרִי אֶהְרֹן (ו' חֲיִים סִי יִבֵּי וְיִבֵּי הָרִי שְׁמַעִיָּה דִי מִרְיָה וְהָרִי שְׁבֵתִי יוֹנָה סִי יִבֵּי הָרִי מֵאִיר יוֹחֲנָן בְּקִצַּח מִקּוֹמוֹת הָרִי חֲיִים אֲלֶשֶׁךְ סִי כִנֵּי וְשָׂאֵר מִקּוֹמוֹת הֵרֵב ר' שְׁמוּאֵל הִלּוּ הוֹקֵן סִי מִי הָרִי אֶהְרֹן שֶׁשּׁוֹן סִי מִי וְנִבֵּי הָרִי שְׁמוּאֵל חֲזַיִן סִי נִי הָרִי שֶׁלְּמָה (ו' חֲסוֹן סִי סִי א' .

ג כוּמַן הוּוּא הוּיָה הֵרֵב רְבִי יַעֲקֹב הִלּוּ שְׁחָבֵר סִי שׁוֹת וְהוּוּא הוּיָה מְגִלְלִי הַמּוֹרִיָּה וְכֹא לְשֶׁאֲלוֹנִיקִי וְהוּיָה תַלְמִיד מִהֵרֵב הַגְּדוּל מִהָרִי אֶהְרֹן (ו' חֲסוֹן וְלֹא וְאֲחֵב הֵלֵךְ לוֹינִיעִיא' וְלוֹנִטִי .

ואלת שְׁמֹות הֶרְבֵּנִים שְׁהוּבָאוּ בִּסְפָרוֹ הָרִי אֶהְרֹן (ו' חֲסוֹן רְבוּ בְכֶמָה מִקּוֹמוֹת הָרִי שְׁמוּאֵל חִיִּין סִי (ו' וְשָׂאֵר מִקּוֹמוֹת הָרִי אֶהְרֹן (ו' חֲיִים בְּכֶמָה מִקּוֹמוֹת הָרִי מֵאִיר מִלְמַד וְהָרִי חֲיִים אֲלֶשֶׁךְ בֶּן מִהָרֵם אֲלֶשֶׁךְ סִי (ו' הָרִי אֲשֶׁר הִכְהֵן סִי חִי וְמִ"ה הָרִי יִצְחָק הִלּוּ סִי טִי וְמִ"ה הָרִי מֵאִיר יוֹחֲנָן וְקִנֵּי וְהָרִי לִיב סְרוּוָּאֵל אֲשַׁכְנִי וְהָרִי צִיּוֹן צְרַפְתִּי סִי יִבֵּי הָרִי יְהוּדָה רִילְמִדִּינוּ מִקְנֵדִיא סִי יִדֵּי הָרִי שֶׁלְּמָה (ו' חֲסוֹן סִי יִדֵּי הָרִי אֲלִיאִי חֵן מִקְנֵדִיא סִי לֵאֵה הֲרַחֵם וְהָרִי שֶׁלְּמָה הִלּוּ סִי מִ"א הָרִי יַעֲקֹב שְׁמֵרִיא הַמְכֻנָּה יַעֲקֹב פֶּאֶפּוֹ שְׁהוּיָה וְקִנֵּי וְהוּיָה דָּף בְּפִטְרִיָּךְ בְּסִי סִי הָרִי יִשְׁעִיא הִלּוּ אֲשַׁכְנִי סִי עִיר . **ג** כוּמַן הוּוּא הוּיָה כוּינִיעִיאָה הֵרֵב ר' עוֹרִיא פִּיגּוֹן שְׁחָבֵר סִי נְדוּלִי תְרוּמָה פִּי עַל סֵפֶר בְּעַל הַתְּרוּמוֹת בְּפִלְפּוּל נְדוּל כְּטוֹב טַעַם וְדַעַת וְגַם חֵבֵר סֵפֶר בִּינָה לְעַתִּים מִדְּרוּשִׁים נַחֲמִידִים וְכוּמַן הוּוּא הוּיָה כְּרוּמָה הֵרֵב ר' מִנּוּחַ קוֹרְקוֹס .

ג כוּמַן הוּוּא הוּיָה הֵרֵב ר' אֶהְרֹן (ו' חֲסוֹן שְׁבֵא מֵאֶרֶץ הַמְּעַרְבָּה) לְמַצְרָיִם וְהֵלֵךְ לִירוּשָׁלַיִם וּנְפִטֵר שְׁמוֹ (ו' וְחֵבֵר קִרְבָּן אֶהְרֹן פִּי עַל סֵפֶרָא וּסְפָרִיו) בְּפִלְפּוּל נְדוּל וְעִצּוֹם וּמִדּוֹת אֶהְרֹן פִּי עַל בְּרִיתָא דִּינֵי מִדּוֹת שֶׁהַתּוֹרָה נִדְרְשָׁתָה וְחֵבֵר סִי לֵב אֶהְרֹן פִּי עַל יִהְיֶשֶׁע וְשׁוֹפְטִים וְגַם הוּיָה פִּסְקוֹ נְדוּל וְיֵשׁ קִצַּח מִפְּסָקִיו מְפּוֹרִים בְּסָפְרֵי הָאֲחֵרוֹנִים וְלֹא וְהוּיָ לּוֹ שְׁנֵי בָנִים חֲכָמִים מְעִינִין נְדוּלִים שֶׁם הָרִי דוּד (ו' חֲיִים וּנְפִטֵר בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁם הָבִי הֵרֵב רְבִי אֲכָרְהֵם (ו' חֲיִים אֲלוּפִי וּמִיודֵעִי וְלֹא וְהֵלֵךְ בְּשִׁלּוּחַ חֵבֵרֹן תִּזְוֹ וּנְפִטֵר כְּעִיר פּוֹנְשִׁטִירִיֹת) וְשֵׁנִיהֶם נְפִטֵרוּ בְּקִצְרֹת שְׁנִיָּהִם .

ג כוּמַן הוּוּא הוּיָה מוֹרֵי וְקִנֵּי הַחֶכֶם הַשֶּׁלֶם הַרְיִין הַמְצִיּוֹן הַחֲסִיד הָעִנּוּי כְּמִהָרִי הוּד קוֹנְפּוֹרְטִי וְלֹא וְהוּיָ תַלְמִידוֹ שֶׁל דוּדוֹ אַחִי אֲמוֹ הֵרֵב הַכּוֹלָל כְּמִהָרִי שְׁאֵלְהוּיָאֵל חֲפֵץ וְלֹא שְׁהוּיָה כּוֹלָל בְּחִכְמוֹתָיו הֵן בְּחִכְמוֹתָיו הֵן בְּפִילּוֹסוֹפִיאָה וְגַם הוּיָ מְשׁוֹרֵר נְדוּל

(א) על אבני חשמה זו ע"י זכרון זכר לטענתו חכ"ע וע"פ חכ"ה הגהה ס' . (ב) ז"ל נחמ"א . (ג) ח"א א' . (ד) ע"י ס"ג ח"א ח' ס"ו . (ה) היום נחלקן ס"ג ח"א א' ח"ב . (ו) כשפ"ל ח"ב א' ק' נחמ"א חזקתו אשר דבר עליו כדבר כינה לנחמ"א נחמ"א חכ"ע נחמ"א חכ"ע . (ז) קרבן אהרן כדכ"כ אינו אלא על ספרו ואולם היה לו ג"כ מירוש על סמיו וחכמ"א חכ"ע נחמ"א חכ"ע . (ח) נחמ"א חכ"ע .

וגם היה יודע לחזור הררושים בלשון שיר ושבחה וכך היה נוהג אחריו וקני ז'ל ומגדולי חכיריו של וקני הנז' היה הרב ר' ישראל אבא הנז' בס' מהר"ם סלמך וזה הרב היה רבו של אדוני אביו ז'ל וא"ל א"א ז'ל כי הרב ר' ישראל אבא רבו היה כולל בכל חכמות בעיון החלמוד ובפס' ובקבלה ובפילוסופיא וגם היה בקי בחכמת הניגון והיו ימי חייו קרוב לס' שנה והוא היה ניסו של מורי' הוקן מהר" סרדכי קלעי ז'ל שהיו נשואים ב' אחיות וגם מחכיריו היו כהר' יעקב דניאל וכהר' שם טוב די חומרא וכהר' לוי קורדיליא והר' יעקב ז' נחמיאש וכהר' יוסף שם טוב כל אלו חכמים בעלי ישיבה .

ג בומן הרבנים הוקנים הנז'ל היו באשכנז הרב ר' מאיר מלובלין רב מובהק וגדול בדורו וחבר ס' מאיר עיני חכמים שטורף וחרושין על יז' מסכתורז וס' מנהיר עיני חכמים משו"ח והיה רב מפורסם בכל גלילות אשכנז כאשר מפורסם בספרו וכמו שיראה המעיין שם ועוד כתב ספרים אחרים וכל"ש בנו שם בהקדמתו לס' הפסקים אלא שלא נדפסו) ובומן היה הרב רבי שמואל אליעזר אשכנזי בר יהודה הלוי(ג) והוא חבר ס' חרושי הלכות פלפול עצום ועמוק על כ"א מסכתורז ועוד חבר ס' חרושי הגרות ועל כל הגרות הלכות מהלמוד וגם בומן ההוא היה הרב רבי ישעיה הלוי אשכנזי רב מובהק וחסיד ומקובל שחבר ס' שני לוחות הברית וכן מוכח בריש ס' בעל העיקרים הנקרא עץ שחול(ג) ע"ש והם ב' חלקים ח"א הוא דרושים על החזרה ע"ד הפשט וע"ד הקבלה וכמה כלליש על החלמוד(ד) וכמה חרושין ואחרים רבים וכמו שיראה הקורא שם בספרו וגם אביו הר' אברהם הלוי חבר ס' עמק ברכה וס' בריית אברהם(ה) וגם בנו הרב רבי שבתי הלוי המכונה שעפמאל חבר ס' קטן וקראו ס' ווי העבודים(ו) ונדפס שם בהקדמת הספר ההוא והרב ר' ישעיה הלך לו מאשכנז לצ"ח ואח"כ הלך לירושלים ונפטר שם(ז) וגם בומן ההוא היה באשכנז הרב ר' יוס טוב הנקרא רבי ליפמן וולר שטיינס) שחבר פי' על שחא סררי משנה וקראו חוספת יום טוב וחבר עוד פי' על פסקי הר"אש וקראו מערני מלך ולחם המודור ושם בהחלח ס' תוספת יום טוב כתוב הקדמה מהר' שלמה אפרים והקדמה מהר' ישעיה הלוי שהיו כלם בומן אחד .

ג בומן הרבנים הוקנים הנז' היו בקושטנדינא הר' יחיאל באמן בנו של הר' חיים באמן(א) והיה רב מובהק גדול בדורו ופסקן גדול והיה מנהגו לכתוב פסקיו בדרך קצרה ובעומק גדול .

ג בומן ההוא היה הרב רבי יוסף מטראני בנו של הרב המבי"ט ז'ל והיה תלמיד מובהק מהרב רבי שלמה סאנינס(ב) ז'ל והיה הרב מובהק וגדול בדורו ולמד חזרה הרבה בדיווחו בצ"ח תולבב ובוכו סמון רב כרי ללמוד שם חזרה ואח"כ הלך לקושטנדינא ואז היה הרב כבן ל"ה או ל"ז שנה וכן מוכח בספרו הראשון סי' כ"ט שכתב שם מכאן והלאה השברתי בקושטנדינא משנת הש"סד ליצירה והוא נפטר בשנת הש"צט ליצירה והיו ימי חייו ע"א שנה שהרי הרב המבי"ט אביו נפטר בשנת הש"מ ליצירה ואז הניחו אביו קטן בן י"ב שנה כאשר כתב הרב עצמו בהקדמתו לס' חשובות של הרב אביו ז'ל ע"ש(י) ושם בקושטנדינא הרכיז חזרה הרבה בישראל והעמיד תלמידים רבים גדולים בחכמה וטובים במעשים טובים וחבר ב' חלקים משו"ר ושמות על כמה מסכתורז וחבר עוד ס' צנפנת פענח מדרושים .

ואלה שמות הרבנים שהובאו בתוך ספריו שהיו בזמנו בח"א מהר"שך בס' י"א מהר"ם גלאנטי סי' י"ד ושאר מקומות הרב רבי אליעזר אוקרי סי' י"ז וזה הרב חבר ס' י"א

(א) ונפטר שנת שצ"ו (הצ"ג ח"א ו' כ"א) . (ב) הוא מהר"א כנודע . (ג) הלשון אינו חסין שפירוש נקרא עין המל ואלו גם נכלו זה וזוה שהיה בנז"ח . (ד) כללי המלמוד הם בחזק ב' הנקרא משצ"פ וכלה ס' כלו ט"ס בדברי הסופר ושכתבו לפי חכמות שלמה חזק זה הוא נח"ב . (ה) נוס' ס' יס נחלין . (ו) ע"י שה"ג ח"א ז' ג' . (ז) בהצ"ג חכמים שנסטר בצנפנת ע"ש ח"א ז' ע"ז . (ח) יום טוב הנקרא ליפמן בן ל"א הר"ר כהן ז"ל היה בן א"ל' האלף החודש מהר"ל וזה נז"ל לרש ט"י ז"ל' לוי הפליר בן חתם את עצמו בראש פירושו יג' בהשגה והוא נולד שצ"ט ונפטר מ"ט ע"י שה"ג ח"א ז' ע"ב וזמן אר' ליטעראטור רס"א וז"ב חליץ נש"ע . (ח) ע"י אונן ג"ס מ"ל . (ט) ע"ל ח"ד א' הנהי ג' . (י) י"ל ל"ו ח' הנהי ג' .

חרידים הרב רבי סלימאן סי' כ' ונראה שהוא הרב רבי סולימאן ן' אחונה הרב רבי חייא רופא סי' ל"א ושאר מקומות הרב רבי שלמה סאגיס רבו סי' כ"ד ושאר מקומות הרב רבי מנחם סי' כ"ד) ולא נודע מי הוא הרב רבי משה קשמילאץ סי' ל"א ושאר מקומות הרב רבי שם טוב עטיאש סי' מ' ושאר מקומות הרב רבי משה ארגיל סי' מ"ד הרב רבי יעקב אבואלעפיא סי' מ"ט הרב רבי יחיאל באסן סי' נ"ד ושאר מקומות הרב רבי משה משולם הלוי סי' ס"ב וק"א הרב רבי חנניא ן' יקר סי' ס"ה הרב רבי ברוך ן' ברוך מויניציאה סי' ס"ח וס"ט ושאר מקומות והרב הוה חבר סי' פ"י על סי' קהלרת וקרא שמו קהלת יעקב וקדש ישראל (ו) ומדבריו שם בספרו נ"ר שהיה חכם כולל בחכמות ופילוסוף וכמו שיראה המעיין שם בס' הנוכח הרב רבי חיים ויטאל המקובל סי' ע"ב הרב רבי אברהם ן' עיש סי' ע"ו ונראה שוהו אביו של הרב ר' יום טוב ן' עיש הרב רבי משה די בוטון סי' צ"ו הרב רבי אהרן ן' חסון סי' ק"ג הרב רבי אברהם מונסון סי' ק"ד ושאר מקומות הרב רבי דוד הכהן סי' כ"ה ה"ר שמואל לאניאדו סי' ק"ד הרב רבי יהודה בינא סי' קל"ט חכם דרשן ובעל הנדה וחבר סי' קטן מדרושים וקרא שמו מלכי יהודה (ג) ותחלתו היה משאלוניקי והלך לצ"פ ושם הרביץ תורה הרכיב כרכים ונפטר שם והוא היה חמיו של החכם השלם אחי ורעי ה"ר שם טוב פילו ז"ל שהיה לומד בחברתי בבית מדרשי בירושלים ח"כב ונפטר במצרים הרב רבי [בן] ציון צרפתי וה"ר לייב סרוואל והרב רבי יצחק גרשון שהיה מגיה הספרים והם רבני עיר ויניציאה סי' קמ"ח הרב רבי אברהם מוטאל סי' קץ הרב רבי חיים בנכנסת סי' קנ"א .

ואלה שמות הרבנים שהיו בצפת בזמן שהרב ז"ל היה יושב שם בצ"פ קודם שהלך לקושטנרדינא והם כחובים ומפורשים שם בס' פ"ב בשנה הש"א הרב ר' שם טוב עטיאש (ד) הרב רבי מנחם ן' סמך ווהו שחבר סי' סדר היום ה"ר שמואל [דין] אוידיא שחבר קצת ספרים מפורשים ודרושים (ה) הרב ר' יום טוב צהלון והיה רב מובהק ופסקן ה"ר יעקב ששון הרב ר' יוסף ן' טבול המקובל הרב ר' חייא הרופא שחבר סי' מעשה חייא הרב ר' גדליא הלוי ה"ר אברהם שלום תלמידו של ה"ר שלמה סאגיס והוא היה בן החכם כה"ר אליעזר שלום בנו של הרב ר' אברהם שלום שהיה חכירו של מהר"י קארו ותלמידו של מהר"י ברוב ונזכר בחשובות מהר"ל ן' חביב ובחשובות המבי"ט בח"א סי' קפ"ו) הרב ר' סלימאן) אבוחנה ה"ר מסעוד אוולאי המקובל ה"ר טוביה הלוי [שחבר] סי' חן טוב והוא תלמידו של ה"ר שלמה סאגיס הרב ר' אברהם די בוטון ה"ר שלמה הכהן הרב ר' יצחק די בוטון ה"ר יהודה ברולי והוא אביהם של הרב ר' מאיר ברולי וה"ר ברוך ברולי והרב רבי דוד די קאשיריש (ו) וזה הרב היה משאלוניקי והוא היה קרובי מצד אמי והלך לצ"פ וא"ח הלך לירושלים וברביץ שם חוררה אריכה בתלמידים ונפטר שם הרב רבי יוסף קאלדירין הרב רבי יעקב פאלקון וחסם עמהם גם הרב טהרי' מטראני ז"ל .

ואלה שמות הרבנים שהוכאו בח"ב מהר"י מטראני ה"ר כלב בחלק י"ד סי' ט"ו והרב ר' משה סאגיס בן מהר"ר שלמה סאגיס סי' י"ו הרב ר' משה צנוע מעיר פטרץ סי' כ"א הרב ר' אברהם אלנו סי' כ"ט הרב רבי יחיאל באסן סי' מ' ושאר מקומות ה"ר ורחיא נושא סי' נ"א בחלק אבן דזעור הרב ר' יחיאל באסן סי' א' ושאר מקומות ה"ר משה סאגיס סי' ה' ה"ר גבריאל גאליון בן הרב ר' אלישע גאליון מעיר טרייא סי' ז' וליה ואביו היה חושב צ"פ וחבר ספרים מדרושים (ט) ה"ר יצחק גרשון שהיה מגיה הספרים סי' ט' והיה זקן ופולג בשנים כרמוכה בסוף ספר מנחת הלוי שנדפס שנת השס"ה (י)

(א) צ"ל כ"ה ובשמות סס כ"ד . (ב) וסח הכללי אלה תולדות האדם ונדפס בניתי"א ס"ח נס"ט ועיי' חלקי ה"ג סי' ת"ח . (ג) נדפס לנכין ע"ו . (ד) עטיאש כ"ה סס . (ה) ע"ל ח"ב א' . (ו) ע"ל ל"ו א' . (ז) ע"ל ח"ד א' . (ח) קלשמיס כ"ה סס ונכתמו נליות עיקר . (ט) אולי כונת הכותב על פינזונו על אסתר קהלת וס"ט ע' לעיל ל"ו א' וחלקי סי' ז"ה ונדפס לתבוס א' . (י) בניתי"א .

ליצירה ואז כבר היה הוא אדם גדול בשנים ומניה כל הספרים הנדפסים וגם תחלתו היה מצ'פת כמובח שם והיה תלמידו של מהר"ם אלשיך וא"ח הלך לעיר ויניציאה וקבע דירתו שם והיה עושה מצוה זו על ידי מהנהגה הספרים א) ה"ר שלמה חרודה והרב ר' דוד די קאשיריש סי' י"א ה"ר אליה חן מקנדיא סי' ג'ו ה"ר רבי מאיר די בוטון מנאלפול סי' כ"א ה"ר רבי יוסף ששון מנאלפול בן ה"ר אהרן ששון סי' כ"ב ה"ר רבי צמח הנרכוני בן הרב שלמה הנרכוני סי' ל"א ה"ר שמואל עדילה בן ה"ר יונה עדילה סי' ל"ד ה"ר רבי שלמה קארו בן הרב מהר"י קארו והרב ר' שלמה חרודה סי' מ"ל ה"ר רבי אברהם מונסון סי' מ' בחלק חה"מ הרב רבי יחיאל באסן סי' נ"י ושאר מקומות הרב רבי יעקב אבואלעפיא וה"ר יוסף ששון סי' י"ז ה"ר רבי מאיר די בוטון סי' י"ז ה"ר יום טוב ו' יעיש סי' י"ט ה"ר רבי עזריאל הלוי מעיר בודון סי' כ"ג ה"ר משה אשכנזי ממנאמסא תלמידו סי' ל"ו ה"ר ר' יהושע נבנשח תלמידו סי' ל"ז ה"ר אליהו בן חיים ה"ר שמריא שרביט ה"ר רבי חנניא ו' יקר ה"ר יחיאל באסן הרב רבי יום טוב ו' יעיש ה"ר משה משולם הלוי הרב ר' יוסף הכהן הרב ר' אליהו פילוסוף והרב ר' יוסף בר יהודה שלום והוא מסיים סיום מתשובות מה"ר חם בן יחיאל הרב רבי נתנאל בר שלום ספרדי הרב ירמיה מוורונגטוב) כל אלו הרבנים נזכרו בס' מ"ג ה"ר ישראל ואבי סי' ס' הרב רבי משה צנוע מפרטק סי' ע"ז הרב ר' מרדכי קלעי מורי ורבי ז"ל סי' פ"א הרב ר' אברהם אלגאוי מעיר ברומא סי' פ"ה ה"ר יהודה ביטון מאנדרניפלא סי' ק"ב הרב רבי יחיאל באסן ה"ר משה משולם הלוי סי' ק"ה הרב רבי שמואל לאניאדו מעיר חלב סי' ק"ו ה"ר מרדכי כהן סי' ק"ו ואולי זהו שזכר ס' ראש מר דרור מדרושים על התורה שהיה חתנו של הרב שמואל לאניאדו כמ"ש בהקדמתו בס' מר דרור או הוא הרב ר' מרדכי כהן שהרב ס' שפתי כהן) מדרושים על התורה והוא מצ'פת והיה תלמידו דהרב רבי ישראל כנרזוב שם בתחלת ספרו ומחבריו של מהר"י מטראני ז"ל שהיו בזמנו בקושטניא הם הרב ר' יחיאל באסן וה"ר יום טוב ו' יעיש בן הרב ר' אברהם ו' יעיש (והיה בן ה"ר אברהם ו' יעיש) והיה רב מובהק גדול בדורו ועשיר מופלג תורה וגדולה במקום אחד והיה מהנהג תלמידים חכמים מנכסיו מאד וגם הרב ר' משה קארו ז"ל והרב דוד אגווי שהיה רב מן הרומאניטים) וה"ר חיים אגווי קרובו והרב שמואל ו' ולייסידי והרב רבי ירמיה מוורונגטוב ונזכר גם בחשבוה מה"ר חם ו' יחיאל סי' ב' ו' שהיה מעיר קנדיא והלך לצ'פת ושם למד בישיבה הרב מהר"י קארו ז"ל וא"ח הלך לעיר קושטניא לדור שם והארץ ימים כמו מאה שנה או יותר כל אלו רבנים מובהקים וגדולים וגם בזמן הרבנים הנ"ל היו שם בקושטניא הרב רבי אליעזר ששון רב מובהק וחסיד בן ה"ר דוד ששון שהיה משאלונקי והרב רבי אהרן קופינו רב מובהק שהיה תלמיד מהר"ח וה"ר מאיר יצחקי והרב רבי ברוך ו' חיים וה"ר אברהם אליגרי שחבר סי' לב שמח"ס) והרב רבי אברהם שרביט ה"ר ר' שלמה חרודה רבנים מובהקים וגדולים וירושלים היו בזמן הרבנים הוקנים הנ"ל ה"ר שלמה חרודה רב מובהק מקושטניא לירושלים וה"ר דוד די קאשיריש שבא משאלונקי לירושלים והרב רבי שמואל סיריליו רב מובהק וחסיד ותוא בן בנו של הרב ר' שמואל סיריליו הוקן שחבר סי' כללי שמואל שנדפס בצד ספר חוטת ישרים) והרב רבי ישראל בנימין וה"ר ישראל בנימין והיו קורים אותו ז"ל ישראל אליקים והיה רב מובהק ומקובל ושני רבנים אלו הרב רבי ישראל בנימין וה"ר שמואל סיריליו היו ממצרים ושניהם היו חבירים והיו תלמידים מהרב רבי אליעזר ממנאלאנאוי) והרב רבי ישראל בנימין כתב דרושים ופסקים ובהיותו בירושלים יום אחד

ב) ע"י זוכן בני"ט לח"ג ח"ה ל"ס. ג) חזרונוכו כ"ה הם וכן לקחן בסמוך. ד) האמרון כלה יומר. ד) ע"ל ל"ב ב'. ה) רח על עם וצמחתו ונ"י ונ"ל לחמ"ס א' ח"ג. ו) ע"ל ל"ב ב'. ז) ע"ל ח"ה ב' ח

מט

1680

5390

הלכתי לביחתי של בנו החכם השלם כמ"הר ברוך בנימין ו'ל והראה לי ספר הפסקים של אביו הרב ו'ל והיו כמו מאה פסקים או יותר וגם היה אז בירושלים ה"ר יצחק סבאח שבא מארץ המערב לירושלים ושם הרביץ תורה הרבה בתלמידים והיה דיין יותר מארבעים שנה ה"ר ישראל ואביו בנו של החכם השלם הזקן כמ"הר עזריא ו'אביו והיו מעור שאלונקי וחכמי ביחתי קטן בן עשר שנים או יותר מעט(א) היינו לומדים עמו אני וחבירי חכמת הדקדוק והוא היה וקן יותר משמנים שנה ובנו ה"ר ישראל הלך לירושלים ושם הרביץ תורה הרבה בתלמידים וגם ה"ר יהודה אספריאל שבא מקושטנדינה וה"ר יעקב רומאנו חכם וקן יותר משמנים שנה והיה יודע שחא סדרי משנה על פה וה"ר שמואל טרדיאולה חכם וקן בעל ישיבה וה"ר יואל חכם וקן שבא מגלילות אטליא וה"ר משה הלוי טרינקי שבא מגלילות המוריאה והיה חכם וקן ומקובל והוא סדר והדפים ספר הכונות למה"ר ל'וריא אשכנזי ו'ל(ג) וגם ה"ר יעקב צמח חכם מקובל ורופא מובהק שבא מפורטנאל ולמד תורה בתחלתו בצ"פת וא"חכ הלך לרמשק ולמד שם בחכמת הקבלה ומשם הלך לרור בירושלים וקבע בית מדרש בכיראו ושם היו לומדים קצרו חכמים בס' הוזהר וכתביתור הרב מה"ר ל'וריא אשכנזי ואני הכורזכ למדתי בכיראו מדרשו קצת ימים בס' הוזהר עם פ"י אור יקר להר"מק וכתביתור הרב ו'ל ומחביריו של גאון יעקב צמח היה כה"ר יצחק גאון חכם וקן ומקובל וכה"ר מרדכי רינהן חכם וקן ומקובל ורורב נרזן אשכנזי חכם וקן ומקובל ורוא הרב נתן שפירא אשכנזי שחבר קצת ספרים בחכמת דקבלה(ג) וגם בזמן ההוא היה הרב משה די מדינה חכם מעיין גדול שבא מקושטנדינא וגם ה"ר יצחק איספניא חכם גדול ורופא מובהק וגם ה"ר צמח נרבוני בן ה"ר שלמה נרבוני שהרביץ תורה בתלמידים בקושטנדינא והיה וקן מופלג וב' חכמים אלו באו מקושטנדינא לירושלים וגם ה"ר עזריא ויילסיד וה"ר יום טוב גוקליר חכמים מעינים שכאו מקושטנדינא לירושלים .

בזמן ההוא היה בחברון ה"ר אליעזר ארחא בן ה"ר יצחק ארחא והוא היה רב מובהק ורופא מובהק וחבר פ"י על עין יעקב ופ"י על מדרש רבה ועוד כרוב פסקים ודרושים(ד) וגם היה שם הרב אברהם אולאיה) חכם מקובל וחבר ס' והרי חמה פ"י על ס' הוזהר ס' בראשית תעוד כתב כתיבות אחרות בחכמת דקבלה ורורב רבי יוסף אבהב חכם מעיין וגם היה שם כה"ר לוי נחמיאס חכם וקן שבא מצידון לדור חברון ואני הכותב כשעליתי לירושלים ה"ר חכם פעם א' בשנת הת"ה ליצירה ופעם ב' בשנת הת"ז ליצירה וכתי להקביל פני כל אלו הרבנים הנו' זולת מעטים הם שכבר היו בכית עולמם הצדק שהם ה"ר שמואל ו' סיריליון וה"ר שלמה חרודה וה"ר דוד די קאשיריש וה"ר אברהם אולאיה ו'להיה ולא וכתי להכירם ובשנת הת"ז בא בירושלים מארץ המערב הרב רבי אברהם הכהן מעריב רב מובהק וקן מופלג בשנים ואמר לנו שהיה בן מאה ועשר שנים ושהיה חבירו של הרב ר' אהרון בן חיים ו'ל ושהיו לו ב' בנים רבנים בארץ המערב ואחר ג' או ד' חרשים שבא בירושלים נפטר לב"ע הצדק וכשהלכתי פעם שניה לירושלים לדור שם עם בני ביתי בשנת הת"ז למדתי קרוב לשנה אחת בישיבת החכ' המקובל כה"ר יצחק גאון ו'ל בחברת החכמים השלימים ה"ר יעקב צמח דהמקובל וה"ר עזריא ואביו בן הרב ר' ישראל ואביו מעיין גדול ופסקן ורשן וה"ר ברוך בנימין בן ה"ר ישראל בנימין היה מעיין גדול ופסקן חסיד והלך למצרים ונפטר שם וכ"הר יצחק הלוי דיין וכה"ר דוד נעמיאס(ו) וכה"ר ורחיא מכיר וכ"הר חיים גאון וזולתם תלמידי חכמים אחרים ו'ל וגם כה"ר נסים נתון) חכם מעיין שבא משאלונקי לירושלים וכו' למצרים ונפטר וגם כה"ר משה

(א) היינו שנת ש"ט ע"ל ח"ד א' הנהגה ה' . (ב) ע"י ועד לפסקים כ' ו"ג . (ג) ע"י ש"ג ח"א כ' י"א . (ד) ע"י ש"ג ח"א כ' ו"ג . (ה) ע"י ש"ג ח"א א' ח"ט . (ו) ע"י ש"ג ח"א א' הנהגה ה' . (ז) ע"י ש"ג ח"א א' ח"ט . (ח) ע"י ש"ג ח"א א' הנהגה ה' .

חליאנאוא וכה"ר יהודה ביסאנרו וכה"ר שלמה כרך חכמים וקנים וגם באותו זמן היו שם
ה"ר שמואל גורמיואנו שהיה משאלוניקי והלך לירושלים והוא היה מעיין גדול ודרשן
וכתב דרושים רבים ושטרה וחדושין וגם ה"ר חיים אבואלעפיא מעיין גדול ועוקר הרים
בחלמוד והוא בן הרב ר' יעקב אבואלעפיא ז"ל וה"ר אברהם אמינו מעיין גדול ועוקר
הרים בחלמוד וחסיד וה"ר אברהם נידיליא שעשה פ"י על דילקוט וכה"ר יעקב חאני
שהריב"ש שם הורה הרבה בחלמידיים ועשה פ"י על שח"א סורי משנה וקראו עץ החיים
וגם עשה פ"י על ס' נרוח"א) שחבר רבינו שמשון מקינון וקראו תחלת חכמה ועוד כתב
כתיבות אחרות והלך לקושטנדינא ונפטר שם ועוד ה"ר יוסף מלוכו חכם מעיין שבא מצ"פח
לירושלים ובעיר עזה היה מרכיץ תורה הרב ר' ישראל נגא"רה המשרור שחבר ס' זמירות
ישראל וחבר עוד ס' שארית ישראל מפזמונים אבל לא נדפס ועוד חבר ס' מערכות
ישראל פ"י על התורה וס' מקוה ישראל מארבעים דרושים ופ' פצעי אוהב פ"י על ס'
צדוק ולא נדפסו והוא בנו של מהר"ם נגא"רה שהיה מרכיני דמשק וחבר ס' לקח טוב
ואחר שנפטר הרב ר' ישראל נגא"רה בעזה נכנס במקומו בנו ה"ר משה נגא"רה והרכיץ
שם תורה בעזה כמה שנים ואני הכותב בעלותי לירושלים פעם ראשונה שני הח"ה קצתי
דך עזה אז ראיתי לה"ר משה נגא"רה שהיה מרכיץ תורה שם ולמדתי בחברתו קצתי
ימים . ובזמן ההוא היו בצפ"ח הרב ר' אברהם שלום שהיה חתנו של הרב חייא רופא
והרב ר' אליהו פאלקון בן ה"ר יעקב פאלקון והרב ר' מאיר ברולי וה"ר ברוך ברולי אחיו
בני הרב ר' יהודה ברולי והרב ר' יוסף די לה ריינא ואחיו ה"ר זרחיא די לה ריינא וה"ר
יהודה קרישפיץ וה"ר מנחם אל יאמן וה"ר שלמה אל יאמן אחיו אשכנזים וה"ר שלמה
אלמן הארץ ימים יתור מצ' שנה והיה מעיין גדול ודרשן ודלך לדור בחברון ונפטר שם
וה"ר אפרים פינטו שהיה מעיר שאלוניקי והיה חכם מעיין גדול וגם הרב ר' יהושע אבדרץ
חכם מעיין וחסיד והלך לדור בחברון ונפטר שם וגם הרב ר' יהושע חנדלי חלמידו של מהר"ש
והלך לדור בצפ"ח והרכיץ תורה הרבה והיה מעיין גדול ופסקו ודרשן ובנו הראה לי ספר
מהפסק שכתב ולא נדפסו ונפטר שם בצ"פר ואביו (היה) ה"ר יוסף חנדלי היה חבירו
של מורי וקני מה"ר דוד קונפורטי ז"ל ואביו היה מרכיץ תורה בעיר אשקופיא והיה וקן
מופל"ג וכשנתיי לראור פניו היה וקן קרוב לחשעים שנה וגם באותם הימים היו בצפ"ח
ה"ר בנימן הלוי חכם וקן מקובל וחסיד ורלמידן ה"ר דוד חבילון חכם מקובל וחסיד
ושניהם באו לדור בירושלים ואח"כ יצאו לחופה ל'ארץ והרב ר' בנימן נפטר בעיר שהיא
קרובה לארם צובא והרב ר' דוד חביל"יו נפטר בעיר איזמיר ז"להה ובזמן ההוא היה
בדמשק הרב ר' יאשיהו פינטו רב מובהק ודרשן גדול חלמיד מובהק מהרב ר' יעקב
אבואלעפיא ז"ל והוא חבר ס' כסף נבחר וס' כסף מווקק דרושים על התורה ופ"י על ספר
עין יעקב ואל' חתנו הרב ר' שמואל ויטאל שכתב ג"כ פסקים ולא נדפסו . ובזמן ההוא
היה במצרים הרב ר' אברהם סכנרני רב מובהק ופסקן גדול וקן מופל"ג והיה אומר
שהיה בן בנו של הרב ר' יוסף איסכנדרני שמביא הרב בית יוסף ז"ל בטא"ח בה' תפילין(ג)
והיה חלמיד דרב אברהם מונסון והיה לו ישיבה בכיתו בכל בקר ובקר ואני הכותב למדתי
בכיתו בישיבתו קרוב לשנה אחת בשנת הח"ה ליצירה בחברת החכמים גדולים ה"ה הרב
ר' זרחיא גומה והרב ר' יהודה הכהן והרב ר' תנינא ברהוב וה"ר משה שמחון והרב ר'
יהודה שראף וה"ר אהרן סיגורה וזולתם חלמידי חכמים גדולים .

ג בזמן ההוא היה שם הרב ר' משה רבכהן רב מובהק ופסקן גדול וכמו כן למדתי
אני בישיבתו קרוב לשנה אחת בשנת הח"ב ליצירה בחברת חכמים גדולים ה"ה הרב

(ה) ע"י ה"ר ח"ל י"ג ע"ד . (ב) וס' כסף נבחר ז"ל . (ג) וס' כסף נבחר ז"ל . (ד) וס' כסף נבחר ז"ל . (ה) וס' כסף נבחר ז"ל .

נ

1630

אבינדרו קשטליץ אשכנזי בנו של ה"ר שמעון קשטליץ אשכנזי וזה הרב אבינדרו היה חכם וכן מופלג יוחר משמנים שנהא) והיה חסיד גדול ומקובל ואני ראייתו ס' ש"ח כתיבת יד מה"ר שמעון קשטליץ וגם היו שם באותה ישיבה הרב ר' יעקב אבן שיערה חכם גדול מעיין ודרשן והרב ר' יוספיה ברוך חכם גדול ומקובל וה"ר חנניא ברהום חכם ודרשן וה"ר אהרון וייחון חכם ודרשן והרב ר' יהודה חוקיטו חכם גדול ומעיין ודרשן וזה הרב ר' משה הכהן החלחו היה מעיר שאלוניקי והלך לרודיש והרכיץ שם חורה כמה שנים ואחר כך הלך לדמשק ואח"כ בא לפה מצרים והרכיץ תורה.

ג בזמן ההוא היה במצרים הרב ר' אברהם טריקה רב מובהק וחסיד ומקובל ורחביץ תורה בישראל והעמיד תלמידים רבים וכלם היו חכמים גדולים וב' רבנים אלו הרב ר' משה הכהן והרב ר' אברהם טריקה נפטרו שניהם בפה מצרים בשנת התי"ב לישיבה ושניהם היו וקנים מופלגים בשנים ואני הכוחב נמצאתי בפסגתם וגם היה בזמן ההוא ה"ר מאיר חלפתא חכם גדול וקן מופלג בשנים וחיה קרוב לצי' שנה וא"ל ז"ל שהיה החלחו בעיר צפת' ושהיה רזלמיד מהרב ר' חייא רופא והיה לו בן חכם מעיין ושמו ר' שלמה חלפתא ונפטר בחיי אביו וגם היה בזמן ההוא הרב ר' יעקב קשטרו ז"ל בנו של הרב הגדול מה"ר יעקב קשטרו ז"ל והיה חכם גדול' ופסקן ועשיר תורה וגדולה במקום אחר וגם הרב ר' אברהם קשטרו ז"ל בן אחיו של מה"ר יעקב קשטרו ז"ל גם היה בזמן ההוא ה"ר יוסף בירב חכם וקן ודרשן והיה ממשפחת הרב מהר"י בירב ז"ל גם היה הרב אברהם ן' אלאשקאר חכם מעיין מרכיץ תורה בתלמידים ונראה שהיה ממשפחת הרב מהר"ם אלאשקאר ז"ל.

ג בזמן ההוא היה בברוסא ה"ר יוסף גאנמן חכם גדול ומובהק ומשורר והוא חבר ס' פזמונים נאים ומשובחים כמו פזמונים של הרב ישראל נגא"רה ז"ל והוא היה רבו של הרב ר' שלמה אלגאוויצ) ובזמן ההוא היו בוניציאה ה"ר ליב סרואל אשכנזי רב מובהק ופסקן והובאו דבריו בספרי הפוסקים האחרונים בכמה פסקים וה"ר שמחה לוצאטן רב כולל בחכמות וה"ר יהודה אריה סמודינה רב כולל והיה תלמיד מהרב ר' שמואל ארקוולטי בעל ערוגת הבושם כאשר כתב הוא בהקדמתו לס' כ"ד שהדפיס החכם מה"ר יעקב לוצאטו) ז"ל וגם היה שם ה"ר שמעיא די מדינה בן מהרש"ם והוא היה אחיו של מה"ר יהודה ה"ר מדינה המכונה קומפראדוד) די מדינה וכמס"ל(ה) וגם היה שם ה"ר עוריא פינצו שחבר ס' גדולי תרומה פי' על ס' בעל התרומות זעוד חבר ס' בינה לעתים מדרושים נאים ורבנים אלו כבר היו בזמן הרב ר' אהרון ן' חסון) תעוד רבני ויניציאה ואטליא שהיו בזמן מה"ר ן' חסון הם הרב ר' אבינדרו צוידאל וה"ר ר' ציון צרפתי וה"ר יוסף סאמינה שחבר ס' מקראי קדש תעוד חבר ס' על קצרת הל' הרי"ף ועל דברי הר"ן וחבר עוד ס' קטן הכמות קראו רדן רימיון) וגם ה"ר ברוך בר שמואל וה"ר עוריא מפאנא איש מנטובה וה"ר נחמן בר שבתי תוך וה"ר חוקיא פינצו מפיררה וה"ר משה מטארצינרה וה"ר נתנאל טרבוט סמודינה וה"ר יוסף מקרמיניצו וה"ר ישעיא בר מרדכי וה"ר מרדכי בשאן וה"ר מנחם עוריא כל אלו הרבנים הנוכחים וקצת רבני רוסא שבזמן ההוא נזכרו בס' משבית מלחמות על ענין מקוה הטיב ובס' מקוה ישראל ובס' פלגי מים ע"ש במקומם ובלווירני רזיון בזמן ההוא ה"ר יוסף קטן שמרר ס' הישרת) וחבר עוד ס' מדרושים ולא נדפסו וה"ר משה קורדוויורו חכם וקן ורופא מובהק ובעל צדקה והיה משחדל מאר מצות פדיון שבויים בנופו ובסמונו וה"ר סלאכי חכם וקן ומרכיץ תורה בתלמידים ובזמן ההוא היה מרכיץ תורה בעיר קאשטוריא וה"ר ט) שלמה מבורך והיה רב מובהק פסקן ודרשן ובאנגרינופולא היה ה"ר יוסף צרפתי שחבר ס' יד יוסף) מדרושים וחבר עוד ספרים אחרים כאשר כתבו שם

(א) כפטר שנת מ"ט (שה"ג ח"א א' ח"ו) . (ב) ע"ל כ"א א' . (ג) מונתו על תנ"ך כדפסו ויניציאה ש"ט ע"י וילנץ ח"ב ד' ט"ז . (ד) שם זה אינו יודע מה טיבו וזוהי הוא קונכאלו . (ה) ח"ג ב' . (ו) ע"ל ח"א א' . (ז) גם זה נכונה לעל ח"א א' . (ח) מדפסו ויניציאה ש"ה וע"י זנץ נ"ס קנ"ד וילנץ . (ט) כדפסו ס"ל ה"ר שלמה וכו' ע"ל ח"ג ד' ע"ב . (י) ויניציאה ש"ט .

בחקמת ספרו אבל לא נדפסו וגם היו שם ה"ר אליהו עוכריא וה"ר פינחס הכהן וה"ר ישראל אראשו וכה"ר יעקב דנון חכמים גדולים מעיינים בעלי ישיבה . [ואחריו הרבנים הוקנים הנז"ל] שהיו בשאלוניקי קמו אחריהם הרב ר' מנחם שולם רב מובהק ופסקן וראש ישיבה מק"ק ג'ושבנא ישן והיה תלמיד מהרב ר' שבתי יונה שחבר ס' שי למורא וכך א"ל בנו החכם השלם כמה"ר דוד יונה ז"ל שרארדק ימים כמו צ' שנה ויותר וה"ר יעקב די בוטון בן ה"ר אברהם די בוטון בעל לחם משנה ולחם רב והיה חכם מעיין גדול וחסיד וה"ר אברהם הכהן ממשפחת פרחיא חכם גדול וראש ישיבת מק"ק אטליא ישן ועשיר חורה וגדולה במקום אחד וגם היה רופא מובהק וחשוב מאוד בין הגוים וה"ר אברהם מלמד חכם גדול ופסקן וכולל בחכמות ורופא מובהק והוא היה קרובו של מהר"ם מלמד ז"ל וה"ר חיים אמינו חכם זקן ודרשן גדול ובעל הגדה וחבר ס' מדרושים ויום א' בריותי בביתו מדבר עמו נתגלגלו הרבנים בנינו והראה אותו אלי וראיתי שהיו דרושים נחמדים וטובים והיה משהדל להדפיסו אבל לא עלה בידו להדפיסו והוא היה תלמיד מה"ר שמואל חזיון ז"ל שחבר ס' בני שמואל וב' רבנים אלו ה"ר חיים אמינו וה"ר אברהם מלמד דלכנו משאלוניקי לעיר אסקופיא והיו שם מרביצים תורה כל אחד בקהל שלו ונפטרו שם וגם בומן ההוא היה שם ה"ר מנחם הכהן חכם גדול והיה חבירו של ה"ר מנחם שולם ושל ה"ר חיים אמינו ושל ה"ר אברהם מלמד ז"ל גם היו שם ה"ר דוד כאולו חכם זקן והיה פקיד על חברת ת"ת וחבירו היה ה"ר דוד שמריא שעשה פי' על הוזהר וקראו דוד הקטן גם היו שם הרב ר' אברהם שיראנו וה"ר יהודה נבנשת וה"ר יצחק בר נתנאל פארוו שהיה תלמיד מה"ר שבתי יונה וה"ר יצחק הלוי בן אלקאבץ שנפטר בקושטרינא כל אלו היו חכמים ומעיינים גדולים ובעלי ישיבה והיו נבירים ומנהיגי עיר שאלוניקי . [ג] מכלל הרבנים הגו' היה מורי ורבי הרב הגדול המובהק מה"ר דניאל אשטרופה ז"ל והיה תלמיד מובהק מהרב הגדול והקדוש החסיד והעניו מה"ר מרדכי קד"ע ז"ל והיה ראש ישיבה מק"ק פורטוגאל יחיאז) והיה פסקן גדול ודרשן וכתב פסקים רבים ודרושים רבים והרב"ה שמוה היה בקי בשאר החכמות והיה חסיד מאוד ומראה כמלאך ה' צבאות ודרכיו תורה הרבה והעמיד תלמידים רבים גדולים בחכמה וטובים במעשים טובים יותר משבעה מהדורות מהדורא אחר מהדורא ואני הצעיר הכותב דוד מכלל תלמידיו ממהרורא שנידא והוא נפטר בשנת הת"ר ליצירה לבית עולמו הצדק ז"ל . [ג] מכלל הרבנים הנוכרים היה הרב ר' ברוך אנג'יל) ואני למדתי עמו בקטנותי בהיותי בן י"ג שנה בעוד שהיה ראש ישיבה בחברת תלמוד תורה והיינו למדים מ' בבא קמא והוא היה רב מובהק ופסקן ודרשן ובקי בשאר החכמות והרביץ תורה הרבה והעמיד תלמידים רבים וחבירו של הרב ברוך אנג'יל היה ה"ר שמואל דניאל חכם מובהק מעיין גדול והלך לאומיר בומן מה"ר אישקאפה והרביץ שם תורה הרבה ונפטר שם .

[ג] מכלל הרבנים הגו' היה ה"ר שמואל גאון רב מובהק וחסיד ועניו והיה פסקן גדול וכתב פסקים רבים עד יאון חקר והיה בקי בחכמת הקבלה והיה תלמיד מה"ר יעקב הכהן ז"ל שהוא נזכר בס' שי למורא ס' כ"ג) ומשם נראה שהרב יעקב הכהן היה תלמיד מה"ר שבתי יונה וגם הרביץ תורה הרבה בהלמידים ומגדולי רזלמדיין היו אחי ורעי אלוף ומיועץ החכמים השלימים הרבנים ה"ר יהודה ליאון וה"ר מנחם אליאש וה"ר דוד יונה בנו של ה"ר שבתי יונה בעל ספר שי למורא וה"ר יצחק פאייש אשכנזי אחי אשתו של ה"ר שמואל גאון והלך לדור כצ'פת ואחר כך עלה לדור בירושלים ונפטר שם וזה החכם כה"ר יצחק פאייש למד בבית מדרשי קצת זמן בהיותי יושב בירושלים ת"כב גם

נב
1650

5410

מכלל הרבנים הנזכרים היה כה"ר משה מאלייא חכם גדול ומעיין גדול והלך לקושטנדינא ונפטר שם גם מכלל הרבנים הנז' היה הרב ר' חסדאי הכהן ממשפחת פרחיא והיה רב מובהק ופסקן ודרשן והרביץ תורה הרבה בתלמידים (א) ומחכיריו של הרב חסדאי הכהן היה הרב ר' משה חיים בנו של מהרש"ש והיה חכם גדול ופסקן וראש ישיבה טק"ק שלום במקום אביו וגם היה שם ה"ר אברהם די בוטון בעל לחם משנה ז"ל גם בוטון ההוא היו שם כה"ר משה (י) יעיש וכה"ר ברכיא רוסו וכה"ר יוסף הלוי וכה"ר דוד יצחקי חכמים מובהקים ומעיינין גדולים והיו תלמידים מה"ר אליהו גוארטליץ ז"ל . (ב) בוטון ההוא היה במצרים הרב ר' זרחיא גוטא ז"ל שתחלתו היה מקושטנדינא והיה רזלמיד מהרב יחיאל באסן ומהר"י מטראני ז"ל והלך לירושלים וישב שם קצת זמן ואח"כ עלה לחברון וישב שם קצת ימים ואח"כ הלך למצרים וקבע דירתו שם (ג) והיה רב מובהק ופסקן גדול חסיד ועניו מאד ובקי בחכמה הקבלה וכתב פסקים רבים ודרושים ועוד חבר ס' גדול פי' על בית יוסף מכל דברי הפוסקים האחרונים ואני הכותב זכיתי ללמוד עמו בחברתו קרוב לשנה אחת בשנת ה'ת"א ליצירה כישיבת הרב הגדול מהר"א סכנרני ז"ל ויום אחד בהיותי בכיתו מדבר עמו בענייני דברי תורתך הראה לי ספר הנז' והיה חבור גדול כמו קובץ רב אלפס ממאורות והחכם השלם בנו כמה"ר נתן גוטא ז"ל הולך לוניציאה להרפ"ס חלק אבן העזר של ספרי רורב אביו ז"ל שהיה גדול כמו חל"ק אחד של רב אלפס ממאורות ולא עלה בידו להרפ"ס ונשא"ר שם בעיר ויניציאה ודע כי מחכיריו של ה"ר זרחיא גוטא היו ה"ר יהושע בנבנשת שחבר ס' שדה יהושע פי' על קצת מסכתות מהירושלמי מס' זרעים וחבר פי' על כל הירושלמי וקרא שם בפני עצמו לכל סדר וסדר אלא שלא נרפס אלא ס' זרעים בלבד ועוד חבר ס' מדרושים על התורה שנרפס שם מקרוב וקרא **אני יהושע** (ד) וגם מחכיריו של מה"ר זרחיא גוטא היה ה"ר חיים בנבנשת אחיו של ה"ר יהושע הנז' ושני אחים אלו היו תלמידים מהר"י מטראני וה"ר חיים היה רב מובהק ופסקן גדול והיה מרביץ תורה שם באומיר וחבר ס' כנסת הגדולה על כל ר' טורים ועוד חבר ס' שירי כנסת הגדולה וחבר עוד ס' גדול פי' על ס' הסמ"ג וקרא שמו דינא דהיי אכל לא נרפס וגם היה פסקן גדול וכתב פסקים רבים ואני הכותב כשהייתי באומיר נשאתי ונתתי עמו בכמה דברים לענין דינא וגם חתם יד ימינו על ג' פסקים שלי' ששלחתי לו לאומיר ושם האריך למעניתו כטוב מעם ודעתה). (ה) בוטון ההוא היה באומיר הרב ר' שלמה אלנאוי נר"ו רב מובהק ובקי בכל חדרי התלמוד ודרשן גדול וחבר כמו י' ספרים או ט"ז ספרים (ו) וכלם נרפסו בחייו וא"ל שחבר עוד פי' על בעל העטור וקרא שמו ס' וקנה שלמה אבל לא עלה בידו להרפ"ס (ז) ואני בהיותי באומיר למדתי כישיבתו בחברתו קצת זמן וכבר כתבתי לעיל (ח) שרבו היה מה"ר יוסף גאנסו שהיה מרבני ברוסא והלך לזור בירושלים ונפטר שם . (ט) באותם הימים היו בקושטנדינא מתלמידי דרוב מהר"י מטראני והם ה"ר שמואל לוי חכם גדול ופסקן וה"ר ישעיה מטראני בנו ותלמידיו של הרב ז"ל והיה חכם גדול מובהק ודרשן והרב ר' שמואל עדילה בן דרוב יונה עדילה חכם מובהק ופסקן וכתב פסקים רבים והלך לצפ"ת ונפטר שם והרב ר' חיים אלנאוי שחבר ס' נתיבות משפט פי' על רבינו ירוחם והיה עשיר גדול תורה וגדולה במקום אחר וגם מתלמידי דרוב מהר"מ היה הרב ר' חיים אבולעפייא בן דרוב ר' יעקב אבולעפייא שהיה מעיין גדול ובקי בחדרי התלמוד ומקשן ועוקר הרים והיה רושב ירושלים ונפטר שם וכבר נזכר לעיל). (י) מכלל הרבנים הנזכרים שהיו בקושטנדינא הרב ר' משה בנבנשת רב מובהק ופסקן גדול וחבר חלקים גדולים ונרפסו מקרוב (י) וגם

(א) ר' חסדאי פרחיא נפטר שנת תל"ז (ה"ג ת"א ח' י"ז) באבול וע"ל ח"ד ב' וס' תשובותיו וזמן תורתו חסד נרפס סוגיקין תש"ב . (ב) הוא ר' אליהו גוארטליץ לביעל והאחרון נרפס עיקר . (ג) וכפטר שם שנת ת"ח ע"י ה"ג ת"א ז' ג' . (ד) סס י' ס"ז . (ה) ר' חיים בנבנשת נולד שנת ש"ם וכפטר י"ט אלול תל"ג וע"י ה"ג ת"א ח' י"ח כ"ב . (ו) ע"י ה"ג ת"א ח' י"ח . (ז) שהיה לרין משה חמות גוטא להרפ"ס ונאלד . ט"ו ועד לתחילת י' י"ב וע' ר' . (ח) כ' פ' . (ט) פני משה קושט' תל"א . (י) ח"ט כ' .

היו שם ה'ר יום טוב ו' יקר בן הרב ר' חנניא ו' יקר חכם גדול וסופר מובהק וזקן מופלג בשנים וה'ר אברהם שיש חכם מובהק וזקן וה'ר אליהו אביו חכם גדול ופסקן וה'ר כלב שמואל חכם גדול ובוחק . [ג] בומן ההוא היה בעיר סופיאה ה'ר אשטרוק ו' שאנג'ו רב מובהק וגדול דהרור והלך לירושלים ונפטר שם וגם היה שם ה'ר מאיר אנגיל שחבר ס' מסורת דרבניה הגדולה פ' על דמסורות ותיה דרשן גדול והלך לצ'פת ונפטר שם ובזמן הזה היה באשכנז דרבר ר' שבתינ' אשכנזינ' שחבר ס' שפר' כהן פ' על שלחן ערוך ונרפס בחייו בשנת הת'וד' ליצירה . [ג] בומן ההוא היה בנאליפול הרב ר' מאיר די כושון בנו הגדול של הר'ב לחם משנה וז'לחם רב וחבר ס' שולח' ואלה הם שמות הרבנים שהוכחו בתוך ספרו הר'יט ו' עיניש וה'ר אהרן קופינו ודרבר ר' שמואל רזלוי ס' א' הרב שמואל וילייסיר ס' ב'א ומ'ג ומ'ט ונ' ה'ר משה ו' שנג'י ס' ל' ה'ר יהודה לירטמ' ס' ל'א הרב ר' עוריה יהושע ס' ט'ל ה'ר ישראל אדאטו מאנדרינופלא ס' מ'א הר'יט ו' עיניש ס' ט'ו ה'ר יחיאל באסן ס' ז'ה ה'ר שמואל הלוי ס' נ'ו ה'ר משה קשטלאץ מצפ'ת ס' ס'ג וגם בומן ההוא היה בנאליפול ה'ר שמעון ו' חביב חכם מעיין גדול . [ג] בומן ההוא היה בבילוגראו ה'ר יהודה לירטמ' רב מובהק ופסקן גדול והיה תלמיד מרה'ב יחיאל באסן וחכם פסקים רבים ונשרפו כשריפת עיר בילוגראו ולא נמצאו לו אם שלשים תשובות מיתר דפליטה ונרפסו ע'י הרב כסה'ר שמחה הכהן ז'ל שהיה תלמידו לכן קרא שם הם' פליטה בית יהודה ואלה שמות הרבנים אשר באו כתובים בספרו הרב ר' מרדכי קלעי מורי ורבי ז'ל כס'י ב' ה'ר שלמה ו' מאיור שם ה'ר יהושע חנדלי כס'י ג' הרב ר' יחיאל באסן ה'ר רוד אגוזי ס' ר' הרב ר' שמחה הכהן תלמידו ס' ט'ו וכ'א ול' . ה'ר אברהם רזלוי ה'ר ברוך חוקן) ס' י'ט ה'ר ישראל אהובי ס' ל' . [ג] בומן ההוא היה שם בבילוגראו ה'ר אשר וכולון מתלמידי מורי וקני ה'ר רוד קונפורטי ז'ל ואח'כ היה תלמיד מרה'ב ר' אברהם מוטאל ז'ל ואני בקטנותי למדתי עמו גמ' קצת ימים בהיותי בשאלוניקי ואח'כ הלך לשראי כושנה והרביץ שם תורה הרבה עם הרב מצליח מוג'גון ועם אחיו ה'ר אליהו מוג'גון שהלך לצ'פת ונפטר שם וה'ר רפאל פרנספאל ואח'כ הלך משם לבילוגראו והרביץ שם תורה הרבה יחד עם ה'ר שמחה הכהן ז'ל ונפטר שם ודר הרב ר' שמחה הכהן היה חכם גדול ומעיין וחסד עם חבר ס' שמות הגטין וחכם פסקים רבים ולא נרפסו ולא האריך ימים ולא בא לכלל זקנה ונפטר שם בבילוגראו ועוד היו שם כה'ר יוסף אמיאו חכם מעיין גדול ודואו היה מכלל חבירי והלך שם ולמד יחד עם ה'ר שמחה הכהן ונפטר שם וחס כה'ר אהרן בר רוד אשכנזי חכם מעיין והלך לרוד בירושלים ונפטר שם ובומן ההוא הלך משאלוניקן לשראי כושנר החכם דהשלם כמה'ר שמואל בן ברוך והרביץ שם תורה יחד עם ה'ר מצליח מוג'גון והיה מעיין גדול ופסקן ונוכר בתשובות מרה'ח'ס מימן ה'י וי'ט .

[ג] בומן ההוא היה בעיר קשטוריאה מרכיץ תורה הרב ר' משה מאיו והיה רב מובהק וגדול דהרור ובומן ההוא היה במגנסיאה מרכיץ תורה שם הרב ר' אהרן לפפא ודואו הלך לעיר שאלוניקי ללמוד תורה והיה תלמיד מרה'ב אברהם מוטאל ז'ל והיה רבו רב מובהק ופסקן גדול וזה זמן מועטו) שנרפס ס' אחד משול' שלו ושם הם' בני אהרן ועוד יש לו כתיבות רבות משמות ודרושין אחרים רבים שלא נרפסו וכספו ימיו הלך לעיר איומיר והרביץ שם תורה ונפטר שם ואלה שמות הרבנים שנוכרו בספרו הרב ר' מרדכי קלעי מורי ורבי ס' א' ו' ושאר מקומות הרב ר' אברהם מוטאל רב של המחבר כס'י א' ו'א הרב ר' יוסף אישקאפי ס' י'ד ונ'ו ה'ר יוסף ויגנסו ס' כ' מרה'ח'ס ז'ל ומרה'ח'ס מלמד ס' מ'ב ה'ר יצחק בארקי ס' מ'ר ומ'ה הרב ר' יוסף מטראני ס' נ'ו הרב ר' יום

(א) וכתובת ס' ב' בן ר' אהרן מאיר בן ר' חסד הכהן וע'י חלקת מחוקק על א"ה ס' י'ט ס"ח כ"ג . (ב) כוללון ע"י ש"ך י"ד ס' ס'ח"ג ס' ב' ועל חוקים קדומים ע"י איזר . אכאלאטן ח"ב ד' ק"ח . (ד) היינו על יורה דעה וע'י ספ"י ח"א ע"י כ' ועוד דקפס וזו זמן קדום ספדו הארון . (ה) דקפסו לזוהר ע"ה . (ו) כנוד לכתב מן כ"ה סס והאל כמן . (ז) שנת מל"ד וע"ל ע"ה ב' .

טוב וְ יַעֲשֶׂה סִי גַם וּסְמָא הָרַב שְׂמוּאל הַלֵּוִי סִי סִי הָרַב אֲהֲרֹן קוֹפִינוּ סִי סִי אֲבָרָה שְׂרָיָה הוֹבֵב סִי סִי הָרַב רַ' חַיִּים כִּנְכְנֶשֶׁת סִי עֵט וְפֶאֱלָה הָרַב שְׂמוּאֵל נְאוּן סִי פֶּאֱלָה הָרַב יְהוּדָה עֻיְיָאֵל סִי בִּי וְצֵאֵה הָרַב רַ' שְׁלֵמָה אֲלֵנְאוּ סִי קִי הָרַב יְהוּדָה לִיב אֲשַׁכְנִי סִי קִי אֵ . **וְכֹזְמָן** הַהוּא הִיָּה כְּמַצְרִים הָרַב יַעֲקֹב בִּירַב בֶּן הַחֲכָם וְגַבִּיר כְּהֵרַ אֲהֲרֹן בִּירַב בֶּן הַחֲכָם כְּמֵהָרַב יַעֲקֹב בִּירַב בֶּן הַחֲכָם אֲבָרָה בִּירַב בֶּן הָרַב הַמּוֹבֵהַק כְּמֵהָרַב יַעֲקֹב בִּירַב וְלֹ וְהָרַב רַ' שְׂמוּאֵל וַיִּשְׁאַל גְּרָו כֵּנוּ שֶׁל הָרַב הַמּוֹבֵהַק כְּמֵהָרַחוּ וְלֹ וְהָיָה חֲסִיד וְעֵינֵי מֵאֵד נֹס הִיָּה הָרַב רַ' יְהוּדָה כֵּהֵן וְהָרַב רַ' מְנַחֵם כֵּהֵן וְהָרַב רַ' יִצְחָק וְ אֲלֵחֲרָבָה וְהָרַב רַ' רֹדֵד מְדִינָה וְהָרַב רַ' יְהוּדָה חוֹקִישׁוּ וְהָרַב מִשֶּׁה סְרַגּוּסִי בֶּן אַחֲחוּ שֶׁל הָרַב רַ' יִצְחָק קֶשְׁטְרוּ כֵּנוּ שֶׁל מֵהָרַיְקֶשׁ וְלֹ וְהָרַב אֲבָרָה אֹרִינָה וְהָרַב מִשֶּׁה שְׂמַחוּן וְהָרַב יְהוּדָה שְׂרָאָף שֶׁהִיָּה תַלְמִיד מֵהָרַב רַ' וְרַחִיָּה גִטָּה וְלֹ וְהַלֶּךְ לַעֲוִר לִיוּרִיָּה וְנִפְטָר שָׁם וְהָרַב יַעֲקֹב חֲלָאָנִי כֹל אֱלוֹ הֵיָּו חֲכָמִים מְעִינֵינּוּ גְדוּלִים וְרִינִים עוֹדֵר שָׁם הִיָּה כְּמַצְרִים כְּהֵרַ וְהָרַב כּוּנְפִיל וְכֵהֵרַ עוֹבְרִיהַ תַּמִּים יִדְעֵנָּה פִּיּוּמִי וְלֹ הֵיָּו חֲכָמִים גְּדוּלִים וְקִינִים וְחֲסִידִים כְּעֵלִי יִשְׁבִּיבוֹת עוֹדֵר מִכֹּל הָרַבִּים הַנּוֹכְרִים הִיָּה הָרַב רַ' חַיִּים וְ חָבִיב מוֹרַע הָרַב מֵהָרַב וְ חָבִיב וְלֹ וְהַלֶּךְ לַעֲוִר וְהַרְבִּיץ שָׁם חוֹרָה וְנִפְטָר שָׁם וְעוֹדֵר שָׁם הִיָּה כְּמַצְרִים הָרַב מִשְׁרָה יְהוּדָה עֲבָאָנָּה חֲכָם גְּדוֹל וְמַעֲיִין וְפַסְקֵן וְמִשׁוֹרֵר וְפִיטְיָן גְּדוֹל וְחֲבֵר כִּי סַפְרִים מְפּוֹמּוֹנִים עוֹדֵר חֲבֵר פִּי עַל מַסְכַּת כֹּלָה וְמִי סוֹפְרִים וְמִי שְׂמַחוֹת וְקָרָא שְׁמוֹ סִי כִסָּא כְבוֹד וְנִפְטָר כְּעוֹר רִשִׁיד וְכֵנָּה אֲמָנוּן הִיָּה כִּימִים הֵהֵם הָרַב רַ' כְּפּוֹאָה שְׁלוֹם הִיָּה חֲכָם מְעִינֵי וְרַשֵּׁן וְפַסְקֵן וְכוֹרְשָׁלַיִם הִיָּה כִּימִים הֵהֵם הָרַב רַ' פִּיבִיִּישׁ אֲשַׁכְנִי הַמְּכַנְהָה אֹדֵר שְׂרָאָה וְהִיָּה תַלְמִיד מֵהָרַב רַ' מֵאִיר מְלוֹבְלִין וְהִיָּה רַב מוֹבֵהַק וְפַסְקֵן גְּדוֹלָה וְהוּא חָהֵם יָד יְמִינוֹ עַל בִּי פַסְקִים שְׁלֵוֹ וְהַסְכִּים עַמְדָּה עַל הַרְיָן וְעַל הָאֲמַת וְעוֹדֵר הִיָּה שָׁם הָרַב עוֹבְרִיָּה הַלֵּוִי חֲכָם וְקָן וְחֲסִיד וְאוֹ כְּאוֹתֵם הַיְמִים הֵיָּו לּוֹמְדִים יַחַד עַמִּי כְּבִירַת כִּירוּשָׁלַיִם תּוֹכֵב חֲכָמִים הַשְׁלֹמִים כְּמֵהָרַב יִצְחָק פֶּאֱיִישׁ אֲשַׁכְנִי וְכְּמֵהָרַב שָׁם טוֹב פִּילוֹ וְלֹ וְתַלְמִידֵי חֲכָמִים אֲחֵרִים וְכְּאוֹתוֹ וּמֵן הֵיָּו מְרִבִּיעִים חוֹרָה כְּעִיר סוֹפִיאָרָה הַחֲכָמִים כְּהֵרַ חַיִּים מְבוֹדֵךְ נֶאֱלַפְפָּה וְכֵהֵרַ עֲמִנְאוּל וּנְגַנָּה שְׁלֵמֵד חוֹרָה כְּשֶׁאֲלֹנְקִי בִּישִׁיבַת הָרַב רַ' אֲבָרָה מוֹטָאֵל וְהָרַב אֲבָרָה הַרְרִי . **וְגַם** כִּימִים הֵהֵם הֵיָּו כְּהֵרַ אֲהֲרֹן מִפִּיסְרוֹ שְׁחָבֵר סִי תוֹלְדוֹת אֲהֲרֹן מוֹרָה מְקוֹם מְכַל הַפּוֹסְקִים שֶׁהוֹבָאוּ כְּחֵלְמוֹד כְּבָלִי וְכֵהֵרַ יַעֲקֹב שֶׁשְׂפּוֹרְטָאָם שֶׁהִיָּה מְעִיר וְהַרְיָן מְעִיר הַמְעִיר וְחֲבֵר עוֹד סִי תוֹלְדוֹת יַעֲקֹב מוֹרָה מְקוֹם מֵן הַפּוֹסְקִים שֶׁהוֹבָאוּ כְּתַלְמוֹד יְרוּשָׁלַמִי . **וְגַם** כִּימִים הֵהֵם הֵיָּו כְּמִדְרֵינָרָא אֲמַשְׁטְרָהַם וְכֹל מְכִיבוֹתִיהַ הָרַבִּים הָרַב מְנַחֵם מַעְנַדָּל וְהָרַב יַעֲקֹב כֵּהֵנּוּ וְהָרַב מַחְתִּיהַ הַלֵּוִי וְהָרַב עוֹרִיאֵל כֵּר יִצְחָק וְהָרַב יְהוּדָה חַיִּים וְהָרַב נַתָּן כֵּר יִצְחָק וְהָרַב נַפְחָלִי כֵּר אֲהֲרֹן מְרַכִּיבִי וְהָרַב יְהוּדָה כֵּר שְׂמוּאֵל וְהָרַב רַ' שְׂאוּל הַלֵּוִי מוֹרְטִירָה שְׁחָבֵר סִי נִכְעַח שְׂאוּל מְרַדְוִישִׁמִל וְהָרַב יְהוּדָה לִיב כֵּר אֲבָרָה הוֹד אֲלִיעוֹר וְהָרַב אֲבָרָה רִמְנִשְׁקִיָּה וְהָרַב רֹדֵד פֶּאֲרָרוֹ כֵּנוּ שֶׁל הָרַב יוֹסֵף פֶּאֲרָרוֹהַ שֶׁהִיָּה מִשְׁאֲלֹנְקִי וְהָרַב מְנַשֶּׁה בֶּן יִשְׂרָאֵל וְהָרַב יִצְחָק כֵּר יְהוֹשֻׁעַ וְהָרַב אֲבָרָה כֵּר יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל אֱלוֹ הָרַבִּים כְּאוֹ חֲחוּמִים בְּחֵחֲלָרָה סִי עֶשְׂרֵה מֵאֲמֵרוֹחוֹ וְגַם מִפְרֵשׁ הַסֵּפֶר הַהוּא הָרַב מִשֶּׁה כֵּר שְׁלֵמָה הַלֵּוִי וְקָרָא שָׁם הִסִּי הַוָּאֵל מִשֶּׁהוֹ וְגַם כּוּמָן הַהוּא הִיָּה הָרַב אֲבָרָה כֵּר יוֹסֵף הַלֵּוִי שְׁעֵשֶׂה פִי עַל מִי מְגִילַת תְּעִנִּית וְגַם כּוּמָן הַהוּא הִיָּה שָׁם כְּאֲמַשְׁטְרָהַם הָרַב רַ' יַעֲקֹב יְהוּדָה שְׁחָבֵר סִי תְּכִנִּירַת הַיְכָלָה . **וְהִנֵּה** כְּכֵר כְּחֻכִּי לַעֲוִלָּה שְׂמַנְדָּלִי חֲכָמִי חֲבִירִי יִשְׁבִּיבוֹת כְּשֶׁאֲלֹנְקִי הֵיָּו הָרַב אֲבָרָהם כֵּהֵנּוּ כֵּנוּ שֶׁל מֵהָרַשֵּׁף וְלֹ חֲכָם וְקָן מוֹפְלָן וְחֲסִיד וְהָרַב יִדְרִיָּה קֶאֱרוֹן בֶּן כֵּנוּ שֶׁל הָרַב מֵהָרַב קֶאֱרוֹ וְלֹ וְגַם הַחֲכָמִים הַשְׁלִיטִים הָרַבִּים כְּמֵהָרַב שְׂכָרִי פּוֹלֶסְטְרוֹ וְכְּמֵהָרַב יִצְחָק מְרוּיָאֵל וְכְּמֵהָרַב יִצְחָק וְהֵם הֵיָּו מְגוּלִי תַלְמִידֵי הָרַב מֵהָרַב אִיסְקָאָפָה וְלֹ וְהַחֲכָמִים

(א) על אשתי ומספתי וו ע"י זוכן זור ליעטראטור תכ"ג . (ב) ע"ל מ' ב' הנהה ס' . (ג) ונכסה' ח"ל ס' ס' ע קראו
 ר' יהודה עבאל ע"ג ונכספר די רוסבי . (ד) ע"י זוכן ג"ס ח"ל ס' . (ה) ע"ל מ"ה ב' . (ו) ע"ל ח"ב ב' .
 (ז) ויאל חסה כ"ל ע"י ואלף ח"ל ס' ח"ף תר"נו . (ח) אמצע' ת"י . (ט) ל"ה ב' ו"ה' ב' ו"ה' א' .

כה"ר שבתי פולסטרן וכמה"ר יצחק מרזייא עלו לירושלים והרכיזו שם חורה רכה בתלמידים ונפטרו שם וגם היו כשיבה כמה"ר יוסף צרפתי וכמה"ר יהודה עזיאל וכמה"ר משה טאיימצק וכמה"ר משה בדרשי וכמה"ר יוסף בדרשי(6) וכמה"ר חיים רומאנו קרובי וכמה"ר יהודה הנדלי וכמה"ר אליעזר מנחם מעיר ארטא מגליל המוריאה וגם כל אלו היו תלמידים מרחב מהר"ם קלעי ו"ל וגם כבר כתבתי(7) שמורי הרב מהר"ר דניאל אסטרושה ו"להה דרבינו חורה הרבה בישראל והעמיד תלמידים רבים גדולים בחכמה וטובים במעשים טובים ומגדולי תלמידיו היו החכמים השלמים אחי ורעי אלופי ומידעי כמה"ר גרשון מוטאל בן הרב כמה"ר אברהם מוטאל ו"ל וקבע דירתו בעיר אומיר ושם היה מכלל רבני אומיר ונפטר שם וכמה"ר משה בן ברוך בן כמה"ר שמואל בן ברוך וכמה"ר יוסף הכהן וכמה"ר יצחק די אל"בה שהלך לעיר אומיר וקבע דירתו שם והיה מכלל רבני אומיר ונפטר שם וכמה"ר אברהם ו' נחמיאש וכמה"ר יצחק קאביליירו וכמה"ר אברהם יצחקי וכמה"ר נביאל אספרנסא שהלך לדור בצפ"ת ח"כב והיה מכלל רבני צפ"ת וכמה"ר יעקב דניאל קרובי שניי והיה מחלה רזלמיד מורי זקני מה"ר דוד קונפרי ו"ל ואח"כ למד עם מורי ורבי ו"ל והיה מרביץ חוררז בעיר אישטיפי יחד עם דהחכם כה"ר אברהם שמואל שהיה תלמיד מהרב ר' אברהם מוטאל ו"ל וגם מהחכ"ם השלם כמה"ר יהודה ו' נחמיאש בן החכם הישיש כה"ר יעקב ו' נחמיאש ו"ל וזה החכם ר' אברהם שמואל מלכר שהיה מעיין ודרשן גם היה משורר ופייטן גדול וחבר ס' גדול מפוטונים ושירים ותוכחות בטוב טעם ורעות וגם מכלל רזלמדי מורי ו"ל היו כה"ר יהודה שיבילו שנפטר בעיר קושטנדינא וכה"ר שלמה קלעי בנו של הרב ו"ל שנפטר בחיי אביו וכה"ר בנימין מדינר שנפטר בעיר מונישטיריו וכה"ר משה בירזון חתנו של הרב ר' אברהם מוטאל וכה"ר יוסף אשיאו שנפטר בעיר בילגוראדו וכה"ר משה יעקב וכה"ר רפאל הכהן וכה"ר אברהם עטון וכה"ר שבתי רוסו שד' חכמים אלו היו מעיר ארטא מגליל המוריאה וכה"ר דוד אסטרושה בנו של הרב ו"ל וכה"ר שבתי חסאן שחבר ספר חסן ישועות מורה מקום מהפוסקים על טור אבן העזר וחבר על כל ד' טורים רק לא נרפס אלא חלק זה בלבד(8) וכה"ר דוד לוי החסיד וכה"ר דוד חיים ווולחם חכמים אחרים רבים כיוצא בהם וכל אלו הנוכחים היו חכמים נבונים מעינין גדולים וקצת מהם היו פסקנים מורי תוראות בישראל והן הן חבירי ורעי ו"ל .

והנה גם בעת הוואח לא יחסר המוג בינה של חורה ישש בכל חפוצות גדות ישרי בכל מקומות מושבותיהם בכל מקום שהם חכמים גדולים ודיינים מעיניים ופסקנים ודרשנים והם ממלאים מקומות הראשונים שקדמום ע"ד שארז"ל כסוף מ' ברכות(9) גדיים שהנחת נעשו חיישים (גדולים) בעלי קרנים שמננחים זה את זה במלחמתה של חורה כפלפול הלכה ירבו כמותם בישראל ויוסף ה' עליהם כהם אלף פעמים אחה ה' חשמרם בתצורם לעד אמן כן יהי רצון .

(6) על מה"ר . (7) כ"י . (8) סלובקין פ"ב . (9) ס"ג ס"ג ומכתב גדולים אינה ע"ס .